L I GJ
PËR PLOTËSIMIN E LIGJIT TË MBIKËQYRJES INSPEKTUESE NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 1

Në Ligjin e Mbikëqyrjes Inspektuese të Mjedisit (*) ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" numër 99/2022), pas nenit 7, shtohen dy nene të rinj 7-a dhe 7-b të cilët vijojnë:

"Neni 7-a
Udhëheqja me Inspektoratin Shtetëror të Mjedisit Jetësor

(1) Inspektoratin Shtetëror të Mjedisit Jetësor e udhëheq drejtor i emëruar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Shpallja publike për zgjedhjen e drejtorit publikohet në së paku tri gazeta ditore që botohen në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, njëra prej të cilave botohet në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve, gjuhë zyrtare e ndryshme nga gjuha maqedonase.

(3) Drejtori për punën e tij dhe për punën e Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit Jetësor i përgjigjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(4) Mandati i drejtorit zgjat katër vjet.

Neni 7-b
Kushtet për emërimin e drejtorit

(1) Për emërimin e drejtorit të Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit Jetësor, shpallet shpallje publike në së paku tri gazeta ditore të botuara në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, njëra prej të cilave botohet në gjuhën që flasin së paku 20 % e qytetarëve, gjuhë zyrtare e ndryshme nga gjuha maqedonase.

(2) Drejtor i Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit Jetësor mund të emërohet personi i cili i plotëson këto kushte:

1) është shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut;

2) në momentin e caktimit me aktgjykim të formës së prerë të gjykatës nuk i është shqiptuar dënimi ose sanksioni kundërvajtës me ndalimin e ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

3) të ketë fituar së paku 240 kredite ECTS ose të ketë përfunduar arsimin e shkallës VII/1;

4) të ketë të paktën gjashtë vjet përvojë pune pas diplomimit dhe

5) zotëron një nga certifikatat e mëposhtme të njohura ndërkombëtarisht ose certifikatat për njohje aktive të gjuhës angleze jo më të vjetër se pesë vjet:

- TOEFL IBT të paktën 74 pikë,
- IELTS - të paktën 6 pikë,
- ILEC (Cambridge English: Legal) - të paktën niveli B2 (B2),
- FCE (Cambridge English: First) - kaloi,
- BULATS (BULATS) - të paktën 60 pikë ose
- APTIS - të paktën niveli B2.".

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi nga dita e publikimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

89.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА ВОЗРАСНИТЕ

Се прогласува Законот за образование на возрасните,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 27 декември 2024 година.

Бр. 08-6455/1
27 декември 2024 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Гордана Сиљановска-Давкова, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
Африм Гаши, с.р.

З А К О Н
ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА ВОЗРАСНИТЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат организирањето, структурата, финансирањето и управувањето на системот на образование на возрасните.

Дефиниции

Член 2

Одделните изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „**Образование на возрасните**" е дел од системот на образованието кој обезбедува образование, усовршување, оспособување и учење за возрасните лица,

2. „**Понудувачи на услуги за образование на возрасните**" се:

а) установа за образование на возрасните е училиште, високообразовна установа, како и специјализирана установа за образование на возрасните и

б) институција за образование на возрасните е правно лице кое има регистрирано дејност за образование на возрасните.

3. „**Работодавачи**" се трговско друштво, установа, или занаетчија кај кои се изведува практична обука за образование на возрасните според тековните услови на нивната активност, при што оваа обука не претставува нивна претежна дејност.

4. „**Јавно признати програми за образование на возрасните**" се програми за формално образование кои ги утврдува Министерството за образование и наука.

5. „**Посебни програми за образование на возрасните**" се програми за неформално образование за стекнување на знаења, вештини и компетенции.

6. „**Диплома и свидетелство**" се јавни исправи со кои се потврдува завршувањето на одредена јавно призната програма за образование на возрасните,

7. „**Сертификат**" е исправа со која се потврдува завршувањето на одредена посебна програма за образование на возрасните.

8. „**Учесник**" е лице кое се вклучува во образовните програми за возрасните и претходно ги исполнил условите во поглед на претходното задолжително образование и други лица кои се образуваат, а немаат статус на ученик.

9. „**Национална рамка на квалификации (НРК)**" е инструмент за воспоставување на систем на квалификации стекнати во одредена земја, со кој се дава основа за стекнување на квалификации, проодност и квалитет на квалификациите.

10. „**Македонска рамка на квалификации (МРК)**" е задолжителен национален стандард со кој се уредува стекнувањето и користењето на квалификациите во Република Северна Македонија и инструмент за воспоставување систем на квалификации стекнати во Република Северна Македонија со кои се даваат основите за прегледност, пристап, проодност, стекнување и квалитет на квалификациите.

11. „**Вештини**" е способност за примена на знаењето, извршување на задачите и решавање проблеми. Вештините се опишани како когнитивни (вклучување на употреба на логичко, креативно и интуитивно мислење) и практични (мануелна работа и употреба на методи, инструменти, алати и материјали).

12. „**Знаење и разбирање**" е збир на стекнати и систематизирани информации, односно збир на теоретски и фактички информации.

13. „**Доживотно учење**" е активност на формално и неформално образование и искуствено (информално) учење во текот на целиот живот со цел подобрување на знаењето, вештините и компетенциите за лични професионални и општествени потреби.

14. „**Квалификација**" е формален резултат од процесот на оценување и потврдување која се стекнува кога надлежна институција ќе потврди дека поединецот ги има постигнато резултатите од учење согласно утврдени стандарди.

15. „**Компетенции**" се докажана способност за користење на знаењето и вештините во услови на учење или на работа.

16. „**Клучни компетенции**" се збир на компетенции на одредено ниво, потребни за задоволување на личните, општествените и професионалните потреби на поединецот во процесот на доживотното учење. Клучни компетенции се: комуникација на мајчин јазик, комуникација на странски јазици, математичка компетенција како и основни компетенции во природните науки, технологиите и инженерството, дигитална компетнција, лична и општествена компетенција и компетенција учење да се учи, граѓанска компетенција, претприемништво, и културна свест и изразување.

17. „**Делумна квалификација**" е единица на резултатите од учење стекната од поединец, оценети и потврдена од надлежен орган според однапред дефиниран стандард.

18. „**Модул**" е независна единица на учење која претставува заокружена целина или дел од наставна или студиска програма и вообичаено може да биде: задолжителен, ко-задолжителен, условен и изборен.

19. „**Оценување**" е процес на вреднување на знаењето, вештините и компетенциите според претходно дефинирани критериуми и резултати на учење, кое вклучува писмени, усни и практични тестови, испити, проекти и портфолио.

20. „**Резултати од учење**" се изјави за тоа што знае, што разбира и што може да прави учесникот, како резултат на формално и неформално образование или искуствено (информално) учење и се дефинираат како знаења, вештини и компетенции во смисла на одговорност и самостојност.

21. „**Програма**" е збир на образовни компоненти, засновани на резултатите од учењето, кои се признаваат за доделување на конкретна квалификација.

22. „**Формално образование**" се организирани процеси на учење кои се реализираат врз основа на наставни планови, наставни програми и испитни програми за основно и средно образование, приспособени на потребите и можностите на возрасните и на барањата на пазарот на труд, согласно закон, кои водат кон дел или кон целосна квалификација.

23. „**Неформално образование**" се организирани процеси на учење на возрасни врз основа на посебни програми, заради стекнување знаења, вештини и компетенции насочени кон личен развој на возрасните, работа и вработување и социјални активности.

24. „**Искуствено (информалното) учење**" е процес на самостојно стекнување знаења, вредности, ставови, способности и вештини, во секојдневниот живот, работата и социјалната средина.

25. „**Обезбедување квалитет**" е систем на мерки усвоени на национално и/или институционално ниво со кои се потврдува дека се применети процеси и процедури заради осигурување и унапредување на квалитетот на сите аспекти на образовниот процес, на програмите и на системот на квалификациите.

26. „**Стандард на квалификација**" е документ кој содржи стандардизиран опис на квалификацијата и клучен дел од содржината и структурата на квалификацијата на одредено ниво, која ги вклучува сите информации потребни за одредување на нивото, обемот и припадност на одреден сектор на квалификацијата, како и податоци потребни за обезбедување и промовирање на висок квалитет на квалификацијата.

27. „**Стандард на занимање**" е документ кој го одредува потребното знаење, вештини и компетенции кои поединецот треба да ги поседува за да биде способен да изведува работни задачи, должности и функции во рамките на занимањето.

28. „**Валидација на неформално образование и искуствено (информално) учење**" е постапка со која акредитирана јавна установа за основно и средно образование потврдува дека поединецот ги стекнал резултатите од учење (знаења, вештини и компетенции), преку неформално образование и искуствено учење согласно соодветен стандард за квалификација.

29. „**Микропотврда**" (Micro-credential) е запис за резултатите од учење кои учесникот ги стекнал по мал обем на учење коишто се оценети според прегледни и јасно определени стандарди.

30. „**Верификација на посебна програма**" е постапка на осигурување на квалитетот и содржината на посебната програма.

31. „**Акредитација на установа или институција**" е формален процес преку кој надлежен орган оценува и потврдува дека установата, односно институцијата ги исполнува стандардите за реализација на програми за образование на возрасните;

32. „**Советник за валидација**" е лице кои ги води и поддржува учесниците во процесите на валидација на нивното претходно стекнато знаење, вештини и компетенции и

33. „**Проценувач на валидација**" е лице кое ги проценува претходно стекнатите знаење, вештини и компетенции на учесникот во валидација.

Видови на образование на возрасните

Член 3

(1) Образованието за возрасни им овозможува на возрасните во текот на нивниот живот стекнување на компетенции и квалификации потребни за личен и професионален развој, работа и вработување, како и општествено одговорно однесување.

(2) Образованието на возрасните се реализира како формално образование, неформално образование и искуствено (информално) учење.

(3) Формално образование на возрасните означува дејност која се изведува согласно законите кои ја регулираат дејноста основно, средно и високо образование.

(4) Формалното образование на возрасните, во смисла на овој закон, се организирани процеси на учење кои се реализираат врз основа на наставни планови, наставни програми и испитни програми за основно и средно образование, приспособени на потребите и можностите на возрасните и на барањата на пазарот на труд, во согласност со закон, кои водат кон дел или целосна квалификација.

(5) Неформално образование на возрасни, во смисла на овој закон, се организирани процеси на учење на возрасни врз основа на посебни програми, заради стекнување знаења, вештини и компетенции насочени кон личен развој на возрасните, работа и вработување и социјални активности.

(6) Искуственото (информалното) учење на возрасните, во смисла на овој закон, е процес на самостојно стекнување знаења, вредности, ставови, способности и вештини, во секојдневниот живот, работата и социјалната средина.

Принципи и цели на образованието на возрасните

Член 4

(1) Образованието за возрасни се заснова на следниве принципи:

1) доживотно учење - почитување на потребите и можностите на возрасните за учење и развој во текот на животот во сите области од животот;

2) особености - стекнување образование во согласност со искуствата;

3) релевантност - основата на образованието и учењето на барањата и потребите на околината и на поединецот;

4) достапност - еднакви услови за стекнување општо и стручно образование и вклученост во сите степени, видови и облици на образование и учење;

5) интегритет - еднакви права и можности за стекнување образование за развој на личноста, општествените капацитети и улоги, вработливост, професионален развој и напредување;

6) различноста на понудата - слобода и автономија во изборот на начинот, содржината, формата, средствата и методите на образованието на возрасните;

7) еднакви можности - вклучување и стекнување образование без разлика на возраста, полот, тешкотиите и попреченоста во развојот, попреченоста, расната, националната, социјалната, културната, етничката и верската припадност, јазикот, местото на живеење, финансиската или здравствената состојба и други лични карактеристики;

8) соработка во областа на образованието на возрасните - органи на државната управа надлежни за образование, економски развој, вработување, работа, социјална политика, здравство, младинска политика и други области, институции и други организации одговорни за развој, обезбедување и подобрување на квалитетот на образованието. и вработување, научноистражувачки организации, како и други социјални партнери - стопански комори, занаетчиски комори, здруженија на работодавачи, професионални здруженија, единици на локална самоуправа, репрезентативни синдикати и поединци;

9) професионализам и етика – професионални и морални одговорност;

10) еднакво оценување и општествено признавање на образовните резултати - без оглед на формата, видот и начинот на учење и стекнување образование;

11) обезбедување квалитет - развој на механизми за обезбедување стандарди во различни активности на образованието на возрасните и

12) почитување на личноста и достоинството на секој учесник во образованието за возрасни.

(2) Образованието за возрасни обезбедува:

1) подобрување на образовната и квалификациската структура и подобрување на можностите за вработување на населението,

2) создавање основа за одржлив социо-економски развој на државата,

3) зголемување на професионалната мобилност и флексибилност на работоспособното население,

4) намалување на сиромаштијата, постигнување еднаквост, социјална инклузија и меѓугенерациска солидарност,

5) подобрување на квалитетот на животот - лична, семејна, природна и социјална средина,

6) развој на демократијата, интеркултурализмот и толеранцијата и

7) интеграција во европскиот социјален и економски простор со почитување на европските образовни рамки.

Понудувачи на услуги за образование на возрасните

Член 5

Образование за возрасните, согласно овој закон, можат да вршат установи за образование на возрасните (училиште, високообразовна установа, како и специјализирана установа за образование на возрасните) и институции за образование на возрасните (правно лице кое има регистрирано дејност за образование на возрасните).

II. НАДЛЕЖНОСТИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА ВОЗРАСНИТЕ

Надлежни за образованието на возрасните

Член 6

Надлежни за образование на возрасните се Министерството за образование и наука (во натамошниот текст: Министерството), Министерството за економија и труд, Советот за образование на возрасните, Центарот за образование на возрасните, единиците на локалната самоуправа, комориte и социјалните партнери.

Надлежности на Министерството за образованието и наука во областа на образованието на возрасните

Член 7

Министерството има надлежност да:

- донесе Стратегија за образование на возрасните и годишен акционен план за нејзина реализација, на предлог на Советот за образование на возрасните,
- предлага на Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата) мрежа на установи за образование на возрасните ,
- дава мислење до Владата за престанокот со работа на установите за образование на возрасните, согласно закон,
-врши акредитација на установите за образование на возрасните за програмите за формалното образование, согласно закон ,
- води регистар на акредитирани установи за формално образование на возрасните,
- донесува посебни програми за образование на возрасните на предлог од Центарот за образование на возрасните (во натамошниот текст: Центарот) ,
- обезбедува средства од Буџетот на Република Северна Македонија за финансирање на образованието на возрасните врз основа на утврдените потреби на државата ,
- обезбедува средства за истражување и развој за потребите на образованието на возрасните, во согласност со државните и потребите на Европската унија и
- врши други работи согласно закон.

Надлежности на Министерството за економија и труд во областа на образованието на возрасните

Член 8

Министерството за економија и труд има надлежност да:

- учествува во спроведувањето на државната политика во областа на образованието на возрасните, согласно закон,
- ги согледува потребите за преквалификација и доквалификација на кадарот преку анализа на пазарот на трудот и доставува мислење до Советот за образование на возрасните ,
- учествува во подготвувањето и усогласувањето на стручните квалификации согласно стандардот на квалификација, преку секторските комисии ,
- иницира изготвување на нови стручни квалификации согласно стандардот на квалификација во соработка со Центарот и
- ги донесува стандардите на занимања.

Совет за образование на возрасните

Член 9

(1) Владата формира Совет за образование на возрасните (во натамошниот текст: Советот), како советодавно тело кое предлага стратешки прашања кои се однесуваат на политиката на развој на образованието на возрасните.

(2) Советот е составен од 13 члена именувани од Владата, и тоа: два члена од редот на експертите за образование на возрасните назначени од Владата, и по еден член од: Министерството, Бирото, Центарот за развој на стручно образование, Министерството за финансии, репрезентативниот синдикат во образованието, Заедницата на единиците на локалната самоуправа, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, Агенцијата за поддршка на претприемништво на Република Северна Македонија, стопанската комора која ги исполнуваат услови од член 63 алинеите 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 и 11 од Законот за стручно образование и обука, репрезентативната организација на работодавачи и Занаетчиска комора на Република Северна Македонија.

(3) За член на Советот може да биде именувано лице кое ги исполнува следните услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,
- да има високо образование, ниво VIA од МРК, со најмалку стекнати 240 ЕКТС или завршен VII1 степен на образование и
- да има најмалку пет години работен стаж во образование. Доколку нема вработено лице кое има најмалку пет години работен стаж во образование може да биде избрано лице кое има најмалку пет години работен стаж на раководна позиција во институциите од ставот (2) на овој член од која доаѓа.

(4) При именувањето на членовите на Советот се применува начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците во Република Северна Македонија, имајќи ги предвид јазиците на кои се изведува наставата во средното стручно образование, без да се нарушат условите утврдени со овој закон.

(5) Во работата на Советот учествува и директорот на Центарот, без право на глас во одлучувањето.

(6) Советот избира претседател од редот на своите членови.

(7) Мандатот на претседателот и на членовите на Советот трае четири години, со можност за уште еден последователен избор.

(8) Советот донесува деловник за својата работа.

(9) Претседателот и членовите на Советот имаат право на месечен надоместок за работењето во Советот во висина од 20% од просечната нето-плата исплатена во претходната година во Република Северна Македонија, доколку во месецот се одржи седница на Советот. За техничкиот секретар надоместок е во висина од 5% од просечната нето-плата исплатена во претходната година во Република Северна Македонија, доколку во месецот се одржи седница на Советот.

(10) Советот изготвува и донесува годишна програма за работа и ја доставува до Владата и до Министерството за информирање, до крајот на месец февруари во тековната година, за претходната година..

(11)Советот изготвува годишен извештај за работењето и го доставува до Владата и до Министерството за усвојување, до крајот на месец февруари во тековната година, за претходната година.

(12) Годишната програма од ставот (10) на овој член и годишниот извештај за работењето од ставот (11) на овој член, се објавуваат на интернет страницата на Центарот.

(13) Стручно-административните работи за Советот ги врши технички секретар на Советот, кој го определува директорот на Центарот, од редот на вработените административни службеници во Центарот.

Надлежности на Советот

Член 10

Советот:

- изготвува и предлага Стратегија за образование на возрасните во контекст на доживотното учење до Министерството,
- предлага развојни политики на годишно ниво до Министерството и Владата врз основа на резултати и препораки од направени анализи за потребите на пазарот на трудот од страна на Центарот, коморите, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, Државниот завод за статистика, до Министерството и Владата,
- дава мислење за финансирање на програмите за образование на возрасните за кои се обезбедени средства во Буџетот на Република Северна Македонија,
- дава мислење за финансирање на валидацијата на неформалното образование и информалното учење за одредени стручни квалификации,
- доставува предлози за изготвување стандарди на квалификации и стандарди на занимање до Министерството и
- доставува полугодишни извештаи за своето работење со конкретни предлози за развојни политики до Центарот и до Министерството.

Надлежности на единиците на локалната самоуправа во областа на образованието на возрасните

Член 11

Советот на општината, односно на градот Скопје:

- врши анализа на потребите на пазарот на трудот на локално ниво и ги искажува согледувањата за потребите до Центарот, установите и институциите за образование на возрасните,
- може да основа јавни установи за образование на возрасните, согласно о овој и друг закон,
- доставува предлози до Министерството и до Центарот за потребите за развој на програмите за образование на возрасните,
- изготвува посебни програми за образование на возрасните кои се финансираат од средствата на локалната самоуправа и ги доставува на верификација до Центарот,
- обезбедува средства за јавните установи за образование на возрасните на кои им е основач,
- доставува предлози за уписната политика во образованието на возрасните до Министерството и
- води општински регистар за установи кои реализираат јавно признати програми.

Надлежност на социјалните партнери кои ги претставуваат интересите на работодавачите и на работниците во областа на образованието на возрасните

Член 12

Социјални партнери се организациите на работодавачите кои ги претставуваат интересите на работодавачите и синдикатите кои ги претставуваат интересите на работниците во областа на образованието на возрасните и кои во соработка со органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа учествуваат во реформите, развојот и реализацијата на образованието на возрасните.

Надлежности на коморите и организациите на работодавачи

Член 13

Коморите и организациите на работодавачи кои ги претставуваат интересите на работодавачите во областа на образованието на возрасните, ги вршат следниве работи:

- изготвуваат анализи за потребите на пазарот на трудот и ги објавуваат на своите интернет страници,
-доставуваат предлози до Центарот за донесување на нови или изменување и дополнување на постоечките посебни програми за образование на возрасните,
- доставуваат предлози до Центарот за изменување или изготвување на нови стандарди на занимања и стандарди на квалификации,
- можат да основаат институции за образование на возрасните согласно овој закон ,
- изработуваат посебни програми за образование на возрасните кои се финансираат од средствата на коморите и организациите на работодавачите и ги доставуваат на верификација до Центарот и
- вршат други работи утврдени со овој закон.

Надлежности на репрезентативниот синдикат

Член 14

Репрезентативниот синдикат ги врши следниве работи:

- доставува предлози за подобрување на условите за практичната обука на учесниците кај работодавачите ,
- може да основа институции за образование на возрасните согласно со одредбите од овој закон и
- изработува посебни програми за образование на возрасните кои се финансираат од средствата на синдикатот и ги доставува на верификација до Центарот.

III. ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ПОНУДУВАЧИТЕ НА УСЛУГИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА ВОЗРАСНИТЕ

Права и обврски на понудувачите на услугите за образование на возрасните

Член 15

(1) Понудувачите на услугите за формално образование на возрасните се установи за образовани на возрасните (училиште, високообразовна установа и специјализирана установа за образование на возрасните), кои имаат права и обврски утврдени во законите кои ја регулираат дејноста основно, средно и високо образование.

(2) Понудувачите на услугите за неформално образование на возрасните имаат обврска да:

- ја реализираат континуирано и квалитетно посебната програма за образование на возрасните,
- го известат Центарот при секое отпочнување и завршување на обуката за верифицирана посебна програма за образование на возрасните,

- обезбедат безбедни работни услови во рамките на процесот на образованието на возрасните,

- ги исполнуваат обврските од договорите со учесниците,

- ги прибираат и обработуваат личните податоци за учесниците од главната книга за учесници, согласно прописите од областа на заштита на личните податоци и

- доставуваат до Центарот годишен извештај за реализираните посебни програми за образование на возрасните, бројот на учесниците, ангажираниот кадар, начинот на финансирање за реализација на обуките и следење на учесниците по завршување на обуката, до крајот на февруари наредната година за претходната година.

(3) Понудувачите на услугите за неформално образование на возрасните имаат право да:

- организираат и остваруваат образование на возрасните согласно овој закон и

- предлагаат измени и дополнувања на постоечките или да предлагаат нови посебни програми за образование на возрасните.

(4) Формата и содржината на годишниот извештај од став (2) алинеја 6 на овој член, ги утврдува министерот за образование и наука (во натамошниот текст: министерот), на предлог на Центарот.

Склучување договори

Член 16

(1) За време на следењето на програмата за образование на возрасните се склучува договор меѓу установата или институцијата за образование на возрасните и учесникот.

(2) Во договорот од ставот (1) на овој член, се содржат условите за следење на образованието на возрасните: место на реализација на образовниот процес, времетраењето на образованието, назив на програмата, обврските на двете страни, финансискиот надоместок за следење на програмата за образование на возрасните и правна поука во случај на спор.

(3) Договорот од ставот (1) на овој член, мора да биде потпишан пред започнувањето на реализацијата на програмата за образование на возрасните.

(4) Формата и содржината на договорот од ставот (1) на овој член, ги утврдува министерот, на предлог на Центарот.

Програми за образование на возрасните

Член 17

(1) Возрасните стекнуваат образование по јавно признати програми за формално образование (во натамошниот текст: програмите за формално образование), во установите од член 15 став (1) од овој закон, кои се акредитирани за овие програми.

(2) Прилагодувањето на програмите за формално образование од став (1) на овој член, во делот на основно, гимназиско, уметничко и за општите предмети од стручното образование го врши Бирото, односно Центарот за развој на стручно образование во делот за стручно образование, а ги утврдува министерот.

(3) Прилагодувањето на програмите за формално образование од став (1) на овој член, за учесниците со попречености во делот на основно, гимназиско, уметничко и за општите предмети од стручното образование го врши Бирото, односно Центарот за развој на стручно образование во делот за стручно образование, а ги утврдува министерот.

(4) Возрасните можат да се образуваат, усовршуваат и да ги дополнуваат своите знаења, вештини и компетенции, како и да стекнуваат стручни квалификации или дел од стручни квалификации, согласно посебните програми за неформално образование на возрасните (во натамошниот текст: посебните програми), кои се реализираат во акредитирани образовни установи и институции.

Посебни програми за образование на возрасните

Член 18

(1) Со посебните програми се стекнуваат:

- стручни квалификации или дел од стручни квалификации (модули) и

- знаења, вештини и компетенции кои не се дел од стручна квалификација.

(2) Посебните програми се прилагодени на возраста и претходно стекнатото образование, знаењата, вештините и компетенции на возрасните.

(3) Посебните програми ги изготвува установата, односно институцијата за образование на возрасните, а ги верификува Центарот, освен ако поинаку не е уредено со друг закон.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, Центарот може да изготвува посебни програми, по барање на понудувачите на услугите за неформално образование, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија и други институции.

(5) Посебните програми од ставот (4) на овој член, ги утврдува министерот.

Содржина на посебната програма

Член 19

Посебната програма содржи:

- назив на посебната програма,

- сектор на квалификација согласно Законот за националната рамка за квалификации ,

- стандарди на занимања,

- код на националното занимање ,

- ниво на квалификација според МРК ,

- критериуми за упис на учесникот во посебната програма,

- опис на посебната програма,

- модули,

- резултати од учењето според стандардот на квалификацијата,

- критериуми за оценување,

- времетраење на посебната програма (вкупен број на часови) и облиците за изведување,

- број на кредити,

- кадровски, дидактички, просторни услови и опрема за изведување на посебната програма,

- проверка на постигнатите резултати од учењето и

- вид на јавна исправа со која се стекнува учесникот.

Начин на изведување на посебната програма

Член 20

(1) Посебните програми може да се изведуваат преку редовна настава, консултативно-инструктивна настава, дописно-консултативна настава, отворена настава, теленастава, настава на далечина и мултимедиски начин.

(2) Посебната програма која води кон стекнување стручна квалификација или дел од стручна квалификација има модуларна структура и се изготвува врз основа на соодветен стандард на занимање, согласно Законот за Националната рамка на квалификации.

(3) Посебната програма која не води кон стекнување стручна квалификација или дел од стручна квалификација има модуларна структура.

Лица кои ја реализираат посебната програма

Член 21

(1) Посебните програми ги реализираат лица кои го исполнуваат нормативот за кадар од верификуваната посебна програма и имаат стекнато подготовка за работа со возрасни, која ја организира Центарот, односно акредитирани установи и институции.

(2) Доколку установата, односно институцијата нема лице кое го исполнува условот од став (1) на овој член, посебната програма може да ја реализира лице кое нема стекнато подготовка за работа со возрасни, со обврска лицето да се стекне со подготовката во рок од шест месеци.

Постапки за верификација на посебни програми за образование на возрасните

Член 22

(1) Понудувачот на услуга за образование на возрасните кој сака да реализира посебна програма, до Центарот доставува барање за верификација на посебната програма со потребната документација .

(2) Барањето од став (1) на овој член и потребната документација може да бидат поднесени и во електронска форма, со употреба на средства за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги по електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(3) Верификацијата на посебните програми ја врши Центарот по претходно доставен предлог од Комисијата за верификација на посебни програми (во натамошниот текст: Комисијата за верификација), што ја формира директорот на Центарот.

(4) Комисијата за верификација е составена од три члена, и тоа, еден член од Центарот и два члена стручни лица од областа на поднесената посебна програма за верификација. Претседателот на Комисијата за верификација е членот од Центарот.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, доколку поднесената посебна програма е од различни сектори на квалификации на МРК и има потреба од повеќе стручни лица, Комисијата за верификација може да има и повеќе членови стручни лица од областа на поднесената посебна програма за верификација.

(6) Стручните лица, членови на Комисијата за верификација, треба да ги исполнуваат следниве услови:

- да имаат најмалку високо образование од областа на поднесената посебна програма за верификација и
- да имаат најмалку пет години работно искуство во настава во областа на поднесената посебна програма за верификација или најмалку десет години работно искуство во областа на поднесената посебна програма за верификација.

(7) Центарот објавува јавен оглас за избор на стручни лица за членови на Комисија за верификација, кој трае во текот на целата година и го објавува на својата интернет страница за да формира база од стручни лица од пријавените стручни лица.

(8) Изборот на стручни лица кои се внесуваат во базата од став (7) на овој член, ја врши трочлена комисија, од редот на вработените во Центарот, формирана од директорот на Центарот.

(9) Базата од став (7) на овој член, тековно ја ажурира Центарот со нови стручни лица.

(10) По поднесено барање за верификација на посебната програма, директорот на Центарот редоследно избира стручни лица од базата од став (7) на овој член, според поднесената посебна програма за верификација, за што донесува одлука за избор.

(11) Центарот е должен да донесе решение за верификација на посебната програмата, во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член. Решението за верификација на посебната програма е со важност од пет години.

(12) Решението од став (11) на овој член, може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на корисникот на Националниот портал за електронски услуги или во една точка за услуги, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(13) Против решението од став (11) на овој член, може да се поднесе жалба, во рок од 15 дена од приемот на решението, до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

(14) Жалбата од став (13) на овој член, може да биде поднесена и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги за електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(15) Трошоците за верификација на посебната програмата на установата или институцијата за образование на возрасните паѓаат на товар на подносителот на барањето од став (1) на овој член.

(16) За висината на средствата за трошоците од став (15) на овој член, управниот одбор на Центарот донесува одлука, врз основа на бројот на посебните програми кои се верификуваат.

(17) На одлуката од став (16) на овој член, согласност дава министерот.

(18) За верификуваните посебни програми, Центарот објавува каталог на својата интернет страница и на интернет страницата на Министерството.

(19) На членовите на Комисијата за верификација им следи надоместок за работата, за чија висина управниот одбор на Центарот донесува одлука, врз основа на бројот на дадени предлози за посебните програми кои се верификуваат.

(20) На одлуката од став (19) на овој член, согласност дава министерот.

(21) Комисијата за верификација работи согласно деловник, донесен од страна на директорот на Центарот.

(22) Начинот на верификација на посебната програма, како и формата и содржината на образецот на барањето за верификација на посебната програма и потребната документација, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

Акредитација на установи за формално образование на возрасните

Член 23

(1) Акредитација на установи за формално образование на возрасните врши Министерството, врз основа на поднесено барање за акредитација од установата и исполнетоста на нормативите и стандардите за простор, опрема и кадар за реализирање на програмите за формално образование на возрасните.

(2) Барањето од став (1) на овој член, со потребната документација, можат да бидат поднесени и во електронска форма, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(3) Во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето од став (1) на овој член, Министерството донесува решение со кое одлучува по барањето од став (1) на овој член.

(4) Решението од став (3) на овој член, може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на корисникот на Националниот портал за електронски услуги или во Една точка за услуги, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(5) Нормативите и стандардите за простор, опрема и кадар за реализирање на програмите за формално образование на возрасните се согласно нормативите и стандардите за простор, опрема и кадар согласно Законот за основното образование, Законот за средното образование и Законот за стручно образование и обука.

(6) Начинот на акредитацијата на установите за формално образование на возрасните, формата и содржината на образецот на барањето за акредитација и потребната документација, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

Акредитација на установи и институции за неформално образование на возрасните

Член 24

(1) Акредитација на установите и институциите за неформално образование на возрасните, врши Центарот врз основа на поднесено барање за акредитација од установата, односно институцијата и исполнетоста на нормативите и стандардите за простор, опрема и кадар за реализација на верификуваните посебни програми.

(2) Барањето од став (1) на овој член, со потребната документација, можат да бидат поднесени и во електронска форма, со употреба на средства за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги по електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(3) Нормативите и стандардите за простор, опрема и кадар за реализирање на верификуваната посебна програма се согласно верификуваната посебна програма.

(4) Проверката на исполнетоста на нормативите и стандардите за простор, опрема и кадар од ставот (3) на овој член, ја врши Комисијата за верификација од член 22 став (3) од овој закон.

(5) Центарот е должен да донесе решение за акредитација на установата или институцијата во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член. Решението е со траење додека е траењето на решението за верификација од член 22 став (11) од овој закон.

(6) Решението од став (5) на овој член, може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на корисникот на Националниот портал за електронски услуги или во Една точка за услуги, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(7) Против решението со кое се одбива барањето за акредитација на установата или институцијата, установата или институцијата може да поднесе жалба, во рок од 15 дена од приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

(8) Жалбата од став (7) на овој член, може да биде поднесена и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги за електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(9) Начинот на акредитација на установа и институција за образование на возрасните, формата и содржината на образецот на барањето од ставот (1) на овој член и потребната документација, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

Регистар за акредитирани установи и институции кои реализираат посебни програми

Член 25

(1) Центарот води Регистар за акредитирани установи и институции кои реализираат посебни програми и го објавува на својата интернет страница.

(2) Регистарот од став (1) на овој член, се води во електронска форма.

(3) Формата и содржината на регистарот од ставот (1) на овој член, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

Испити и проценка

Член 26

(1) Возрасните, своите знаења, вештини и компетенции, можат да ги докажат со полагање на испити по завршувањето на посебната програма или преку процесот на валидација.

(2) Испитите од ставот (1) на овој член, кои не водат до стекнување на стручна квалификација, односно дел од стручна квалификација ги организира установата, односно институцијата за образование на возрасните која ја реализирала посебната програма за стекнување на знаења, вештини и компетенции.

(3) Проценката на знаењата, вештините и компетенциите, стекнати преку посебните програми, која води до стекнување на стручна квалификација, односно дел од стручна квалификација ги организира установата, односно институцијата за образование на возрасните акредитирана за посебни програми за стекнување стручни квалификации или дел од стручни квалификации.

(4) Проценката на знаењата, вештините и компетенциите, стекнати низ процесот на валидација, која води до стекнување на стручна квалификација, односно дел од стручна квалификација ја организира акредитирана јавна установа за основно и средно образование, а ја спроведува Комисијата за проценка од член 39 став (1) од овој закон.

(5) Начинот за проценка на знаењата, вештините и компетенциите од став (4) на овој член, го утврдува министерот, на предлог на Центарот.

Сертификат, свидетелство и диплома со додаток

Член 27

(1) За знаењата, вештините и компетенциите стекнати од посебните програми кои не водат кон стекнување на стручна квалификација, односно дел од стручна квалификација, се добива сертификат со додаток на сертификат.

(2) За знаењата, вештините и компетенциите стекнати од посебните програми кои водат кон стекнување стручна квалификација, односно дел од стручна квалификација, се добива сертификат за стручна квалификација, со додаток на сертификат, во кој се наведени модулите и резултатите од учење од стандардот на квалификација со кои се стекнал учесникот, односно сертификат за модул/и на квалификација со додаток на сертификат, во кој се наведени резултатите од учење во рамки на модулот од стандардот на квалификација со кои се стекнал учесникот.

(3) За стручната квалификација стекната преку процесот на валидација учесникот добива сертификат за стручна квалификација, со додаток на сертификат, во кој се наведени модулите и резултатите од учење од стандардот на квалификација со кои се стекнал учесникот.

(4) За валидираните знаења, вештини и компетенции од модул/ите од стандардот на квалификација учесникот добива сертификат за модул/и на квалификација со додаток на сертификат, во кој се наведени резултатите од учење во рамки на модулот од стандардот на квалификација со кои се стекнал учесникот.

(5) Формата и содржината на сертификатите и додатокот на сертификатите од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

(6) Сертификатите и додатокот на сертификатите од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член, ги обезбедува Центарот, а понудувачите на услугите за образование на возрасните, односно за валидација плаќаат надомест за истите.

(7) Висината на надоместокот од став (6) на овој член, ја утврдува управниот одбор на Центарот, врз основа на направените трошоци за печатење и доставување на сертификатите и додатоците на сертификатите.

(8) По завршувањето на програма за формално образование на возрасните, учесникот добива диплома со додаток на диплома за завршено ниво на образование, односно свидетелство за завршено одделение или година на образование со додаток, согласно закон.

(9) По завршувањето на програма преку процесот на валидација која доведува до стекнување на квалификација од ниво I од МРК (основно образование), учесникот се стекнува со свидетелство со додаток на свидетелство за исполнетост на резултатите според стандардот на квалификација согласно закон.

(10) Сертификатот со додаток на сертификат, сертификатот за стручна квалификација со додаток на сертификат, свидетелството со додаток на свидетелство и дипломата со додаток на диплома, понудувачите на услугите за образование на возрасните, односно за валидација, може да ги издаваат и во форма на електронски документ.

Документација и евиденција за учесниците во посебните програми

Член 28

(1) Понудувачите на услуги за неформално образование на возрасните, кои се акредитирани за верификуваните посебни програми, водат и издаваат документација и водат евиденција за учесниците во посебните програми.

(2) Под документација од ставот (1) на овој член, се подразбира главна книга на учесници и сертификат со додаток на сертификат.

(3) Документацијата од ставот (2) на овој член, се води на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот и писмото на кои се реализира програмата за образование на возрасните.

(4) Под евиденција од ставот (1) на овој член, се подразбира досието за учесникот.

(5) Евиденцијата од ставот (1) на овој член, се води на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот и писмото на кои се реализира програмата за образование на возрасните.

(6) Начинот на водењето на евиденцијата, како и формата и содржината на документацијата и евиденцијата од ставот (1) на овој член, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

Податоците за програмите за образование на возрасните

Член 29

(1) Установите, односно институциите за образование на возрасните имаат обврска податоците за програмите кои се реализираат, учесниците и други податоци кои се од важност за следење и развој на образованието на возрасните, да ги доставуваат до Центарот.

(2) Центарот еднаш годишно ги доставува збирните податоци од ставот (1) на овој член до Државниот завод за статистика, како и до единицата на локалната самоуправа.

(3) Центарот изготвува годишен извештај за податоците од став (1) на овој член и го доставува до Министерството и до Советот до март наредната година за претходната година.

Учесници во програмите за образование на возрасните

Член 30

(1) Учесник во програми за образование на возрасните може да биде лице кое има навршено 16 години .

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, учесник во програмите за образовани на возрасните може да биде лице со навршени 15 години, доколку не посетувал настава во основно образование.

(3) Статус на учесник се стекнува со склучување на договор за вклучување во програма за образование на возрасните помеѓу учесникот и понудувачот на услуги.

(4) Статус на учесник престанува со завршувањето на програмата за образование на возрасните, испишување од програмата за образование на возрасните или на друг начин предвиден со договорот од член 16 од овој закон.

Права и обврски на учесниците во програмите за образование на возрасните

Член 31

(1) Учесниците во програмите за образование на возрасните имаат право:

- доколку се во работен однос, за време на полагање на завршниот испит на програмата за образование на возрасните за стекнување стручна квалификација или дел од стручна квалификација, имаат право да користат денови за полагање на испит, согласно закон и колективен договор,
- да бараат поврат на финансиските средства доколку програмата за образование на возрасните не може да се реализира по вина на установата или институцијата и
- да го раскинат договорот од член 16 од овој закон, според условите утврдени во договорот.

(2) Учесниците во програмата за образование на возрасните имаат обврска:

- редовно да ја посетуваат програмата за образование на возрасните,
- да го достават договорот од член 16 од овој закон, до работодавачот заради непречено следење на обуката,
- да ги почитуваат правилата за безбедност и заштита при работа и
- да ги исполнуваат и другите обврски наведени во договорот.

IV. ВАЛИДАЦИЈА НА НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ИСКУСТВЕНО (ИНФОРМАЛНО) УЧЕЊЕ

Валидација на неформалното образование и искуственото (информалното) учење

Член 32

(1) Валидација на неформалното образование и искуственото (информалното) учење (во натамошниот текст: валидацијата) е постапка на идентификување, документирање, проценка и сертификација на стекнати знаења, вештини и компетенции во неформалното образование и искуствено (информалното) учење, а во согласност со стандардот за квалификацијата.

(2) Со постапката на валидација, а преку идентификување, документирање, проценка и сертификација на стекнатите знаења, вештини и компетенции, лицето може да се стекне со стручна квалификација до ниво VБ од МРК и со ниво I од МРК (основно образование).

(3) Начинот на валидација од ставот (1) на овој член, се уредува со Методологијата за процесот на валидација за стекнување на квалификација од член 38 од овој закон.

Акредитирани јавни установи за валидација

Член 33

(1) Валидација може да вршат само акредитирани јавни установи за основно и средно образование (во натамошниот текст: понудувачите на услуги за валидација).

(2) Понудувачите на услуги за валидација имаат право да:

- го организираат процесот на валидација на неформалното образование и искуственото (информалното) учење согласно овој закон и
- иницираат ревидирање/прилагодување на стандарди на занимање и стандарди на квалификации до надлежните институции.

(3) Понудувачите на услуги за валидација имаат обврска да:

- го спроведуваат процесот на валидација,
- обезбедат работни услови во рамки на процесот на валидација согласно Законот за безбедност и здравје при работа,
- ги исполнуваат обврските од договорот со учесниците,
- даваат информации, насоки и поддршка на учесниците пред, за време на и по завршување на процесот на валидација,
- обезбедат процес на проверка на знаењата, вештините и компетенциите на учесникот,
- ги прибираат и обработуваат личните податоци за учесниците согласно прописите од областа на заштита на личните податоци и
- ги доставуваат податоците за бројот на учесници, ангажираниот кадар и други податоци кои се од важност за следење и развој на процесот на валидација до Центарот, до крајот на февруари наредната година за претходната година, кој збирно секоја година ги доставува до Министерството и Државниот завод за статистика.

Постапка за акредитација на понудувачите на услуги за валидација

Член 34

(1) Акредитација на понудувачите на услуги за валидација врши Центарот, по претходно објавен јавен повик, кој трае десет дена од денот на објавувањето.

(2) Јавниот повик од став (1) на овој член, се објавува на интернет страниците на Министерството и на Центарот.

(3) Понудувачот на услуги за валидација може да го спроведува процесот на валидација доколку има простор, опрема и кадар соодветен за спроведување на про-

цесот на валидација за конкретната квалификација, за што поднесува барање за акредитација на понудувачи на услуги за валидација до Центарот.

(4) Барањето од став (3) на овој член, со потребната документација, можат да бидат поднесени и во електронска форма, со употреба на средства за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги по електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(5) Нормативите и стандардите за простор, опрема и кадар од ставот (3) на овој член, ги утврдува министерот, на предлог на Центарот, Центарот за развој на стручно образование и Бирото.

(6) Понудувачот на услуги за валидација треба да ги исполни следните услови за акредитација:

- да има регистрирана дејност,
- да има елаборат на установата,
- да има простор и опрема,
- да има вработено/ангажирано лице од редот на лицата запишани во Каталогот за сертифицирани советници за валидација и
- да има вработено/ангажирано лице од редот на лицата запишани во Каталогот за сертифицирани проценувачи за валидација, за соодветна квалификација.

(7) Формата и содржината на образецот на барањето од ставот (3) на овој член, го утврдува министерот, на предлог на Центарот.

(8) Проверка на доставената документација за исполнетоста на условите од став (6) на овој член и избор на понудувачите на услуги за валидација кои се јавиле на јавниот повик од став (1) на овој член,, врши комисија формирана од директорот на Центарот, составена од по еден член од Министерството, Центарот, Бирото, односно Центарот за развој на стручно образование.

(9) Центарот, во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за акредитација на понудувачот на услуги за валидација, донесува решение со кое одлучува по барањето за акредитација на понудувачот на услуги за валидација.

(10) Решението од став (9) на овој член, може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на корисникот на Националниот портал за електронски услуги или во Една точка за услуги, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(11) Против решението од став (9) на овој член, барателот има право на жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

(12) Жалбата од став (11) на овој член, може да биде поднесена и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги за електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(13) Трошоците за проверката на исполнетоста на условите за акредитација на избраниот понудувач на услуги за валидација, паѓаат на товар на избраниот понудувач на услуги за валидација .

(14) Висината на трошоците од став (13) на овој член, со одлука ја утврдува управниот одбор на Центарот, врз основа на направените трошоци и бројот на стручни квалификации за кој се врши акредитација.

(15) На одлуката за утврдување на висината на трошоците од став (14) на овој член, согласност дава министерот.

(16) На членовите на комисијата од ставот (8) на овој член, им следи надоместок за учеството во комисијата. Висината на надоместокот со одлука ја утврдува управниот одбор на Центарот, врз основа на бројот на квалификации за кој се врши проверка.

(17) На одлуката за утврдување на висината на надоместокот од став (16) на овој член, согласност дава министерот.

(18) Начинот на акредитација на понудувачот на услуги за валидација, како и формата и содржината на образецот на барањето од ставот (3) на овој член и потребната документација, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

Регистар за акредитирани понудувачи на услуги за валидација

Член 35

(1) Центарот води Регистар за акредитирани понудувачи на услуги за валидација на неформално образование и искуствено (информално) учење и го објавува на својата интернет страница.

(2) Регистарот од став (1) на овој член, се води во електронска форма.

(3) Формата и содржината на регистарот од ставот (1) на овој член, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

Учесник во процесот на валидација

Член 36

(1) Учесник во процесот на валидација може да биде лице кое има навршено најмалку 18 години, односно најмалку 16 години за учесник во процесот на валидација на квалификација на ниво I од МРК (основно образование).

(2) Статус на учесник во процесот на валидација престанува со завршување на процесот на валидација, испишување од акредитираниот понудувач за валидација или на друг начин предвиден со договорот од член 37 став (1) од овој закон.

Договор

Член 37

(1) За процесот на валидација се склучува договор меѓу понудувачите на услуги за валидација и учесникот.

(2) Со договорот од ставот (1) на овој член, се уредуваат меѓусебните права и обврски помеѓу понудувачот на услугата за валидација и учесникот на процесот за валидација.

(3) Договорот мора да биде потпишан пред започнување на процесот за валидација.

(4) Висината на надоместокот за валидација која доведува до стекнување на стручна квалификација, ја утврдува управниот одбор на Центарот, во зависност од стручната квалификација која се валидира, а по претходна согласност од министерот.

(5) Висината на надоместокот за валидација која води до стекнување на квалификација од I ниво (основно образование) од МРК, ја утврдува министерот, согласно пресметаните трошоци за квалификацијата.

(6) Висината на надоместоците од ставовите (4) и (5) на овој член, се објавува на интернет страницата на Центарот и на Министерството.

Методологија за процесот на валидација за стекнување на стручна квалификација

Член 38

Процесот на валидација се врши врз основа на Методологија за процесот на валидација за стекнување на стручна квалификација, која на предлог на Центарот ја утврдува министерот.

Проценка

Член 39

(1) Проценката на знаењата, вештините и компетенциите на учесникот ја врши Комисија за проценка, формирана од понудувачот на услуги за валидација.

(2) Комисијата за проценка е составена од тројца членови, од кои еден член е проценувач од редот на вработени односно ангажирани лица кај понудувачот на услуги за валидација, запишани во Каталогот на сертифицирани проценувачи, а два члена се надворешни сертифицирани проценувачи.

(3) Надворешните сертифицирани проценувачи од ставот (2) на овој член, на барање на понудувачот на услуги за валидација, ги определува Центарот, од редот на сертифицирани проценувачи запишани во Каталогот на сертифицирани проценувачи согласно овој закон.

(4) На надворешните проценувачи од ставот (2) на овој член, им следи надоместок за нивното учество во Комисијата за проценка, а го исплаќа акредитиранaта установа за валидација.

(5) Висината на надоместокот од став (4) на овој член, ја утврдува управниот одбор на Центарот, врз основа на бројот на учесниците.

Јавен повик

Член 40

(1) Центарот на својата интернет страница објавува јавен повик за заинтересирани лица за советници за валидација и јавен повик за заинтересирани лица за проценувачи за валидација , кој трае десет дена од денот на објавувањето.

(2) Избраните кандидати за советници за валидација следат обука за советници за валидација, а избраните кандидати за проценувачи за валидација, следат обука за советници за валидација, односно обука за проценувачи на валидација, кои ги спроведува Центарот, со времетраење согласно програмата од став (3) на овој член.

(3) Начинот на спроведувањето на обуките од ставот (2) на овој член и програмите за обука, ги утврдува министерот, на предлог на Центарот.

(4) По успешно завршена обука за советник за валидација, на учесникот му се издава сертификат за советник за валидација и се запишува во Каталогот на сертифицирани советници за валидација, кој го води Центарот.

(5) По успешно завршена обука за проценувач на валидација, на учесникот му се издава сертификат за проценувач за валидација и се запишува во Каталогот на сертифицирани проценувачи за валидација, кој го води Центарот.

(6) Каталозите за сертифицирани советници за валидација и сертифицирани проценувачи за валидација се објавуваат на интернет страницата на Центарот.

(7) Трошоците за следењето на обуките од ставот (2) на овој член, се на товар на кандидатот за следење обука, понудувачот на услуги за валидација или друго правно или физичко лице.

(8) Обучувачите за обуките од став (2) на овој член, имаат право на паричен надомест по одржана обука, што го определува управниот одбор на Центарот, врз основа на број на денови на реализирана обука, а по претходна согласност од министерот.

Документација за учесниците кои се стекнале со сертификат за стручна квалификација преку процесот на валидација

Член 41

(1) Понудувачите на услуги за валидација водат и издаваат документација за учесниците кои се стекнале со сертификат за стручна квалификација преку процесот на валидација.

(2) Под документација од ставот (1) на овој член, се подразбира: главна книга на учесници и сертификат за стручна квалификација со додаток на сертификат. Главната книга е документ од трајна вредност.

(3) Документацијата од ставот (2) на овој член, се води на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот и писмото на кои се спроведува валидацијата.

(4) Формата и содржината на документацијата од ставот (2) на овој член, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

Евиденција за учесниците кои се стекнале со стручна квалификација преку процесот на валидација

Член 42

(1) Понудувачите на услуги за валидација водат евиденција на учесници кои преку процесот на валидација се стекнале со стручна квалификација.

(2) Под евиденција од ставот (1) на овој член, се подразбира досието за учесникот.

(3) Евиденцијата од ставот (2) на овој член, се води на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот и писмото на кои се спроведува валидацијата.

(4) За податоците од евиденцијата од ставот (2) на овој член, Центарот води електронска база на податоци.

(5) Базата од ставот (4) на овој член, е составена од евиденција за лица кои преку процесот на валидација се стекнале со стручна квалификација и ги содржи следните податоци: име и презиме, општина, датум на издавање на сертификатот, назив на стекната квалификација и понудувач на услугата за валидација.

(6) Податоците од базата од ставот (4) на овој член ги ажурира Центарот, врз основа на податоците добиени од понудувачите на услугата за валидација.

(7) Понудувачите на услугата за валидација податоците за учесниците кои преку процесот на валидација се стекнале со сертификат за стручна квалификација и додаток на сертификат, по електронски пат ги доставуваат во Центарот, во рок од 10 дена од денот на издавањето на сертификатот за стручна квалификација и додаток на сертификат.

(8) Формата и содржината на евиденцијата од ставот (2) на овој член, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

V. ФИНАНСИРАЊЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО НА ВОЗРАСНИТЕ

Член 43

Средствата за финансирање на образованието на возрасните и за валидација се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија, од буџетите на единиците на локалната самоуправа (во натамошниот текст: јавните средства), од учесниците во образование на возрасните и учесниците во валидацијата, донации, заеми и проекти.

Член 44

Од Буџетот на Република Северна Македонија се обезбедуваат средства за:

- трошоците за реализација на програмите за основно образование на возрасните,
- трошоците за реализација на програмите за средно образование на возрасните кои имаат завршено само основно образование,
- тековно одржување на јавните установи за образование на возрасните на кои државата е основач и
- трошоците за следењето, унапредувањето и развојот на образованието на возрасните.

Член 45

(1) Од буџетите на единиците на локалната самоуправа се обезбедуваат средства за:

- трошоци поврзани со реализација на програмите во јавните установи за образование на возрасните на кои единицата на локалната самоуправа е основач,
- тековно одржување на јавните установи за образование на возрасните на кои единицата на локалната самоуправа е основач и
- инвестиции во јавните установи за образование на возрасните на кои единицата на локалната самоуправа е основач.

(2) Од буџетите на единиците на локалната самоуправа може да се обезбедат средства за трошоците за реализација на програмите за основно образование на возрасните.

Член 46

Од Буџетот на Република Северна Македонија и од буџетите на единиците на локалната самоуправа може да се обезбедат средства за:

- опремување со наставни и други средства на јавните установи за образование на возрасните,
- трошоците за валидација за стекнување квалификација од ниво I од МРК (основно образование),
- трошоците за изведување на посебните програмите и
- развој и реализација на програми за образование на возрасните.

Член 47

(1) Средствата од Буџетот на Република Северна Македонија од член 44 алинеите 1, 2 и 3 и член 46 алинеите 2 и 3 од овој закон, се доделуваат на јавните установи за образование на возрасните, врз основа на јавен оглас кој го објавува Центарот на својата интернет страница и кој трае десет дена од денот на неговото објавување.

(2) Средствата од буџетите на единиците на локалната самоуправа, од член 45 став (1) и член 46 алинеите 2 и 3 од овој закон, се доделуваат на јавни установи за образование на возрасните врз основа на јавен оглас кој го распишува единицата на локалната самоуправа на својата интернет страница.

(3) Возрасни невработени лица, кои имаат завршено најмалку основно образование и се пријавени во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, од Буџетот на Република Северна Македонија може да се доделат средства на установите односно институциите за образование на возрасните, за стекнување стручни квалификации.

(4) Средствата од став (3) на овој член, се доделуваат на установите, односно институциите за образование на возрасните, врз основа на јавен оглас кој го објавува Центарот на својата интернет страница и кој трае десет дена од денот на неговото објавување, а по претходно утврдени потреби на пазарот на трудот од Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија.

VI. ЦЕНТАР ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА ВОЗРАСНИТЕ

Член 48

(1) Центарот за образование на возрасните е јавна установа за образование на возрасните, со својство на правно лице.

(2) Центарот го основа Владата на Република Северна Македонија.

Надлежности на Центарот

Член 49

(1) Центарот ги врши следниве работи:

- го развива и следи образованието на возрасните заради усогласување на потребите со современиот технолошки и општествен развој,
- ја следи реализацијата на Стратегијата на образование на возрасните,
- го развива и следи процесот на валидација заради усогласување со потребите за квалификуван кадар на пазарот на трудот и со потребите на населението во контекст на доживотно учење,
- дава поддршка на социјалното партнерство на сите нивоа и фази во планирањето, развојот и реализацијата на образованието на возрасните,
- го поврзува образованието на возрасните и работата во контекстот на доживотно учење,
- развива европска ориентација на образованието на возрасните,
- предлага изготвување на стандарди на занимања и стандарди на квалификации,

- изготвува образец за модел за посебна програма за образование на возрасните,
- изготвува посебни програми за образование на возрасните за потребите на државата кои се јавно достапни,
- врши верификација на посебни програми,
-врши акредитација на установи и институции за неформално образование на возрасните и за валидација,
- објавува каталог на верификувани посебни програми на својата интернет страница,
- предлага Методологијата за процесот на валидација за стекнување на квалификација до министерот,
- обезбедува поддршка на образованието на возрасните преку советување, инструкции и менторирање на кадарот за работа со возрасни лица и за валидација,
- објавува каталог на акредитирани установи и институции за образование на возрасните на својата интернет страница и на интернет страницата на Министерството,
- објавува Регистар на акредитирани понудувачи на услуги за валидација на својата интернет страница,
- посредува во кариерниот развој и професионалната ориентација на учесниците во образование на возрасните,
- ја реализира обуката на советници за валидација и им издава сертификати,
-ја реализира обуката на проценувачи за валидација и им издава сертификат,
- објавува каталог на сертифицирани советници за валидација на својата интернет страница,
- објавува каталог на сертифицирани проценувачи за валидација на својата интернет страница,
- го координира процесот на валидација,
- предлага мерки и активности за подобрување на врските меѓу формалното и неформалното образование,
- доставува годишен извештај до Министерството и Советот за реализација на годишните акциони планови од Стратегијата за образование на возрасните, до крајот на јануари наредната година за претходната година и
- доставува годишен извештај до Министерството за објавени јавни конкурси за доделување на средства за реализација на програми за образование на возрасните, до крајот на јануари наредната година за претходната година.

Соработка на Центарот

Член 50

Центарот соработува со:
- Министерството за образование и наука,
- Министерството за социјална политика, демографија и млади,
- Министерството за економија и труд,
- Министерството за локална самоуправа,
- Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија,
-Агенцијата за поддршка на претприемништво на Република Северна Македонија,
- Државниот завод за статистика,
- Стопанската комора на Северна Македонија,
- Сојузот на стопанските комори на Македонија,
- Занаетчиската комора на Република Северна Македонија,
- синдикатите во Република Северна Македонија,
- Заедницата на единиците на локалната самоуправа,
- репрезентативната организација на работодавачи,
- Бирото за развој на образованието,
- Државен просветен инспекторат,
- Државниот испитен центар,
- Центар за развој на стручно образование,
- понудувачите на услуги за образование на возрасните,
- понудувачите на услуги за валидација,
- високообразовните установи во Република Северна Македонија,
- меѓународните институции и организации од областа на образованието на возрасните и валидацијата
- здруженија од областа на образованието и
- други субјекти.

Управување и раководење со Центарот

Член 51

(1) Со Центарот управува управен одбор.

(2) Управниот одбор е составен од девет члена, и тоа по еден член од Министерството, Министерството за економија и труд, Заедницата на единиците на локалната самоуправа, стопанската комора кои ги исполнуваат условите од член 63 алинеите 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 и 11 од Законот за стручно образование и обука, репрезентативната организација на работодавачи и Занаетчиската комора на Република Северна Македонија и три члена од редот на стручните работници вработени во Центарот.

(3) За член на управен одбор се именува лице кое ги исполнува следниве услови:
- да е државјанин на Република Северна Македонија,
- да има високо образование со најмалку VIA ниво од МРК, со најмалку стекнати 240 ЕКТС или завршен VII1 степен на образование и
- да има најмалку пет години работен стаж во образование. Доколку нема вработено лице кое има најмалку пет години работен стаж во образование може да биде избрано лице кое има најмалку пет години работен стаж на раководна позиција во институциите од ставот (2) на овој член од која доаѓа.

(4) Управниот одбор од редот на своите членови избира претседател.

(5) Членовите на управниот одбор ги именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија.

(6) Мандатот на членовите на управниот одбор трае четири години, со можност за уште еден последователен избор.

(7) Управниот одбор за својата работа донесува деловник.

(8) Претседателот и членовите на управниот одбор имаат право на месечен надоместок за работењето во управниот одбор во висина на 30% проценти од просечната нето- плата исплатена во претходната година во Република Северна Македонија, доколку во месецот се одржи седница.

Управен одбор на Центарот

Член 52

(1) Управниот одбор на Центарот:
- го донесува Статутот на Центарот,
- ја усвојува годишна програма за работа на Центарот,

- го усвојува годишниот извештај за работата на Центарот,
- ја утврдува висината на средствата за трошоците за верификација на програмите и за трошоците за проверката на исполнетоста на условите за акредитација на избраниот понудувач/и на услуги за валидација,
- ја утврдува висината на надоместокот за сертификатите и додатоците на сертификатите,
- ја утврдува висината за надоместокот за работа на членовите на Комисијата за верификација на посебните програми,
- ја утврдува висината на надоместокот на надворешните проценувачи за нивното учество во Комисијата за проценка,
- го определува паричниот надомест по одржана обука на обучувачите за обуките во процесот на верификација,
- ја утврдува висината на надоместокот за валидација која доведува до стекнување на стручна квалификација,
- одлучува по жалба на незадоволните кандидати против одлуката за нивниот неизбор за вработување,
- одлучува по приговорите и жалбите на вработените во Центарот,
- предлага годишен финасиски план и завршна сметка до Владата на Република Северна Македонија и
- врши и други работи утврдени со закон и со статутот на Центарот.

(2) Согласност на статутот на Центарот дава Владата.

Директор и заменик на директор на Центарот

Член 53

(1) Со Центарот раководи директор.

(2) Директор и заменик на директор на Центарот, на предлог на министерот, ги избира и разрешува Владата.

(3) За избор на директор, односно заменик на директор на Центарот, се објавува јавен оглас во три дневни весници, кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија, од кои во еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(4) За директор може да биде избрано лице кое ги исполнува следниве услови:
- е државјанин на Република Северна Македонија и активно го користи македонскиот јазик и неговото кирилско писмо,
- во моментот на изборот со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност,
- има стекнато најмалку ниво VI А од МРК, најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен,
- да е наставник со најмалку пет години работно искуство во образование или да биде вработен најмалку пет години во орган на државната управа од областа на образованието,
- да има потврда или сертификат за положен испит за познавање на еден од четирите најчесто користени јазици на Европската Унија (англиски, француски, германски и италијански) на ниво Б2 од Европската референтна рамка за јазици, издадени од установа или институција во државата или од странство, регистрирана како давател на оваа услуга, не постари од пет години, освен за наставниците по предметот англиски јазик, француски јазик, германски јазик и италијански јазик,
- да поседува сертификат за познавање на компјутерски програми за канцелариско работење и
- да има изготвено план и програма за работа и развој на Центарот за период од четири години.

(5) За заменик на директор на Центарот може да биде избрано лице кое ги исполнува условите од ставот (4) на овој член, освен условот од став (4) алинеја 7 на овој член.

(6) Заменик на директорот го заменува директорот во случај на негово отсуство или спреченост со сите негови овластувања и одговорности во работењето и врши други работи што ќе му ги довери директорот.

(7) Мандатот на директорот и заменик на директорот на Центарот трае четири години, со право на уште еден последователен избор.

(8) На лицето кое е избрано за директор, односно за заменик на директор на Центарот, му мирува работниот однос за време на вршење на функцијата директор, односно заменик на директор на Центарот и има право во рок од пет дена по престанувањето на функцијата што ја вршел, да се врати на работа во установата или институцијата каде работел пред да биде избран за директор, односно заменик на директор, на работно место најмалку на исто ниво со нивото на кое било пред да биде избран за директор, односно заменик директор.

Постапка за избор на директор и заменик на директор на Центарот

Надлежности на директорот

Член 54

Директорот на Центарот:
- ја организира и раководи со работата на Центарот,
- одговара за законитоста на работата на Центарот,
- се грижи за законито трошење на финансиските средства на Центарот,
- го застапува Центарот пред трети лица,
- ја предлага годишната програма за работа на Центарот и годишниот финансиски план за потребните средства и нивните извори,
- изготвува годишен извештај за реализација на годишната програма за работа на Центарот и ја доставува до управниот одбор на Центарот,
- донесува акти за внатрешна организација и систематизација на работните места во Центарот и други акти на Центарот кои се однесуваат на работниот однос на вработените,
- донесува годишни планови за вработување на вработените,
- решава за правата од работен однос на вработените во Центарот,
- предлага општи и други акти и извештаи што ги донесува управниот одбор на Центарот,
- обезбедува транспарентност во работата на Центарот,
- учествува во работата на управниот одбор на Центарот, без право на глас во одлучувањето,
- ги извршува одлуките на управниот одбор на Центарот и
- врши други работи утврдени со закон и со статутот на Центарот.

Основи за престанок на мандатот, односно разрешување на директор и на заменик на директорот на Центарот и именување на вршител на должноста директор на Центарот

Член 55

(1) На директорот на Центарот му престанува мандатот, ако:

- сам побара,
- трајно ја загуби способноста за вршење на должноста директор и
- ги исполни условите за старосна пензија.

(2) Директорот на Центарот се разрешува пред истекот на мандатот, ако:

- му е изречена забрана за вршење на професија, дејност или должност,
- со правосилна судска пресуда му е изречена казна затвор во траење подолго од шест месеци и
- дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот финансиски план на Центарот.

(3) Основите за престанок на мандатот на директорот пред истекот на периодот за кој е избран од ставовите (1) и (2) на овој член, се однесуваат и на престанок на мандатот пред истекот на периодот за кој е избран заменик на директорот на Центарот.

(4) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член, до избор на директор на Центарот, Владата именува вршител на должноста директор.

(5) Вршителот на должноста директор ги врши работите до именување на нов директор, но не подолго од шест месеци од денот на неговото именување.

Вработени во Центарот

Член 56

(1) За вработените во Центарот кои вршат административни работи се применуваат одредбите од Законот за административни службеници и Законот за вработените во јавниот сектор, за вработените кои вршат помошно-технички работи се применуваат одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и Законот за работните односи.

(2) Заради вршење на стручните работи од надлежност на Центарот, во Центарот може да се систематизираат работни места и на даватели на јавни услуги во областа на образованието и за нив се применуваат одредбите од овој закон, одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работните односи.

(3) Работните места на даватели на услуги се систематизираат заради обезбедување на континуирана и соодветна стручна и советодавна поддршка на установите и институциите за образование на возрасните, наставниците, обучувачите, работодавачите и поддршка на системот и кадарот за валидација на неформалното образование и информалното учење преку вршење на следните стручни работи:

- организирање на истражувања и анализи за развојот на образованието на возрасните,
- организирање и спроведување на обуки за наставниците, обучувачите и другите извршители вклучени во реализацијата на образованието на возрасните,
- организирање и спроведување на обуки за советниците, проценувачите и другите извршители вклучени во реализацијата на валидацијата на неформално образование и информално учење,
- вршење на советодавна стручна работа за подобрување на квалитетот во установите и институциите за образование на возрасните, вклучително и за самоевалуацијата и изработка на развојните планови,
- учество во развој на квалификациите,
- учество во изготвување на програмите за образование на возрасните од членот 18 став (4) од овој закон,
- учество во домашни и меѓународни истражувачки проекти,
- овозможување поддршка на реализацијата на образованието на возрасните и валидацијата на неформалното образование и информалното учење,
- промотивни активности и соработка со локални, национални и меѓународни партнери и
- овозможување поддршка и учество во други работи од надлежност на Центарот.

Категории на вработени во Центарот

Член 57

(1) Во согласност со одговорноста, целите, видот и сложеноста на работите и работните задачи на работното место, работните места на давателите на јавни услуги од член 56 ставот (2) од овој закон, се класифицираат во две категории, и тоа:

- категорија А - раководни даватели на јавни услуги и
- категорија Б - стручни даватели на јавни услуги.

(2) Во рамките на категоријата од ставот (1) алинеја 1 на овој член, се утврдуваат следниве нивоа на работни места:

- ниво А1 раководител на служба и
- ниво А2 координатор на оддел.

(3) Во рамките на категоријата од став (1) алинеја 2 на овој член, се утврдуваат следниве нивоа на работни места:

- ниво Б1 Самостоен стручен соработник и
- ниво Б2 стручен соработник.

(4) За пополнување на работно место на давател на јавна услуга кандидатот треба да ги исполни следниве општи услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,
- активно да го користи македонскиот јазик,
- да е полнолетен,
- да има општа здравствена способност за работното место и
- со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана на вршење професија, дејност или должност.

(5) Покрај општите услови од ставот (4) на овој член, давателите на јавни услуги треба да ги исполнуваат и посебните услови утврдени со актот за систематизација на работни места во Центарот.

Вработувањето на давателите на јавни услуги во Центарот

Член 58

(1) Вработувањето на давателите на јавни услуги во Центарот се врши согласно Законот за вработените во јавниот сектор, врз основа на годишен план за вработување.

(2) Директорот на Центарот донесува одлука за потреба од вработување на даватели на јавни услуги, за пополнување на слободно работно место во Центарот, по претходно добиено писмено известување за обезбедени финансиски средства од Министерството за финансии.

(3) Со одлуката од став (2) на овој член, се определува дали пополнувањето на слободното работно место во Центарот се врши преку вработување на лице по пат на објавување на јавен оглас, објавување на интерен оглас и мобилност преку распоредување или преземање согласно одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор.

(4) Во Центарот, потребата од давател на јавни услуги се обезбедува со објавување на јавен оглас во најмалку два дневни весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% проценти од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, во Центарот може да се пополни работно место преку склучување на договор за вработување на определено време согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

(6) Во случаи кога пополнувањето на слободно работно место се врши по пат на објавување на интерен оглас, истиот се објавува на огласната табла на Центарот и на интернет страницата на Центарот. Постапката за унапредување има за цел да им овозможи на давателите на јавна услуга кариерно напредување.

(7) При постапката за унапредување се почитува начелото за соодветна и правична застапеност. Постапката за унапредување може да започне откако ќе се добие известување за обезбедени финасиски средства.

(8) Огласот од став (6) на овој член, содржи податоци за работното место кое треба да се пополни и за потребните услови кои треба да ги исполни давателот на јавната услуга согласно овој закон и актот за систематизација на работните места во Центарот и рок за пријавување на интерниот оглас, кој не може да биде пократок од три работни дена од денот на неговото објавување. Рокот за пријавување не може да биде пократок од три, односно подолг од осум дена од денот на неговото објавување.

(9) На интерниот оглас може да се пријави давател на услуга вработен во Центарот, кој ги исполнува општите услови од овој закон и посебните услови од актот за систематизација на работните места во Центарот за сооодветното ниво, како и да:

- е оценет со оцена „4" или „5" при последното оценување,

- поминал најмалку две години на тековното работно место и

- не му е изречена дисциплинска мерка во последната година пред објавувањето на интерниот оглас.

(10) Кандидатите се пријавуваат на интерниот оглас со поднесување на пополнета пријава и докази за податоците содржани во пријавата и истата преку архивата ја доставуваат до организационата единица за управување со човечки ресурси или до лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица во Центарот.

(11) Директорот на Центарот формира комисија за селекција за унапредување, составена од три члена и нивни заменици, од кои еден член е давател на јавна услуга од категоријата на раководни даватели на јавни услуги, еден член е давател на јавна услуга со исто или повисоко звање со давателот на јавна услуга за кое работно место е објавен интерниот оглас и еден член е вработен од организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица во Центарот. Претседател на комисијата е членот од категоријата на раководни даватели на јавни услуги. Доколку нема лице од категоријата на раководни даватели на јавни услуги, претседател на комисија е вработен со повисоко звање од давателот на јавна услуга за кое работно место е објавен интерниот оглас.

(12) Постапката по интерниот оглас се содржи од две фази: административна селекција, која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју.

(13) За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во интерниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет работни дена по завршувањето на административната селекција комисијата спроведува интервју.

(14) По завршената административна селекција и интервјуто, комисијата составува ранг-листа и му го предлага прворангираниот кандидат на директорот. Во рок од три работни дена од добивање на предлогот директор е должен да донесе одлука за избор. Одлуката за избор, во рок од пет дена од денот на нејзиното донесување, се доставува до кандидатите и се објавува на интернет-страницата на Центарот.

(15) Директорот, во рок од три работни дена од завршената административна селекција и интервјуто, може да донесе одлука за невршење на избор и во истата е должен да ги наведе причините за нејзиното донесување. Против одлуката за избор или невршење на избор на давател на јавна услуга незадоволниот кандидат може да изјави жалба до управниот одбор на Центарот, во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката за избор, односно од денот на објавување на интернет страницата или огласната табла на одлука за невршење на избор.

(16) Управниот одбор одлучува по жалбата од став (15) на овој член, во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на жалбата.

Комисија за селекција

Член 59

(1) Директорот на Центарот, за вработување на даватели на јавни услуги по пат на јавен оглас, формира комисија за селекција составена од три члена и нивни заменици од кои еден член е давател на јавна услуга од категоријата на раководни даватели на јавни услуги, еден член е давател на јавна услуга со исто или повисоко звање со давателот на јавна услуга за кое работно место е објавен интерниот оглас и еден член е вработен од организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица во Центарот.

(2) Постапката по јавниот оглас се содржи од две фази: административна селекција, која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју.

(3) За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во јавниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет дена по завршувањето на административната селекција комисијата спроведува интервју.

(4) По завршената административна селекција и интервјуто, комисијата составува ранг-листа која во рок од пет дена му ја доставува на директорот и му го предлага прворангираниот кандидат на директорот.

(5) Директорот донесува одлука за вршење избор или неизбор на кандидат, во рок од осум дена од денот на приемот на ранг-листата од комисијата за селекција, која се објавува на огласната табла на Центарот и на интернет страницата на Центарот.

(6) Одлуката за избор или неизбор на кандидати се доставува до кандидатите кои ја поминале административната селекција, во рок од пет дена од денот на нејзиното донесување.

(7) Против одлуката од став (6) на овој член незадоволните кандидати, може да изјават жалба до управниот одбор на Центарот, во рок од осум дена од денот на нејзиниот прием. По конечноста на одлуката за избор на кандидат, директорот склучува договор за вработување со избраниот кандидат.

(8) Управниот одбор одлучува по жалбата од став (7) на овој член, во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на жалбата.

Оценување на давателите на јавни услуги

Член 60

(1) Давателите на јавни услуги, задолжително се оценуваат еднаш годишно, и тоа најдоцна до 1 декември за тековната година.

(2) Оценувањето на давателот на јавни услуги го врши непосредно претпоставен раководител, а во случај кога нема непосреден раководител, директорот на Центарот (во натамошниот текст: оценувач).

(3) Оценувачот со оценка „1“, „2“, „3“, „4“ или „5“ ја оценува работата на давателот на јавни услуги во однос на квалитетот, ефективноста и ефикасноста на работењето, почитувањето на роковите и нивото на исполнување на утврдените работни цели и задачи, нивото на вклученост и посветеност на работата, придонесот во реализацијата на програмата за работа на Центарот, реализацијата на индивидуалниот план за стручно усовршување и однесувањето на давателот на јавни услуги, а го зема предвид и извештајот од полугодишното интервју.

(4) Годишната оценка на давателот на јавни услуги се добива врз основа на оценката на оценувачот, со тежински фактор од 60%, како и од просечната оценка од двајца други даватели на јавни услуги во Центарот со кои оценуваниот непосредно работи (во натамошниот текст: други оценувачи), со тежински фактор од 40%.

(5) Другите оценувачи ги бира давателот на јавни услуги во договор со неговиот оценувач и истите со оценки „1“, „2“, „3“, „4“ или „5“ ги оценуваат општите работни компетенции на давателот на јавни услуги и предлагаат начини на подобрување на работата на давателот на јавни услуги.

(6) Оценувачите од ставот (5) на овој член, се должни на пропишан образец во координација со директорот Центарот, да ги оценат давателите на јавни услуги и најдоцна до 1 ноември да му ги доставаат обрасците за оценување.

(7) За спроведување на оценувањето од страна на други оценувачи, директорот на Центарот, најдоцна до 1 октомври е должен да донесе решение во кое ќе го назначи времето и местото на спроведување на оценувањето и ќе формира комисија за спроведување на оценувањето.

(8) По завршувањето на оценувањето, копија од образецот за оценување се доставува и до давателот на јавни услуги.

(9) Против оценката на ефектот, незадоволниот давател на јавни услуги има право да поднесе жалба до управниот одбор на Центарот, во рок од осум дена по приемот на копијата на образецот за оценување.

(10) Управниот одбор одлучува по жалбата од став (9) на овој член, во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на жалбата.

(11) Начинот на спроведување на полугодишното интервју и оценувањето на давателите на јавни услуги во Центарот, како и формата и содржина на образецот на извештајот за полугодишното интервју и образецот за оценување, ги пропишува министерот, на предлог на Центарот.

Член 61

(1) Давател на јавни услуги кој во текот на годината за која се врши оценувањето, бил отсутен од работа подолго од шест месеци (боледување, неплатено отсуство и друго), како и давателот на јавни услуги кој за првпат се вработил во Центарот и работел пократко од шест месеци во периодот за кој се врши оценувањето, нема да биде оценуван.

(2) Оценувањето на давателот на јавни услуги, кој во текот на годината за која се врши оценувањето, преку постапка на мобилност се распоредени, односно преземени на друго работно место, го врши новиот оценувач, врз основа на писмен извештај од претходниот оценувач.

(3) Доколку оценувачот во текот на годината за која се врши оценувањето, го промени работното место, или му престане работниот однос, оценувањето на давателот на јавни услуги со кои раководел, го врши новиот оценувач, врз основа на писмен извештај од претходниот оценувач.

Плата на давателите на јавни услуги

Член 62

(1) Платата на давателите на јавни услуги од членот 56 став (2) од овој закон, се состои од следниве компоненти:

- основна компонента и
- исклучителна компонента.

(2) Основната компонента на плата ја сочинуваат:

- минимална плата,
- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата за ниво и
- дел на плата за стаж.

(3) Минималната плата од став (2) на овој член, е платата која се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

(4) Делот на плата за степенот на образование кој е законски минимум за соодветното ниво на работно место се вреднува на следниот начин:

- Ниво на квалификации VI А според МРК, 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен –56 бодови и
- Ниво на квалификации VI Б според МРК или 180 кредити според ЕКТС – 31 бодови.

(5) Делот на плата за нивото на кое е распореден давателот на јавна услуга се вреднува на следниов начин:

- ниво А1 -323 бодови,
- ниво А2 - 172 бодови,
- ниво Б1 - 106 бодови и
- ниво Б2 - 25 бодови.

(6) Делот на плата за работниот стаж на давателот на јавни услуги се вреднува во износ од 0,5% од збирот на минималната плата, делот на плата за степен на образование и делот на плата за ниво, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

(7) Вредноста на бодот за пресметување на платите на давателите на јавни услуги од членот 56 став (2) од овој закон, се утврдува секоја година со одлука на Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот за образование и наука, која се донесува во рок од десет дена од денот на донесувањето на Буџетот на Република Северна Македонија, а во рамките на предвидениот буџет на Центарот.

(8) Вредноста на бодот од ставот (7) на овој член, не може да биде пониска од вредноста на бодот за пресметување на платите на државните службеници, која се утврдува секоја година со одлука на Владата.

Додатоци на плата

Член 63

(1) Давателот на јавна услуга од членот 56 став 2 од овој закон, има право на додаток на плата за:

- работа за време на неделен одмор,
- работа за време на празници утврдени со закон и
- работа подолго од полното работно време.

(2) Додатоците на плата од став (1) алинеите 1 и 2 на овој член, треба да бидат предвидени во актот за систематизација на работните места во Центарот.

(3) Додатокот на плата за ноќна работа по час се вреднува во износ од 35% од износот на основната плата по час.

(4) Додатокот на плата за работа во смени по час се вреднува во износ од 5% од износот на основната плата пресметана по час.

(5) Давателот на јавна услуга од членот 56 став (2) од овој закон, кој бил ангажиран да работи согласно условите од ставот (1) на овој член, има право на толку слободни часови, односно денови колку што бил ангажиран за работа надвор од редовното работно време.

(6) Слободните часови, односно денови од тековниот месец давателот на јавна услуга ги користи до крајот на наредниот месец, по месецот во кој бил ангажиран.

(7) Доколку на давателот на јавна услуга не му се обезбеди користење на слободни часови односно денови согласно став (6) на овој член, му се исплатува додаток на плата во износ од 35% од износот на основната плата, пресметана по час.

(8) Додатоците на плата од ставот (1) на овој член, не се исклучуваат.

(9) Давателот на јавна услуга од членот 56 став (2) од овој закон, има право на надоместоци на плата и други надоместоци согласно овој закон и општите прописи за работни односи, и тоа за:

- патни, дневни и други трошоци за службени патувања во странство,
- трошоци за службени патувања во земјата,
- трошоци за одвоен живот од семејството,
- селидбени трошоци,
- трошоци за работа на терен,
- трошоци за погреб во случај на смрт на давател на јавна услуга или член на негово потесно семејство (брачниот другар и децата родени во брак или надвор од брак, посиноците, посвоените деца и децата земени на издржување),
- штета при елементарни непогоди и
- трошок при подолго боледување на давател на јавна услуга.

(10) Висината на надоместоците од ставот (1) на овој член, се утврдуваат со Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија.

Финансирање на работата на Центарот

Член 64

Средставата за остварување на дејноста на Центарот се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија и од сопствени приходи од извршените услуги, како и од легати, проекти, подароци и донации.

VII. ОБЕЗБЕДУВАЊЕ И ОСИГУРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТ

Член 65

(1) Советодавно - консултативна и менторско - инструктивна поддршка и стручен увид над реализација на програмите за формално образование на возрасните вршат Бирото и Центарот за развој на стручно образование.

(2) Податоците од стручниот увид од ставот (1) на овој член, се доставуваат до Центарот.

(3) Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството.

(4) Стручен надзор над работата на понудувачите на услугите за образование на возрасните и на понудувачите на услуги за валидација врши Центарот.

(5) Начинот на вршење на стручниот увид од став (1) на овој член и стручниот надзор од став (4) на овој член, го утврдува министерот, на предлог на Бирото, Центарот за развој на стручно образование и Центарот.

(6) Инспекциски надзор и надзор над квалитетот на работата на понудувачите на услугите за образование на возрасните и на понудувачите на услуги за валидација врши Државниот просветен инспекторат.

(7) Постапката на надзорот од ставот (6) на овој член, се покренува и води согласно овој закон, Законот за просветната инспекција и Законот за инспекцискиот надзор.

Член 66

(1) Советодавно - консултативна и менторско - инструктивна поддршка над реализација на програмите за неформално образование на возрасните вршат Центарот и Центарот за развој на стручно образование.

(2) Стручен надзор и стручен увид над реализацијата на неформалното образование на возрасните врши Центарот.

(3) Начинот на вршење на стручниот надзор и стручниот увид од ставовот (2) на овој член, го утврдува министерот, на предлог на Центарот.

Член 67

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот просветен инспектор утврди недостатоци, со решение изрекува опомена и определува рок во кој установата, односно институцијата за образование на возрасните е должна да ги отстрани неправилностите и недостатоците, утврдени со записник.

(2) Доколку не се отстранат неправилностите од ставот (1) на овој член во дадениот рок, целокупната постапка продолжува согласно Законот за инспекциски надзор.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 68

(1) Глоба во износ од 200 до 250 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установата, односно институцијата за образование на возрасните, ако:

- води евиденција и документација спротивно на одредбите од овој закон (членовите 28, 41 и 42 од овој закон) и
- не достави податоци предвидени во членовите 15 став (2) алинеја 6, 29 став 1 и 33 став (3) алинеја 7 од овој закон.

(2) За прекршоците од ставот (1) на овој член ќе се изрече глоба во износ од 150 до 200 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во установата, односно институцијата за образование на возрасните.

(3) Глоба во износ од 250 до 300 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установата, односно институцијата за образование на возрасните, ако не склучи договор со учесникот во образование на возрасните (членови 16 став (1) и 37 став (1) од овој закон).

(4) За прекршокот од ставот (3) на овој член ќе се изрече глоба во износ од 200 до 250 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во установа, односно институцијата за образование на возрасните.

(5) Глоба во износ од 350 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установата, односно институцијата за образование на возрасните, ако издаде сертификат за реализирана посебна програма за учесници пред донесувањето на решение за верификација на посебната програма (член 22 став (11) од овој закон) и пред донесувањето на решение за акредитација на установата или институцијата (членови 23 став (3) и 24 став (5) од овој закон).

(6) За прекршокот од ставот (5) на овој член ќе се изрече глоба во износ од 300 до 450 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во установата или институцијата.

(7) Глоба во износ од 70 до 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице од Центарот кое ја води постапката, ако не одлучи по барањето во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето (членови 22 став (11), 23 став (3) и 24 став (5) од овој закон).

Член 69

(1) За прекршоците утврдени во член 68 од овој закон, државниот просветен инспектор е должен на сторителот на прекршокот да му издаде прекршочен платен налог, согласно Законот за прекршоците.

(2) Доколку сторителот го прими прекршочниот платен налог, истиот треба да го потпише. Примањето на прекршочниот платен налог од сторителот на прекршокот се забележува во записник.

(3) Во записникот од став (2) на овој член, се утврдува начинот на кој ќе се отстранат штетните последици од прекршокот, како и начинот на надминување на последиците од сторениот прекршок.

(4) Државниот просветен инспектор е должен да води евиденција за издадените прекршочни платни налози и за исходот од покренатите постапки.

(5) Во евиденцијата од ставот (4) на овој член, се собираат, обработуваат и чуваат следните податоци: име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, вид на прекршокот, број на прекршочниот платен налог кој му се издава и исходот на постапката.

(6) Личните податоци од ставот (5) на овој член, се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата, согласно прописите од областа на Законот за заштита на личните податоци.

(7) Формата и содржината на прекршочниот платен налог ги пропишува министерот.

Член 70

За прекршоците утврдени со овој закон, прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува надлежен суд.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 71

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, Центарот за образование на возрасните продолжува со работа како Центар за образование на возрасните, согласно одредбите од овој закон.

Член 72

(1) Во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се избере директор на Центарот за образование на возрасните, согласно овој закон.

(2) Постојниот директор на Центарот за образование на возрасните ќе продолжи да ги врши работите до изборот на нов директор, согласно овој закон.

(3) Во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се избере претседател и ќе се именуваат членови на управниот одбор на Центарот за образование на возрасните, согласно овој закон.

(4) Постојниот претседател и членови на управниот одбор на Центарот за образование на возрасните ќе продолжат да ги вршат работите до изборот на нов претседател и членови на управниот одбор, согласно овој закон.

Член 73

(1) Во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се формира Совет за образование на возрасните, согласно овој закон.

(2) Постојниот претседател и членови на Совет за образование на возрасните ќе продолжат да ги вршат работите до изборот на нов претседател и членови на Совет за образование на возрасните, согласно овој закон.

Член 74

Установите, односно институциите во кои се реализира образование на возрасните, во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе ја усогласат својата организација, работа, статутите и други општи акти со одредбите од овој закон.

Член 75

Подзаконските акти предвидени со овој закон, ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 76

Верификуваните посебни програми за образование на возрасните продолжуваат да важат за периодот за кој се верификувани согласно Законот за образование на возрасните („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/08, 17/11, 51/11, 74/12, 41/14, 144/14, 146/15, 30/16 и 64/18).

Член 77

Започнатите постапки за верификација на посебните програми за образование на возрасните и започнатите постапки за верификација на установите и институциите за образование на возрасните до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе завршат согласно Законот за образование на возрасните („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/08, 17/11, 51/11, 74/12, 41/14, 144/14, 146/15, 30/16 и 64/18).

Член 78

(1) Одредбите од глава IV од овој закон, кои се однесуваат на постапката за валидација која води до стекнување со стручна квалификација, ќе отпочнат да се применуваат во рок од девет месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Одредбите од глава IV од овој закон, кои се однесуваат на постапката за валидација која води до стекнување на квалификација од ниво I (основно образование), ќе започнат да се применуваат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 79

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за образование на возрасните („Службен весник на Република Македонија“ број 7/2008, 17/11, 51/11, 74/12, 41/14, 144/14, 146/15, 30/16 и 64/18).

Член 80

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I GJ
I ARSIMIT TË TË RRITURVE

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet organizimi, struktura, financimi dhe menaxhimi i sistemit të arsimit të të rriturve.

Përkufizimet

Neni 2

Shprehjet e veçanta që janë përdorur në këtë ligj e kanë këtë kuptim:

1. "**Arsimi i të rriturve**" është pjesë e sistemit arsimor që ofron arsim, përsosje, aftësim dhe mësim për të rriturit,

2. "**Ofruesit e shërbimeve të arsimit për të rriturit**" janë:

a) institucioni për arsimin e të rriturve është shkolla, institucion i arsimit të lartë, si dhe institucionet e specializuara për arsimin e të rriturve dhe

b) institucioni i arsimit të të rriturve është personi juridik që ka të regjistruar veprimtari arsimore për të rritur.

3. "**Punëdhënësit**" janë shoqëritë tregtare, institucionet ose zejtarët, ku trajnimi praktik për arsimin e të rriturve kryhet sipas kushteve aktuale të veprimtarisë së tyre, ndërsa ky trajnim nuk përfaqëson veprimtarinë e tyre mbizotëruese.

4. "**Programet e arsimit të të rriturve të njohura publikisht**" janë programet arsimore formale të miratuara nga organi shtetëror kompetent.

5. "**Programet speciale të arsimit të të rriturve**" janë programet e arsimit joformal për përvetësimin e njohurive, aftësive dhe kompetencave.

6. "**Diploma dhe dëftesa**" janë dokumentet publike që konfirmojnë përfundimin e programit të caktuar të arsimit të të rriturve të njohur publikisht,

7. "**Certifikatë**" është dokumenti që konfirmon përfundimin e programit të caktuar të arsimit të të rriturve.

8. "**Pjesëmarrës**" është personi që përfshihet në programet arsimore për të rritur dhe ka plotësuar më parë kushtet për arsimin e detyrueshëm paraprakisht dhe personat e tjerë që shkollohen dhe nuk kanë statusin e nxënësit.

9. "**Korniza Nacionale e Kualifikimeve (KKK)**" është instrumenti për vendosjen e sistemit të kualifikimeve të fituara në një vend të caktuar, i cili ofron bazën për marrjen e kualifikimeve, kalueshmërinë dhe cilësinë e kualifikimeve.

10. “**Korniza Maqedonase e Kualifikimeve (KMK)**” është standardi kombëtar i detyrueshëm që rregullon marrjen dhe përdorimin e kualifikimeve në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe instrumenti për vendosjen e sistemit të kualifikimeve të fituara në Republikën e Maqedonisë së Veriut që ofron bazat për dukshmërinë, qasjen, kalueshmërinë, përvetësimin dhe cilësinë e kualifikimeve.

11. "**Shkathtësitë**" është aftësia për të zbatuar njohuritë, për të kryer detyra dhe për të zgjidhur probleme. Shkathtësitë përshkruhen si njohëse (që përfshin përdorimin e të menduarit logjik, kreativ dhe intuitiv) dhe praktike (punë manuale dhe përdorimi i metodave, instrumenteve, veglave dhe materialeve).

12. "**Njohuria dhe të kuptuarit**" është grup informacionesh të fituara dhe të sistemuara, përkatësisht grup informacionesh teorike dhe faktike.

13. "**Mësimi i përjetshëm**" është veprimtaria e të mësuarit formal, joformal dhe empirik (informal) gjatë gjithë jetës me qëllim të përmirësimit të njohurive, shkathtësive dhe kompetencave për nevojat personale profesionale dhe sociale.

14. "**Kualifikimi**" është rezultat formal i procesit të vlerësimit dhe certifikimit që fitohet kur institucioni kompetent konfirmon se individi ka arritur rezultate të të nxënit në përputhje me standardet e përcaktuara.

15. "**Kompetencat**" janë aftësia e dëshmuar për të përdorur njohuritë dhe shkathtësitë në të nxënit ose në kushtet e punës.

16. "**Kompetencat vendimtare**" është grup kompetencash në nivel të caktuar, të nevojshme për t'i plotësuar nevojat personale, sociale dhe profesionale të individit në procesin e të mësuarit të përjetshëm. Kompetencat kryesore janë: komunikimi në gjuhën amtare, komunikimi në gjuhë të huaj, kompetenca matematikore si dhe kompetencat bazë në shkencat natyrore, teknologjitë dhe inxhinierinë, kompetenca digjitale, kompetenca personale dhe sociale dhe kompetenca e të mësuarit për të nxënë, kompetenca qytetare, sipërmarrja dhe ndërgjegjësimi kulturor dhe të shprehurit.

17. "**Kualifikimi i pjesshëm**" përfaqëson njësia(të) e rezultateve të të nxënit të fituara nga individi, të cilat janë vlerësuar dhe certifikuar nga organi kompetent sipas standardit të caktuar paraprakisht.

18. "**Moduli**" është njësia e pavarur e të mësuarit që paraqet tërësi ose pjesë të rrumbullakosur të programit mësimor/studimor dhe zakonisht mund të jetë: i detyrueshëm, i bashkë-detyrueshëm, i kushtëzuar dhe zgjedhor.

19. "**Vlerësimi**" është procesi i vlerësimit të njohurive, aftësive dhe kompetencave sipas kritereve dhe rezultateve të të nxënit të paracaktuara, i cili përfshin teste me shkrim, me gojë dhe praktike, provime, projekte dhe portofol.

20. "**Rezultatet e të nxënit**" janë deklarata për atë që pjesëmarrësi di, kupton dhe mund të bëjë, si rezultat i procesit të të nxënit formal, joformal ose empirik (informal) dhe përkufizohen si njohuri, aftësi dhe kompetenca përsa i përket përgjegjësisë dhe pavarësisë.

21. "**Programi (arsimor/studimor)**" është grup përbërësish arsimorë, bazuar në rezultatet e të nxënit, të cilët njihen për dhënien e kualifikimit konkret.

22. "**Arsimi formal**" është proces i strukturuar i ofruar nga institucioni arsimor, që zbatohet sipas programeve të miratuara, për avancimin e njohurive, aftësive dhe kompetencave për të cilat lëshohet dokumenti publik.

23. "**Arsimi joformal**" janë veprimtari mësimore të organizuara që synojnë përmirësimin e njohurive, aftësive dhe kompetencave për nevojat personale, sociale dhe profesionale dhe mund të çojnë në lëshimin e dokumentit publik.

24. "**Mësimi empirik (informal)**" është mësimi që rezulton nga aktivitetet e jetës së përditshme që lidhen me punën, familjen ose kohën e lirë. Ai nuk është i strukturuar për sa u përket qëllimeve të të mësuarit, kohës së mësimit ose mbështetjes së të mësuarit.

25. "**Sigurimi i cilësisë**" është sistem masash të miratuara në nivel kombëtar dhe/ose institucional që konfirmojnë se proceset dhe procedurat janë zbatuar me qëllim të sigurimit dhe përmirësimit të cilësisë në të gjitha aspektet e procesit arsimor, të programeve dhe të sistemit të kualifikimeve.

26. "**Standardi i kualifikimit**" është dokumenti që përmban përshkrim të standardizuar të kualifikimit dhe një pjesë kryesore të përmbajtjes dhe strukturës së kualifikimit në nivel të caktuar që i përfshin të gjitha informacionet e nevojshme për të përcaktuar nivelin, vëllimin dhe përkatësinë e sektorit të caktuar të kualifikimit, si dhe të dhënat e nevojshme për të siguruar dhe promovuar cilësi të lartë të kualifikimit.

27. "**Standardi i profesionit**" është dokumenti që përcakton njohuritë, aftësitë dhe kompetencat e nevojshme që duhet t'i zotërojë individi për të qenë i aftë për të kryer detyrat e punës, detyrat dhe funksionet brenda profesionit.

28. "**Vlerësimi i arsimit joformal dhe mësimit empirik (informal)**" është procedura me të cilën organi kompetent konfirmon se individi ka fituar rezultatet e të nxënit (njohuritë, aftësitë dhe kompetencat) nëpërmjet mësimit joformal dhe empirik në përputhje me standardin përkatës.

29. "**Mikrokredencialet**" (ang. Micro-credential) është regjistrimi i rezultateve të të nxënit që pjesëmarrësi ka marrë pas një sasie të vogël mësimi që është vlerësuar sipas standardeve të qarta dhe të përcaktuara qartë.

30. "**Verifikimi i një programi të veçantë**" është një procedurë e sigurimit të cilësisë dhe përmbajtjes së një programi të veçantë.

31. "**Akreditimi i një institucioni ose institucioni**" është një proces formal nëpërmjet të cilit një autoritet kompetent vlerëson dhe konfirmon se institucioni, pra institucioni, përmbush standardet për realizimin e programeve të arsimit të të rriturve;

32. "**Këshilltar i Validimit**" është personi që drejton dhe mbështet pjesëmarrësit në proceset e vlefshmërisë së njohurive, aftësive dhe kompetencave të tyre të fituara më parë.

33. "**Vlerësues i vlefshmërisë**" është personi që vlerëson njohuritë, aftësitë dhe kompetencat e fituara më parë të pjesëmarrësit në validim.

Llojet e arsimit të të rriturve

Neni 3

(1) Arsimi për të rritur u mundëson të rriturve gjatë gjithë jetës së tyre të fitojnë kompetenca dhe kualifikime të nevojshme për zhvillim personal dhe profesional, punë dhe punësim, si dhe sjellje të përgjegjshme shoqërore.

(2) Arsimi për të rritur realizohet si arsim formal, arsim joformal dhe mësim empirik (informal).

(3) Arsimi formal i të rriturve është veprimtari që realizohet në pajtim me ligjet që e rregullojnë veprimtarinë e arsimit fillor, të mesëm dhe të lartë.

(4) Arsimi formal i të rriturve, në kuptim të këtij ligji, janë proceset mësimore të organizuara që zbatohen në bazë të planeve mësimore, programeve mësimore dhe programeve të provimeve për arsimin fillor dhe të mesëm dhe planeve mësimore, programeve mësimore dhe programeve të provimeve për arsimin dhe aftësimin profesional të përshtatura për nevojat dhe aftësitë e të rriturve dhe kërkesat e tregut të punës, në përputhje me ligjin, që çojnë në një kualifikim të pjesshëm ose të plotë.

(5) Arsimi joformal i të rriturve, në kuptim të këtij ligji, janë proceset mësimore të organizuara për të rriturit në bazë të programeve të veçanta, me qëllim të përvetësimit të njohurive, vlerave, qëndrimeve, aftësive dhe shkathtësive dhe kualifikimeve që synojnë zhvillimin personal të të rriturve, punën dhe punësimin dhe aktivitetet sociale.

(6) Mësimi empirik (informal) i të rriturve, në kuptim të këtij ligji, është procesi i përvetësimit të pavarur të njohurive, vlerave, qëndrimeve, aftësive dhe shkathtësive, në jetën e përditshme, në punë dhe në mjedisin shoqëror.

Parimet dhe qëllimet e arsimit të të rriturve

Neni 4

(1) Arsimi i të rriturve bazohet në parimet e mëposhtme:

1) Të mësuarit e përjetshëm - respektimi i nevojave dhe mundësive të të rriturve për mësim dhe zhvillim gjatë gjithë jetës në të gjitha fushat e jetës,

2) Veçoritë - marrja e arsimit në përputhje me përvojat,

3) Rëndësia - baza e arsimit dhe mësimit të kërkesave dhe nevojave të mjedisit dhe të individit,

4) Disponueshmëria - kushtet e barabarta për marrjen e arsimit të përgjithshëm dhe profesional dhe përfshirjen në të gjitha shkallët, llojet dhe format e arsimit dhe të nxënit;

5) Integriteti - të drejta dhe mundësi të barabarta për të fituar arsimim për zhvillim personal, kapacitete dhe role sociale, punësim, zhvillim profesional dhe avancim,

6) Shumëllojshmëria e ofertës - liria dhe autonomia në zgjedhjen e mënyrës, përmbajtjes, formës, mjeteve dhe metodave të arsimit të të rriturve,

7) Mundësi të barabarta - përfshirja dhe marrja e arsimit pavarësisht nga mosha, gjinia, vështirësitë dhe paaftësia në zhvillim, paaftësia, përkatësia racore, kombëtare, sociale, kulturore, etnike dhe fetare, gjuha, vendbanimi, gjendja financiare ose shëndetësore dhe karakteristika të tjera personale,

8) Bashkëpunimi në fushën e arsimit të të rriturve - organet e administratës shtetërore kompetente për arsimin, zhvillimin ekonomik, punësimin, punën, politikën sociale, shëndetësinë, politikën rinore dhe fusha të tjera, institucionet dhe organizatat e tjera përgjegjëse për zhvillimin, sigurimin dhe përmirësimin e cilësisë së arsimit dhe punësimit, organizatave kërkimore-shkencore, organeve të krahinave autonome dhe njësive të vetëqeverisjes lokale, si dhe partnerëve të tjerë socialë - odave ekonomike, odave artizanale, shoqatave të punëdhënësve, shoqatave profesionale, njësitë e vetëqeverisjes lokale, sindikatat përfaqësuese dhe individët,

9) Profesionalizmi dhe etika – përgjegjësia profesionale dhe morale,

10) Vlerësimi i barabartë dhe njohja sociale e rezultateve arsimore - pavarësisht nga forma, lloji dhe mënyra e të mësuarit dhe marrjes së arsimit;

11) Sigurimi i cilësisë - zhvillimi i mekanizmave për sigurimin e standardeve në aktivitetet e ndryshme të arsimit të të rriturve dhe

12) Respektimi i personalitetit dhe dinjitetit të secilit pjesëmarrës në arsimin e të rriturve.

(2) Arsimi i të rriturve siguron:

1) Përmirësimi i strukturës arsimore dhe kualifikuese dhe përmirësimi i mundësive të punësimit të popullsisë,

2) Krijimi i bazës për zhvillimin e qëndrueshëm socio-ekonomik të shtetit,

3) Rritja e lëvizshmërisë dhe fleksibilitetit profesional të popullsisë së aftë për punë,

4) Ulja e varfërisë, arritja e barazisë, përfshirja sociale dhe solidariteti ndër breza,

5) Përmirësimi i cilësisë së jetës - mjedisi personal, familjar, natyror dhe social,

6) Zhvillimi i demokracisë, ndërkulturalitetit dhe tolerancës dhe

7) Integrimi në hapësirën sociale dhe ekonomike europiane duke respektuar kornizat arsimore europiane.

Ofruesit e shërbimeve të arsimit për të rriturit

Neni 5

Arsimi i të rriturve, në pajtim me këtë ligj, mund të kryhet nga institucionet publike dhe private për arsimin e të rriturve, institucionet e arsimit të të rriturve, qendrat e trajnimit, odat, punëdhënësit dhe partnerët socialë, shoqatat ose trajnuesit individualë që plotësojnë kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

II.KOMPETENCAT PËR ARSIMIN E TË RRITURVE

Kompetencat për arsimin e të rriturve

Neni 6

Kompetenca për arsimin e të rriturve janë Ministria e Arsimit dhe e Shkencës (në tekstin e mëtejmë: Ministria), Ministria e Ekonomisë dhe e Punës, Këshilli i Arsimit të të Rriturve, Qendra e Arsimit të të Rriturve, njësitë e vetëqeverisjes lokale, odat dhe partnerët socialë.

Kompetencat e Ministrisë së Arsimit dhe të Shkencës në fushën e arsimit të të rriturve

Neni 7

Ministria ka kompetencë të:

- miratojë Strategjinë për Arsimin e të Rriturve dhe planin vjetor të veprimit për zbatimin e saj, bazuar në propozimin e Këshillit për Arsimin e të Rriturve,
- t'i propozojë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejmë: Qeveria) rrjetin e institucioneve për arsimin e të rriturve,
- jep mendimin Qeverisë për ndërprerjen e punës së institucioneve të arsimit të të rriturve, në mënyrën e përcaktuar me ligj;
- kryejë akreditimin e institucioneve të arsimit të të rriturve për programet e arsimit formal, në mënyrën e përcaktuar me ligj,
- mbajë regjistrin e institucioneve të akredituara për arsimin formal të të rriturve,
- miratojë programe të veçanta për arsimin e të rriturve me propozimin e Qendrës së Arsimit të të Rriturve (në tekstin e mëtejmë: Qendra),
- miratojë plan mësimor, programe mësimore dhe programe të provimeve për arsimin formal për të rriturit,
- sigurojë mjete nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut për financimin e arsimit të të rriturve në bazë të nevojave të përcaktuara të shtetit;
- sigurojë mjete për kërkimin dhe zhvillimin për nevojat e arsimit të të rriturve, në përputhje me gjendjen dhe nevojat e Bashkimit Europian dhe
- kryejë punë të tjera në përputhje me ligjin.

Kompetencat e Ministrisë së Ekonomisë dhe të Punës në fushën e arsimit të të rriturve

Neni 8

Ministria kompetente e Punës ka kompetencë të:

- merr pjesë në zbatimin e politikës shtetërore në fushën e arsimit të të rriturve, në përputhje me këtë ligj,
- perceptojë nevojat për rikualifikim dhe kualifikim shtesë të personelit nëpërmjet analizës së tregut të punës dhe i dorëzon mendim Këshillit;
- merr pjesë, nëpërmjet komisioneve sektoriale, në përgatitjen dhe harmonizimin e kualifikimeve profesionale sipas standardit të kualifikimit,

- iniciojë nevojën për hartimin e kualifikimeve të reja profesionale në përputhje me standardin e kualifikimit në bashkëpunim me Qendrën dhe
- miratojë standardet e profesioneve.

Këshilli i Arsimit të të Rriturve

Neni 9

(1) Qeveria themelon Këshillin e Arsimit të të Rriturve (në tekstin e mëtejmë: Këshilli), si organ këshillëdhënës që propozon çështje strategjike lidhur me politikën e zhvillimit të arsimit të të rriturve.

(2) Këshilli përbëhet nga 13 anëtarë, përkatësisht: dy anëtarë nga radhët e ekspertëve të arsimit të të rriturve të emëruar nga Qeveria, nga një anëtar nga: Ministria, Byroja, Qendra e Zhvillimit të Arsimit Profesional, Ministria e Financave, Sindikata përfaqësuese në arsim, Bashkësia e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale, Agjencia e Punësimit e Republikës së Maqedonisë së Veriut, Agjencia e Mbështetjes së Ndërmarrësisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, Oda Ekonomike që plotësojnë kushtet sipas nenit 63, paragrafët 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 dhe 11 të Ligjit të Arsimit dhe të Trajnimit Profesional, organizata përfaqësuese e punëdhënësve dhe Oda e Zejtarisë e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(3) Anëtar i Këshillit mund të zgjidhet personi i cili i plotëson kushtet në vijim:
- të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- të ketë arsim të lartë, të nivelit VIA nga KMK, me të paktën 240 SETK të fituar ose të mbaruar nivelin e arsimit VII1 dhe
- të ketë së paku pesë vjet përvojë pune në arsim. Nëse nuk ka person të punësuar i cili ka së paku pesë vjet përvojë pune në arsim, mund të zgjidhet personi i cili ka së paku pesë vjet përvojë pune në pozitë udhëheqëse në institucionet sipas paragrafit (3) të këtij neni nga i cili vjen.

(4) Me rastin e emërimit të anëtarëve të Këshillit, zbatohet parimi i përfaqësimit adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të komuniteteve në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duke marrë parasysh gjuhët në të cilat zhvillohet mësimi në arsimin e mesëm profesional, duke mos i shkelur kriteret e përcaktuara me këtë ligj.

5) Në punën e Këshillit merr pjesë edhe drejtori i Qendrës, pa të drejtë vote në vendimmarrje.

(6) Këshilli zgjedh kryetar nga radha e anëtarëve të tij.

(7) Mandati i kryetarit dhe anëtarëve të Këshillit zgjat katër vjet, me mundësi edhe për një zgjedhje.

(8) Këshilli e rregullon punën e tij me Rregullore. Këshilli punon në mbledhje të mbajtura të paktën një herë në muaj.

(9) Kryetari dhe anëtarët e Këshillit kanë të drejtë në kompensim mujor për punën në Këshill në lartësi prej 20% të rrogës mesatare neto e paguar në muajin paraprak në nivel të Republikës së Maqedonisë së Veriut, nëse mbledhja mbahet në muaj. Për sekretarin teknik kompensimi është në lartësinë prej 5% të rrogës mesatare neto e paguar në muajin paraprak në nivel të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(10) Për punën e tij, Këshilli përgatit dhe miraton program vjetor deri në fund të këtij viti për vitin vijues.

(11) Për punën e tij, Këshilli përgatit raport vjetor dhe ia dorëzon Qeverisë dhe Ministrisë deri në fund të shkurtit të vitit aktual, për vitin paraprak.

(12) Programi vjetor i Këshillit dhe raporti vjetor për punën e Këshillit publikohen në faqen e internetit të Qendrës.

(13) Punët profesionale-administrative për Këshillin e kryen Qendra, përmes sekretarit teknik të Këshillit, të cilin e cakton drejtori i Qendrës nga radhët e nëpunësve administrativë të punësuar në Qendër.

Kompetencat e Këshillit

Neni 10

Kompetencat e Këshillit janë:
- përgatit dhe i propozon Ministrisë strategji për arsimin e të rriturve në kontekst të mësimit të përjetshëm;
- propozon politika zhvillimore në nivel vjetor bazuar në rezultatet dhe rekomandimet nga analizat e bëra për nevojat e tregut të punës nga Qendra, Oda, Agjencia e Punësimit e Republikës së Maqedonisë së Veriut, Enti Shtetëror i Statistikës pranë Ministrisë dhe Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- jep mendim për financimin e programeve për arsimin e të rriturve për të cilat janë paraparë mjetet në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut;
- jep mendim për financimin e vlefshmërisë së arsimit joformal dhe mësimit informal për kualifikime të caktuara profesionale,
- dorëzon propozime për hartimin e standardeve të kualifikimeve dhe standardeve të profesionit dhe
- dorëzon raporte gjashtëmujore për punën e saj me propozime konkrete për politikat zhvillimore pranë Qendrës dhe Ministrisë.

Kompetencat e njësive të vetëqeverisjes lokale në fushën e arsimit të të rriturve

Neni 11

Këshilli i komunës, përkatësisht i Qytetit të Shkupit:
- kryen analizë të nevojave të tregut të punës në nivel lokal dhe i shpreh vëzhgimet për nevojat e Qendrës, institucioneve për arsimin e të rriturve;
- mund të themelojë institucione për arsimin e të rriturve, në përputhje me dispozitat e këtij ligji dhe ligjeve të tjera,
- i dorëzon propozime Ministrisë dhe Qendrës për nevojat e zhvillimit të programeve të arsimit të të rriturve,
- përgatit programe për arsimin e të rriturve që financohen nga mjetet e vetëqeverisjes lokale dhe ia dorëzon për verifikim Qendrës;
- siguron mjete për institucionet e arsimit të të rriturve, themeluesi i të cilave është;
- dorëzon propozime për politikën e regjistrimit në arsimin e të rriturve në Ministri dhe
- mban regjistrin komunal për institucionet që zbatojnë programe të njohura publikisht.

Kompetenca e partnerëve socialë që i përfaqësojnë interesat e punëdhënësve dhe të punëtorëve në fushën e arsimit të të rriturve

Neni 12

Partnerët socialë janë organizata të punëdhënësve dhe sindikatave që i përfaqësojnë interesat e punëdhënësve dhe punëtorëve, të cilët në bashkëpunim me organet e administratës shtetërore dhe njësitë e vetëqeverisjes lokale marrin pjesë në reformat, zhvillimin dhe zbatimin e arsimit të të rriturve.

Kompetencat e dhomave dhe organizatave të punëdhënësve

Neni 13

Odat dhe organizatat e punëdhënësve që i përfaqësojnë interesat e punëdhënësve në fushën e arsimit të të rriturve, i kryejnë detyrat e mëposhtme:

- të përgatisin analiza për nevojat e tregut të punës dhe t'i publikojnë në faqet e tyre të internetit;
- t'i dorëzojnë propozime Qendrës për miratimin e programeve të reja dhe inovative ekzistuese;
- t'i dorëzojnë propozime Qendrës për ndryshimin ose hartimin e standardeve të reja të profesioneve dhe standardeve të kualifikimeve;
- mund të themelojnë institucione për arsimin e të rriturve në përputhje me dispozitat e këtij ligji,
- të përgatisë programe për fitimin e aftësive ose kualifikimeve që financohen nga mjetet e odave dhe t'i dorëzojnë për verifikim në Qendër dhe
- kryen punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj.

Kompetencat e sindikatës përfaqësuese

Neni 14

Sindikata përfaqësuese i kryen detyrat e mëposhtme:

- dorëzon propozime për përmirësimin e kushteve për trajnimin praktik të pjesëmarrësve tek punëdhënësit;
- mund të themelojë institucione për arsimin e të rriturve në përputhje me dispozitat e këtij ligji dhe
- të përgatisë programe që financohen nga mjetet e sindikatës dhe t'i dorëzojë për verifikim në Qendër.

III. ORGANIZIMI I OFRUESVE TË SHËRBIMEVE TË ARSIMIT TË TË RRITURVE

Të drejtat dhe detyrimet e ofruesve të shërbimeve të arsimit të të rriturve

Neni 15

(1) Ofruesit e shërbimeve të arsimit formal të të rriturve kanë të drejta dhe detyrime të përcaktuara me ligjet që e rregullojnë veprimtarinë e arsimit dhe trajnimit profesional fillor, të mesëm, profesional dhe të arsimit të lartë.

(2) Ofruesit e shërbimeve të arsimit joformal të të rriturve kanë të drejtë të:

- të zbatojë vazhdimisht dhe me cilësi të lartë programin special të arsimit të të rriturve,
- të njoftojë Qendrën në çdo fillim dhe përfundim të trajnimit për një program special të verifikuar për arsimin e të rriturve,
- të sigurojë kushte të sigurta pune në kuadër të procesit të arsimimit të të rriturve,
- të përmbushë detyrimet nga kontratat me pjesëmarrësit,
- mbledhin dhe përpunojnë të dhënat personale për pjesëmarrësit nga libri kryesor për pjesëmarrësit, në përputhje me rregulloret në fushën e mbrojtjes së të dhënave personale dhe
- t'i paraqesë Qendrës një raport vjetor për programet speciale të zbatuara për arsimin e të rriturve, numrin e pjesëmarrësve, stafin e punësuar, mënyrën e financimit për realizimin e trajnimeve dhe monitorimin e pjesëmarrësve pas përfundimit të trajnimit, nga ana e fundi i shkurtit të vitit pasardhës për vitin paraardhës.

(3) Ofruesit e shërbimeve të arsimit formal dhe joformal të të rriturve kanë detyrim të:

organizojnë dhe ofrojnë arsimim për të rriturit në përputhje me këtë ligj dhe

- të propozojë ndryshime dhe shtesa në ato ekzistuese ose të propozojë programe të reja speciale për arsimin e të rriturve.-

(4) Formën dhe përmbajtjen e raportit vjetor sipas paragrafit (3) nënparagrafi 7 të këtij neni, me propozim të Qendrës e përcakton ministri i Arsimit dhe i Shkencës (në tekstin e mëtejmë: ministri).

Lidhja e kontratave

Neni 16

(1) Gjatë ndjekjes së programit për arsimin e të rriturve lidhet kontratë ndërmjet institucionit për arsimin e të rriturve dhe pjesëmarrësit.

(2) Kontrata sipas paragrafit (1) të këtij neni përmban kushtet për ndjekjen e arsimit të të rriturve: vendi i realizimit të procesit arsimor, kohëzgjatja e arsimit, kualifikimi, gjegjësisht pjesa e kualifikimit për të cilin pjesëmarrësi vijon mësimin, detyrimet e të dyja palëve, kompensimi financiar dhe këshillimi juridik në rast kontesti.

(3) Kontrata duhet të nënshkruhet para fillimit të zbatimit të programit për arsimin e të rriturve.

(4) Përmbajtjen, formën dhe procedurën e nënshkrimit të kontratës e përcakton ministri me propozim të Qendrës.

Programet për arsimin e të rriturve

Neni 17

(1) Të rriturit fitojnë arsim sipas programeve mësimore për arsimin fillor dhe të mesëm, të përshtatura për nevojat dhe mundësitë e të rriturve (në tekstin e mëtejmë: programet e arsimit formal), në institucionet arsimore të verifikuara/akredituara për këto programe.

(2) Përshtatjen e programeve për arsimin formal sipas paragrafit (1) të këtij neni, në pjesën e shkollës fillore, të gjimnazit, artit dhe për lëndët e përgjithshme të arsimit profesional, e kryen Byroja, përkatësisht Qendra për Zhvillim të Arsimit Profesional në pjesën për arsimin profesional, ndërsa i përcakton ministri.

(3) Përshtatjen e programeve të arsimit formal sipas paragrafit (1) të këtij neni, për pjesëmarrësit me aftësi të kufizuara në lëndët fillore, të gjimnazit dhe të përgjithshme të arsimit profesional e kryen Byroja, përkatësisht Qendra për Zhvillimin e Arsimit Profesional në pjesën e arsimit profesional, ndërsa i përcaktohen ministri.

(4) Të rriturit mund të arsimohen, përsosen dhe t'i plotësojnë njohuritë, aftësitë dhe kompetencat e tyre, si dhe të fitojnë kualifikime në përputhje me programet e veçanta për arsimin joformal (në tekstin e mëtejmë: programet speciale), të cilat zbatohen në institucionet arsimore të akredituara.

Programe speciale për edukimin e të rriturve

Neni 18

(1) Me programet e veçanta fitohen:

- kualifikimet profesionale ose një pjesë e kualifikimeve profesionale (module) dhe
- njohuritë, aftësitë dhe kompetencat që nuk janë pjesë e kualifikimit profesional.

(2) Programet e veçanta përshtaten me moshën, arsimin e fituar më parë, njohuritë, shkathtësitë dhe aftësitë e të rriturve.

(3) Programet e veçanta i harton institucioni, përkatësisht institucioni i arsimit të të rriturve dhe i verifikon Qendra, përveç nëse me këtë apo me ligj tjetër nuk është rregulluar ndryshe.

(4) Qendra mund të përgatisë programe të veçanta për arsimin e të rriturve.

(5) Programet e veçanta për arsimin e të rriturve sipas paragrafit (4) të këtij neni i përcakton ministri.

Përmbajtja e programit të veçantë

Neni 19

Programi i veçantë përmban:
- emërtimin e programit,
- sektorin,
- standardet e profesioneve,
- kodin e profesionit nacional,
- nivelin e kualifikimit sipas KMK-së,
- kriteret për regjistrimin e pjesëmarrësit në program,
- përshkrimin e programit,
- modulet,
- rezultatet e të nxënit sipas standardit të kualifikimit,
- kriteret e vlerësimit,
- kohëzgjatjen e programit (numrin total të orëve) dhe format e realizimit,
- numrin e kredive,
- kushtet e personelit, didaktik, hapësinor dhe pajisjet për realizimin e programit,
- kontrollimin e rezultateve të arritura të të nxënit dhe
- llojin e dokumentit publik të cilin e ka fituar pjesëmarrësi.

Mënyra e realizimit të programit special

Neni 20

(1) Programet e veçanta mund të realizohen përmes: mësimit të rregullt, mësimit konsultativ-udhëzues, mësimit korrespondencë-konsultative, mësimit të hapur, telemësimit, mësimit në distancë dhe metodës multimediale.

(2) Programi i veçantë që shpie në fitimin e kualifikimit profesional ose të një pjese të kualifikimit profesional duhet të ketë strukturë modulare dhe të hartohet në bazë të standardit të përshtatshëm të kualifikimit, në përputhje me Ligjin e Kornizës Nacionale të Kualifikimeve.

(3) Programi i veçantë që nuk shpie në fitimin e kualifikimit profesional ose të një pjese të kualifikimit profesional mund të ketë edhe strukturë modulare.

Personat që zbatojnë programin special

Neni 21

(1) Programet e veçanta i zbatojnë persona të cilët i plotësojnë standardet e personelit të programit të posaçëm të verifikuar dhe kanë fituar përgatitje për punë me të rriturit, të cilin e organizon Qendra, përkatësisht objektet dhe institucionet e akredituara.

(2) Nëse institucioni, përkatësisht institucioni nuk ka person që plotëson kushtin sipas paragrafit (1) të këtij neni, programin e veçantë mund ta zbatojë personi i cili nuk ka fituar përgatitje për punë me të rritur, me detyrim. që personi të marrë përgatitjen brenda gjashtë muajve.

Procedurat për verifikimin e programeve speciale të arsimit të të rriturve

Neni 22

(1) Ofruesi i shërbimit të arsimit të të rriturve, i cili dëshiron të zbatojë një program të veçantë, i paraqet Qendrës një kërkesë për verifikimin e programit të veçantë me dokumentacionin e nevojshëm.

(2) Kërkesa sipas paragrafit (1) të këtij neni dhe dokumentacioni i nevojshëm mund të dorëzohen edhe në formë elektronike, duke përdorur mjete për identifikim elektronik përmes portalit kombëtar për shërbime elektronike ose përmes ndërmjetësit për shërbime administrative në mënyrë elektronike, në pajtim me rregulloret e fushës së menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike dhe fushës së dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(3) Verifikimin e programeve të veçanta Qendra e kryen me propozim të parashtruar nga Komisioni për verifikimin e programeve të veçanta (në tekstin e mëtejmë: Komisioni verifikues), të cilin e themelon drejtori i Qendrës.

(4) Komisioni verifikues përbëhet nga tre anëtarë, përkatësisht nga një anëtar i qendrës dhe dy anëtarë të cilët janë ekspertë në fushën e programit të posaçëm të dorëzuar për verifikim. Kryetari i Komisionit Verifikues është anëtari i Qendrës.

(5) Me përjashtim sipas paragrafit (4) të këtij neni, nëse programi special i dorëzuar është nga sektorë të ndryshëm të kualifikimeve të QBM-së dhe ka nevojë për më shumë ekspertë, Komisioni Verifikues mund të ketë më shumë anëtarë ekspertë në fushën e programit të posaçëm të verifikimit.

(6) Profesionistët, anëtarë të Komisionit Verifikues, duhet të plotësojnë këto kushte:
- të ketë të paktën një arsim të lartë në fushën e programit të posaçëm të paraqitur për verifikim dhe
- të ketë së paku pesë vjet përvojë pune në mësimdhënie në fushën e programit të posaçëm të dorëzuar për verifikim ose të paktën dhjetë vjet përvojë pune në fushën e programit të posaçëm të dorëzuar për verifikim.

(7) Qendra bën shpallje publike për përzgjedhjen e ekspertëve si anëtarë të Komisionit Verifikues, i cili zgjat gjatë gjithë vitit dhe e publikon në ueb-faqen e saj për të formuar bazën e të dhënave të ekspertëve nga ekspertët e regjistruar.

(8) Përzgjedhjen e ekspertëve që përfshihen në bazën e të dhënave sipas paragrafit (7) të këtij neni, e bën komisioni tre anëtarësh, nga radhët e punëtorëve të Qendrës, të cilin e formon drejtori i Qendrës.

(9) Baza e të dhënave sipas paragrafit (7) të këtij neni aktualisht është duke u përditësuar nga Qendra me ekspertë të rinj.

(10) Drejtori i Qendrës, pas kërkesës së parashtruar për verifikimin e programit të veçantë, në mënyrë sekuenciale zgjedh ekspertët nga baza e të dhënave sipas paragrafit (7) të këtij neni, sipas programit të posaçëm të dorëzuar për verifikim, për të cilin merr vendim për përzgjedhje. .

(11) Qendra është e obliguar të marrë vendim për verifikimin e programit të veçantë në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës sipas paragrafit (1) të këtij neni. Vendimi për verifikimin e programit special është i vlefshëm për pesë vjet.

(12) Vendimi sipas paragrafit (11) të këtij neni mund të nxirret edhe në formë të dokumentit elektronik, i cili dorëzohet në profilin e përdoruesit në Portalin Kombëtar për shërbime elektronike ose në një pikë për shërbime, në pajtim me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(13) Kundër vendimit sipas paragrafit (11) të këtij neni, në afat prej 15 ditësh nga pranimi i vendimit mund të ankimohet Komisioni Shtetëror i Vendimmarrjes në Procedurë Administrative, në Procedurë të Marrëdhënies së Punës dhe të Mbikëqyrjes Inspektuese në Shkallë të Dytë.

(14) Ankesa sipas paragrafit (13) të këtij neni mund të paraqitet edhe në formë elektronike duke përdorur mjet elektronik të identifikimit përmes portalit kombëtar për shërbime elektronike ose përmes ndërmjetësit për shërbime administrative për mjete elektronike, në pajtim me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(15) Shpenzimet për verifikimin e programit të veçantë të institucionit ose institucionit për arsimimin e të rriturve i bartë parashtruesi i kërkesës sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(16) Për shumën e mjeteve për shpenzimet sipas paragrafit (15) të këtij neni, këshilli drejtues i Qendrës merr vendim në bazë të numrit të programeve të veçanta që verifikohen.

(17) Ministri jep pëlqimin për vendimin sipas paragrafit (16) të këtij neni.

(18) Për programet speciale të verifikuara Qendra publikon katalog në ueb-faqen e saj dhe në faqen e Ministrisë.

(19) Anëtarët e Komisionit Verifikues marrin kompensim për punën e tyre, për masën e të cilit vendos bordi drejtues i Qendrës, në bazë të numrit të propozimeve të bëra për programet e veçanta që verifikohen.

(20) Ministri jep pëlqimin për vendimin sipas paragrafit (19) të këtij neni.

(21) Komisioni verifikues punon sipas rregullores së punës të miratuar nga drejtori i Qendrës.

(22) Mënyra e verifikimit të programit të veçantë, si dhe forma dhe përmbajtja formularin e kërkesës për verifikimin e programit të veçantë dhe dokumentacionin e nevojshëm, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

Akreditimi i institucioneve për arsimin formal të të rriturve

Neni 23

(1) Akreditimin e institucioneve për arsimim formal të të rriturve e kryen Ministria, në bazë të kërkesës për akreditim të paraqitur nga institucioni dhe plotësimit të normave dhe standardeve për hapësirën, pajisjet dhe personelin për realizimin e programeve për arsimim formal të të rriturit.

(2) Kërkesa sipas paragrafit (1) të këtij neni, me dokumentacionin e nevojshëm, mund të paraqitet edhe në formë elektronike, në pajtim me rregulloret nga sfera e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike dhe nga sfera e dokumenteve elektronike, elektronike. identifikimi dhe shërbime konfidenciale.

(3) Ministria në afat prej 30 ditësh nga data e paraqitjes së kërkesës sipas paragrafit (1) të këtij neni, merr vendim me të cilin vendos për kërkesën sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(4) Vendimi sipas paragrafit (3) të këtij neni mund të nxirret edhe në formë të dokumentit elektronik, i cili dorëzohet në profilin e përdoruesit në Portalin Kombëtar për shërbime elektronike ose në një pikë për shërbime, në pajtim me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(5) Normat dhe standardet për hapësirë, pajisje dhe personel për realizimin e programeve për arsimim formal të të rriturve janë në pajtim me normat dhe standardet për hapësirë, pajisje dhe personel në pajtim me Ligjin e Arsimit Fillor, Ligjin e Arsimit të Mesëm dhe Ligjin e Arsimit dhe të Aftësimit Profesional.

(6) Mënyra e akreditimit të institucioneve për arsimin formal të të rriturve, formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës për akreditim dhe dokumentacionin e nevojshëm, me propozim të Qendrës, i përcakton ministri.

Akreditimi i objekteve dhe institucioneve për arsimin joformal të të rriturve

Neni 24

(1) Akreditimin e objekteve dhe institucioneve për arsim joformal të të rriturve e kryen Qendra. në bazë të kërkesës së paraqitur për akreditim nga institucioni, pra institucioni dhe plotësimi i normave dhe standardeve për hapësirën, pajisjet dhe personelin për realizimin e programeve të veçanta të verifikuara.

(2) Kërkesa sipas paragrafit (1) të këtij neni, me dokumentacionin e nevojshëm, mund të paraqitet edhe në formë elektronike, duke përdorur mjete për identifikim elektronik përmes portalit kombëtar për shërbime elektronike ose përmes ndërmjetësit për shërbime administrative në mënyrë elektronike, në përputhje me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike dhe në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(3) Normat dhe standardet për hapësirën, pajisjet dhe personelin për zbatimin e programit special të verifikuar janë në përputhje me programin special të verifikuar.

(4) Verifikimin e respektimit të normave dhe standardeve për hapësirë, pajisje dhe personel sipas paragrafit (3) të këtij neni, Komisioni verifikues sipas nenit 22 paragrafi (3) të këtij ligji.

(5) Qendra është e obliguar që në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës sipas paragrafit (1) të këtij neni, të marrë vendim për akreditimin e institucionit ose institucionit. Vendimi vlen për kohëzgjatjen e vendimit për verifikim sipas nenit 22 paragrafi (11) të këtij ligji.

(6) Vendimi sipas paragrafit (5) të këtij neni mund të nxirret edhe në formë të dokumentit elektronik, i cili dorëzohet në profilin e përdoruesit në Portalin Kombëtar për shërbime elektronike ose në një pikë për shërbime, në pajtim me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(7) Kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për akreditim të institucionit ose institucionit, institucioni ose institucioni mund të paraqesë ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit deri te Komisioni Shtetëror i Vendimmarrjes në Procedurë Administrative, në Procedurë të marrëdhënies së Punës dhe të Mbikëqyrjes Inspektuese në Shkallë të Dytë.

(8) Ankesa sipas paragrafit (7) të këtij neni mund të paraqitet edhe në formë elektronike me anë të mjetit elektronik të identifikimit përmes portalit kombëtar për shërbime elektronike ose përmes ndërmjetësit për shërbime administrative për mjete elektronike, në pajtim me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(9) Mënyra e akreditimit të institucionit dhe institucionit për arsimin e të rriturve, formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës sipas paragrafit (1) të këtij neni dhe dokumentacionin e nevojshëm, me propozim të Qendrës, i përcakton ministri.

Regjistri i enteve dhe institucioneve të akredituara që zbatojnë programe të veçanta

Neni 25

(1) Qendra mban Regjistrin e institucioneve të akredituara që zbatojnë programe të veçanta dhe e publikon në faqen e saj të internetit.

(2) Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit sipas paragrafit (1) të këtij neni, me propozim të Qendrës, i përcakton ministri.

(3) Formën dhe përmbajtjen e regjistrit sipas paragrafit (1) të këtij neni, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

Provimet dhe vlerësimi

Neni 26

(1) Të rriturit mund të dëshmojnë njohuritë, shkathtësitë dhe aftësitë e tyre duke dhënë provim pas përfundimit të programit të veçantë.

(2) Të rriturit mund të dëshmojnë njohuritë, shkathtësitë dhe aftësitë e tyre përmes procesit të vlefshmërisë.

(3) Provimet sipas paragrafit (1) të këtij neni, të cilat nuk çojnë në fitimin e kualifikimit, përkatësisht të një pjese të kualifikimit, i organizon institucioni i arsimit të të rriturve që ka zbatuar programin e veçantë për përvetësimin e njohurive, shkathtësive dhe aftësive.

(4) Vlerësimin e njohurive, aftësive dhe kompetencave të fituara me programe të veçanta, të cilat çojnë në fitimin e kualifikimit, gjegjësisht të një pjese të kualifikimit, e organizon institucioni i arsimit të të rriturve i akredituar për programe të veçanta për përvetësimin e kualifikimeve ose të një pjese të kualifikimeve.

(5) Vlerësimin e njohurive, shkathtësive dhe kompetencave, të fituara me programe të veçanta, nëpërmjet procesit të vlefshmërisë, që çon në fitimin e kualifikimit, përkatësisht të një pjese të kualifikimit, organizohet nga institucioni i akredituar për vlefshmëri.

(6) Mënyrën për vlerësimin e njohurive, aftësive dhe kompetencave sipas paragrafit (5) të këtij neni, të cilën e kryen Komisioni Vlerësues sipas nenit 39 të këtij ligji, e përcakton ministri me propozim të Qendrës.

Certifikata, dëftesa dhe diploma me shtesë

Neni 27

(1) Për njohuritë, aftësitë dhe kompetencat e fituara nga programet e veçanta që nuk çojnë në fitimin e një kualifikimi profesional, pra një pjesë të një kualifikimi profesional, merret një certifikatë me shtesë certifikate.

(2) Për njohuritë, shkathtësitë, aftësitë dhe kompetencat e fituara nga programet e veçanta që çojnë në fitimin e kualifikimit, përkatësisht të një pjese të kualifikimit, merret certifikatë për kualifikim profesional, me shtesë të certifikatës, në të cilën theksohen modulet dhe rezultatet e të nxënit nga standardi i kualifikimit të fituar nga pjesëmarrësi, përkatësisht certifikata për modul/et e kualifikimit me shtesë të certifikatës, në të cilën theksohen rezultatet e të nxënit brenda modulit të standardit të kualifikimit të fituar nga pjesëmarrësi.

(3) Për kualifikimin profesional të fituar përmes procesit të vlefshmërisë, pjesëmarrësi merr certifikatë për kualifikim profesional, me shtesë të certifikatës, në të cilën theksohen modulet dhe rezultatet e të nxënit të standardit të kualifikimit të fituar nga pjesëmarrësi.

(4) Për njohuritë, shkathtësitë dhe kompetencat e vërtetuara nga moduli/et e standardit të kualifikimit, pjesëmarrësi merr certifikatë për modulin/et e kualifikimit me shtesë të certifikatës, në të cilën theksohen rezultatet e të nxënit brenda modulit të standardit të kualifikimit të fituar nga pjesëmarrësi.

(5) Emërtimin, përmbajtjen dhe formën e certifikatave dhe shtesën e certifikatave sipas paragrafëve (1), (2), (3) dhe (4) të këtij neni, me propozim të Qendrës, i përcakton ministri.

(6) Certifikatat dhe shtesat e certifikatave sipas paragrafëve (1), (2), (3) dhe (4) të këtij neni i siguron Qendra, ndërsa ofruesit e shërbimeve për arsimin e të rriturve, përkatësisht për vlefshmëri, paguajnë kompensim për to.

(7) Lartësinë e kompensimit sipas paragrafit (6) të këtij neni e cakton Bordi Drejtues i Qendrës, në bazë të shpenzimeve reale të bëra për shtypjen dhe dorëzimin e certifikatave dhe shtesave të certifikatave.

(8) Pas përfundimit të programit për arsimin formal të të rriturve, pjesëmarrësi merr diplomë me shtesë të diplomës për nivel të përfunduar arsimor, përkatësisht dëftesë për klasën e përfunduar ose vitin e arsimit me shtesë, në përputhje me ligjin.

(9) Pas përfundimit të programit përmes procesit të vlefshmërisë që çon në fitimin e kualifikimit të nivelit I (arsimi fillor), pjesëmarrësi fiton dëftesë me shtesë të dëftesës për përmbushjen e rezultateve sipas standardit të kualifikimit në përputhje me ligjin.

(10) Certifikatën me shtesë certifikate, certifikatën e kualifikimit profesional me shtesë certifikate, certifikatën me shtesë certifikate dhe diplomën me shtesë diplome mund ta lëshojnë edhe ofruesit e shërbimeve të arsimit të të rriturve, gjegjësisht për vërtetim, në formën e dokumentit elektronik.

Dokumentacioni dhe evidenca për pjesëmarrësit në programet e veçanta

Neni 28

(1) Institucionet për arsimin e të rriturve, publike dhe private, institucionet arsimore dhe institucionet e arsimit të të rriturve që janë të akredituara për programet e veçanta mbajnë dhe lëshojnë dokumentacion dhe mbajnë evidencë për pjesëmarrësit në programet e veçanta.

(2) Me dokumentacionin sipas paragrafit (1) të këtij neni, nënkuptohet: libri kryesor i pjesëmarrësve dhe vcertifikata me shtesë të certifikatës.

(3) Dokumentacioni sipas paragrafit (2) të këtij neni mbahet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën dhe alfabetin në të cilin zbatohet programi për arsimin e të rriturve.

(4) Me evidencën sipas paragrafit (1) të këtij neni nënkuptohet dosja për pjesëmarrësin.

(5) Evidenca sipas paragrafit (4) të këtij neni mbahet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën dhe alfabetin në të cilin zbatohet programi për arsimin e të rriturve.

(6) Mënyrën e mbajtjes, formën dhe përmbajtjen e dokumentacionit dhe evidencën sipas paragrafit (1) të këtij neni, me propozim të Qendrës, i përcakton ministri.

Të dhëna për programet e arsimit të të rriturve

Neni 29

(1) Institucionet për arsimin e të rriturve, kanë për obligim që Qendrës t'i dorëzojnë të dhënat për programet që realizohen, pjesëmarrësit dhe të dhënat e tjera të rëndësishme për ndjekjen dhe zhvillimin e arsimit të të rriturve.

(2) Çdo katër muaj, Qendra ia dorëzon të dhënat përmbledhëse sipas paragrafit 1 të këtij neni Entit Shtetëror të Statistikës, si dhe njësisë së vetëqeverisjes lokale.

(3) Qendra harton raport vjetor për të dhënat sipas paragrafit (1) të këtij neni dhe ia dorëzon Ministrisë dhe Këshillit deri në muajin mars të vitit vijues për vitin paraprak.

Pjesëmarrësit në programet për arsimin e të rriturve

Neni 30

(1) Pjesëmarrës në programet e arsimit të të rriturve mund të jetë personi i cili ka mbushur moshën 16 vjeç dhe i plotëson kushtet e tjera të përcaktuara me program.

(2) Me përjashtim sipas paragrafit (1) të këtij neni, pjesëmarrësi mund të regjistrohet dhe të ndjekë programe për arsimin e të rriturve mbi moshën 15 vjeç, nëse nuk i ka ndjekur mësimet në arsimin fillor.

(3) Statusi i pjesëmarrësit fitohet me lidhjen e marrëveshjes për përfshirje në programin e arsimit të të rriturve ndërmjet pjesëmarrësit dhe institucionit.

(4) Statusi i pjesëmarrësit ndërpritet me përfundimin e programit, çlajmërimin nga programi ose në mënyrë tjetër të parashikuar në marrëveshjen sipas nenit 16 të këtij ligji.

Të drejtat dhe detyrimet e pjesëmarrësve në programet e arsimit të të rriturve

Neni 31

(1) Pjesëmarrësit kanë të drejtë:

- nëse janë në marrëdhënie pune, gjatë dhënies së provimit përfundimtar të programit të arsimit të të rriturve për fitimin e kualifikimit ose të një pjese të kualifikimit, mund të shfrytëzojnë pushim që zgjat katër ditë pune, nëse ligji për marrëdhënie pune nuk parashikon ndryshe.
- të kërkojnë kthimin e mjeteve financiare nëse programi nuk mund të realizohet për faj të institucionit dhe
- të ndërpresin kontratën sipas nenit 16 të këtij ligji, sipas kushteve të përcaktuara në kontratë.

(2) Pjesëmarrësit kanë për obligim:

- të ndjekin programin rregullisht,
- ta dorëzojë kontratën sipas nenit 16 të këtij ligji te punëdhënësi për ndjekjen pa probleme të trajnimit,
- t'i respektojnë rregullat e sigurisë dhe mbrojtjes në punë dhe
- t'i përmbushin detyrimet e tjera të përcaktuara në kontratë

IV.VLEFSHMËRIA E ARSIMIT JOFORMAL DHE EMPIRIK (INFORMAL)

Validimi i arsimit joformal dhe të mësuarit empirik (joformal)

Neni 32

(1) Vlefshmëria e të nxënit joformal dhe empirik (informal) (në tekstin e mëtejmë: vlefshmëria) është procesi i identifikimit, dokumentimit, vlerësimit dhe certifikimit të njohurive, aftësive dhe kompetencave të fituara në të nxënit empirik (informal) sipas kritereve të përcaktuara dhe në përputhje me standardin e kualifikimit.

(2) Me procesin e vlefshmërisë dhe përmes identifikimit, dokumentimit, vlerësimit dhe certifikimit të njohurive, aftësive dhe kompetencave të fituara, personi mund të fitojë kualifikim profesional deri në nivelin e pestë B (VB) të Kornizës Maqedonase të Kualifikimeve dhe me nivelin e parë (I) të Kornizës Maqedonase të Kualifikimeve (arsimi fillor).

(3) Mënyra e vlefshmërisë sipas paragrafit (1) të këtij neni rregullohet me Metodologjinë për procesin e vlefshmërisë për fitimin e kualifikimit sipas nenit 38 të këtij ligji.

Institucione publike të akredituara për validim

Neni 33

(1) Vlefshmëria mund të bëhet vetëm nga institucionet arsimore publike të akredituara për arsimin fillor dhe të mesëm (në tekstin e mëtejmë: ofruesit e shërbimeve të vlefshmërisë).

(2) Ofruesit e shërbimeve të vlefshmërisë kanë të drejtë të:

- organizojnë procesin e vlefshmërisë së të nxënit joformal dhe empirik (informal) sipas dispozitave të këtij ligji dhe
- të inicojnë zhvillimin dhe/ose rishikimin e standardeve profesionale dhe standardeve të kualifikimeve tek institucionet kompetente.

(3) Ofruesit e shërbimeve të vlefshmërisë kanë për detyrë të:

- kryejnë procesin e vlefshmërisë në përputhje me mekanizmat dhe standardet e përcaktuara të cilësisë,
- të sigurojnë kushte pune në kuadër të procesit të vlefshmërisë sipas Ligjit të Sigurisë dhe të Shëndetit gjatë Punës,
- të përmbushin detyrimet e kontratës me pjesëmarrësit,
- të sigurojnë informacione, udhëzime dhe mbështetje për pjesëmarrësit përpara, gjatë dhe pas përfundimit të procesit të vlefshmërisë,
- të sigurojnë proces të pavarur dhe transparent të kontrollit të njohurive, aftësive dhe kompetencave të pjesëmarrësve,
- t'i mbledhin dhe t'i përpunojnë të dhënat personale të pjesëmarrësve në përputhje me rregullat në fushën e mbrojtjes së të dhënave personale,
- t'i dorëzojë Qendrës të dhënat për numrin e pjesëmarrësve, personelin e punësuar dhe të dhëna të tjera të rëndësishme për monitorimin dhe zhvillimin e procesit të

vlefshmërisë, deri në fund të shkurtit të vitit pasardhës për vitin paraardhës, e cila i dorëzon ato çdo vit pranë Qendrës. Ministria dhe Zyra Shtetërore e Statistikatave.

Procedura për akreditimin e ofruesve të shërbimeve të validimit

Neni 34

(1) Akreditimin e ofruesve të shërbimeve të validimit e kryen Qendra, pas thirrjes publike të publikuar më parë, e cila zgjat dhjetë ditë nga dita e publikimit.

(2) Thirrja publike sipas paragrafit (1) të këtij neni publikohet në ueb-faqet e Ministrisë dhe të Qendrës.

(3) Ofruesi i shërbimeve të validimit mund ta kryejë procesin e validimit nëse ka hapësirë, pajisje dhe staf të përshtatshëm për kryerjen e procesit të validimit për kualifikimin specifik, për të cilin paraqet kërkesë për akreditim të ofruesve të shërbimeve të validimit në Qendër.

(4) Kërkesa sipas paragrafit (3) të këtij neni, me dokumentacionin e nevojshëm, mund të paraqitet edhe në formë elektronike, duke përdorur mjete për identifikim elektronik përmes portalit kombëtar për shërbime elektronike ose përmes ndërmjetësit për shërbime administrative në mënyrë elektronike, në përputhje me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike dhe në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(5) Normat dhe standardet për hapësirën, pajisjet dhe personelin sipas paragrafit (3) të këtij neni i përcakton ministri, me propozim të Qendrës, Qendrës së Zhvillimit të Arsimit Profesional dhe Byrosë.

(6) Ofruesi i shërbimeve të validimit duhet të plotësojë kushtet e mëposhtme për akreditim:

- të ketë një aktivitet të regjistruar,
- të ketë një raport mbi themelimin,
- të ketë hapësirë dhe pajisje,
- të ketë një punonjës/person të punësuar nga radhët e personave të regjistruar në Katalog për këshilltarë të certifikuar validimi dhe
- të ketë një punonjës/person të punësuar nga radhët e personave të regjistruar në Katalogun e vlerësuesve të certifikuar për validim, për kualifikimin e duhur.

(7) Formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës sipas paragrafit (3) të këtij neni, me propozim të Qendrës e përcakton ministri.

(8) Verifikimi i dokumentacionit të dorëzuar për plotësimin e kushteve sipas paragrafit (6) të këtij neni dhe përzgjedhja e ofruesve të shërbimeve të validimit të cilët iu përgjigjën thirrjes publike sipas paragrafit (1) të këtij neni, bëhet nga komision i formuar nga drejtori i Qendrës, i përbërë nga një anëtar nga Ministria, Qendra, Byroja, pra Qendra e Zhvillimit të Arsimit Profesional.

(9) Qendra në afat prej 30 ditësh nga dita e paraqitjes së kërkesës për akreditim të ofruesit të shërbimeve të validimit, merr vendim me të cilin vendos për kërkesën për akreditim të ofruesit të shërbimeve të validimit.

(10) Vendimi sipas paragrafit (9) të këtij neni mund të nxirret edhe në formë të dokumentit elektronik, i cili dorëzohet në profilin e përdoruesit në Portalin Kombëtar për shërbime elektronike ose në një pikë për shërbime, në pajtim me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(11) Kundër aktvendimit sipas paragrafit (9) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës ka të drejtë ankese në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit në Komisionin Shtetëror të Vendimmarrjes në Procedurë Administrative, në Procedurë të Marrëdhënies së Punës dhe të Mbikëqyrjes Inspektuese në Shkallë të Dytë.

(12) Ankesa sipas paragrafit (11) të këtij neni mund të parashtrohet edhe në formë elektronike duke përdorur mjet elektronik të identifikimit përmes portalit kombëtar për shërbime elektronike ose përmes ndërmjetësit për shërbime administrative për mjete elektronike, në pajtim me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(13) Shpenzimet e verifikimit të përmbushjes së kushteve të akreditimit të ofruesit të përzgjedhur të shërbimeve të validimit i bartë ofruesi i përzgjedhur i shërbimeve të validimit.

(14) Shuma e shpenzimeve sipas paragrafit (13) të këtij neni caktohet me vendim të bordit drejtues të Qendrës, në bazë të shpenzimeve të bëra dhe numrit të kualifikimeve profesionale për të cilat kryhet akreditimi.

(15) Vendimin për përcaktimin e lartësisë së shpenzimeve sipas paragrafit (14) të këtij neni, e miraton ministri.

(16) Anëtarët e komisionit sipas paragrafit (8) të këtij neni marrin kompensim për pjesëmarrjen në komision. Masa e kompensimit përcaktohet me vendim të bordit drejtues të Qendrës, në bazë të numrit të kualifikimeve për të cilat kryhet inspektimi.

(17) Vendimin për përcaktimin e lartësisë së kompensimit sipas paragrafit (16) të këtij neni, e miraton ministri.

(18) Mënyra e akreditimit të ofruesit të shërbimeve të validimit, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës sipas paragrafit (3) të këtij neni dhe dokumentacionin e nevojshëm, me propozim të Qendrës, i përcakton ministri.

Regjistri i ofruesve të akredituar të shërbimeve të validimit

Neni 35

(1) Qendra mban Regjistër të ofruesve të shërbimeve të akredituara për vlefshmërinë e arsimit joformal dhe të nxënit empirik (informal) dhe e publikon në faqen e saj të internetit.

(2) Regjistri sipas paragrafit (1) të këtij neni mbahet në formë elektronike.

(3) Formën dhe përmbajtjen e regjistrit sipas paragrafit (1) të këtij neni, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

Pjesëmarrës në procesin e vlefshmërisë

Neni 36

(1) Pjesëmarrës në procesin e vlefshmërisë mund të jetë personi i cili ka mbushur të paktën 18 vjeç, përkatësisht të paktën 16 vjeç për pjesëmarrës në procesin e vlefshmërisë së kualifikimit në nivelin e parë (I) të Kornizës Maqedonase të Kualifikimeve (arsimi fillor).

(2) Statusi i pjesëmarrësit në procesin e vlefshmërisë ndërpritet me përfundimin e procesit, çlajmërimin nga procesi ose në mënyrë tjetër të parapparë me marrëveshjen sipas nenit 37 të këtij ligji.

Marrëveshja

Neni 37

(1) Për procesin e vlefshmërisë lidhet marrëveshje ndërmjet ofruesve të shërbimeve të vlefshmërisë dhe pjesëmarrësit.

(2) Marrëveshja sipas paragrafit (1) të këtij neni përmban kushtet për zbatimin e procesit të vlefshmërisë.

(3) Marrëveshja duhet të nënshkruhet para fillimit të procesit të vlefshmërisë.

(4)Lartësinë e kompensimit për vlefshmëri, e cila shpie në fitimin e kualifikimit profesional, e cakton Këshilli Drejtues i Qendrës, në varësi të kualifikimit që vërtetohet, dhe pas pëlqimit paraprak të ministrit.

(5) Lartësinë e kompensimit për vlefshmëri që shpie në fitimin e kualifikimit të nivelit I (arsimi fillor), e cakton ministri, sipas shpenzimeve reale të llogaritura për kualifikimin.

(6) Lartësia e kompensimeve sipas paragrafëve (4) dhe (5) të këtij neni publikohet në ueb-faqen e Qendrës dhe të Ministrisë.

Metodologjia për procesin e vlefshmërisë për marrjen e një kualifikimi profesional

Neni 38

Procesi i vlefshmërisë kryhet në bazë të Metodologjisë për procesin e vlefshmërisë për fitimin e kualifikimit, e cila përcaktohet nga ministri me propozimin e Qendrës.

Vlerësimi

Neni 39

(1) Vlerësimin e njohurive, shkathtësive dhe kompetencave të pjesëmarrësit e kryen Komisioni vlerësues i themeluar nga ofruesi i shërbimeve të vlefshmërisë.

(2) Komisioni vlerësues përbëhet nga tre anëtarë, njëri prej të cilëve është vlerësues nga radhët e punonjësve/personave të angazhuar të ofruesit të shërbimeve të vlefshmërisë, të regjistruar në Katalogun e vlerësuesve të certifikuar, dhe dy anëtarë janë vlerësues të jashtëm të certifikuar.

(3) Vlerësuesit e jashtëm të certifikuar sipas paragrafit (2) të këtij neni, me kërkesë të ofruesit të shërbimeve të vlefshmërisë, i cakton Qendra, nga radhët e vlerësuesve të certifikuar të regjistruar në Katalogun e vlerësuesve të certifikuar në pajtim me këtë ligj.

(4) Vlerësuesit e jashtëm sipas paragrafit (2) të këtij neni marrin kompensim për pjesëmarrjen e tyre në Komisionin Vlerësues, të cilin e paguan institucioni i akredituar për vlefshmëri.

(5) Lartësinë e kompensimit sipas paragrafit (4) të këtij neni e cakton Bordi Drejtues i Qendrës, në bazë të numrit të pjesëmarrësve.

Thirrja publike

Neni 40

(1) Qendra publikon në ueb-faqen e saj thirrjen publike për personat e interesuar për këshilltarë për validim dhe thirrjen publike për personat e interesuar për vlerësues të validimit, e cila zgjat dhjetë ditë nga dita e publikimit.

(2) Kandidatët e përzgjedhur për këshilltarë të validimit ndjekin trajnimin për këshilltarë të validimit, dhe kandidatët e përzgjedhur për vlerësues të vlefshmërisë ndjekin trajnimin për këshilltarët e vlefshmërisë, d.m.th. trajnimin për vlerësuesit e vlefshmërisë, të kryer nga Qendra, me kohëzgjatje sipas programit sipas paragrafit (3) i këtë artikull.

(3) Mënyra e realizimit të trajnimeve sipas paragrafit (2) të këtij neni dhe programet e trajnimit i përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(4) Pas përfundimit të suksesshëm të trajnimit për këshilltar për validim, pjesëmarrësit i lëshohet certifikata për këshilltar validimi dhe regjistrohet në Katalogun e këshilltarëve të certifikuar të validimit, të cilin e mban Qendra.

(5) Pas përfundimit të suksesshëm të trajnimit për vlerësues të validimit, pjesëmarrësit i lëshohet certifikata për vlerësues të validimit dhe regjistrohet në Katalogun e vlerësuesve të certifikuar të validimit, të cilin e mban Qendra.

(6) Katalogët për këshilltarët e certifikuar të vlefshmërisë dhe vlerësuesit e certifikuar të vlefshmërisë publikohen në faqen e internetit të Qendrës.

(7) Shpenzimet për monitorimin e trajnimit sipas paragrafit (2) të këtij neni i bartë kandidati për trajnim monitorues, ofruesi i shërbimeve validuese ose personi tjetër juridik ose fizik.

(8) Trajnuesit për trajnimet sipas paragrafit (2) të këtij neni kanë të drejtë në kompensim në të holla pas trajnimit, të cilin e cakton bordi drejtues i Qendrës, në bazë të numrit të ditëve të trajnimit, dhe pas kryerjes së trajnimit paraprak, me pëlqimin e ministrit.

Dokumentacioni për pjesëmarrësit që kanë marrë certifikatën e kualifikimit profesional nëpërmjet vlefshmërisë

Neni 41

(1) Ofruesit e shërbimeve të vlefshmërisë mbajnë dhe lëshojnë dokumentacion për pjesëmarrësit që kanë marrë certifikatë të kualifikimit profesional nëpërmjet vlefshmërisë.

(2) Me dokumentacionin sipas paragrafit (1) të këtij neni, nënkuptohet: libri kryesor i pjesëmarrësve dhe certifikata me shtesë të certifikatës. Libri kryesor është dokument me vlerë të përhershme.

(3) Dokumentacioni sipas paragrafit (2) të këtij neni mbahet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën dhe alfabetin në të cilin bëhet vërtetimi.

(4) Formën dhe përmbajtjen e dokumentacionit sipas paragrafit (2) të këtij neni, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

Evidenca për pjesëmarrësit që kanë marrë certifikatën e kualifikimit profesional nëpërmjet vlefshmërisë

Neni 42

(1) Ofruesit e shërbimeve të vlefshmërisë mbajnë evidencë për pjesëmarrësit të cilët kanë marrë certifikatën e kualifikimit profesional përmes vlefshmërisë.

(2) Me evidencë sipas paragrafit (1) të këtij neni nënkuptohet dosja për pjesëmarrësin.

(3) Evidenca sipas paragrafit (2) të këtij neni mbahen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën dhe alfabetin në të cilin bëhet vërtetimi.

(4) Për evidencën sipas paragrafit (2) të këtij neni, Qendra mban bazën e të dhënave.

(5) Baza e të dhënave sipas paragrafit (4) të këtij neni përbëhet nga evidenca për personat që kanë marrë certifikatën e vlefshmërisë dhe përmban këto të dhëna: emrin dhe mbiemrin, komunën, datën e lëshimit të certifikatës, kualifikimin e fituar dhe ofruesin e shërbimit për vlefshmëri.

(6) Të dhënat nga baza e të dhënave përditësohen nga Qendra, në bazë të të dhënave të marra nga ofruesit e shërbimit të vlefshmërisë.

(7) Ofruesit e shërbimit të vlefshmërisë të dhënat për pjesëmarrësit që kanë fituar certifikatë dhe shtesë të certifikatës së vlefshmërisë në mënyrë elektronike në Qendër i dorëzojnë në afat prej 10 ditë nga dita e lëshimit të certifikatës dhe shtesës së certifikatës së vlefshmërisë.

(8) Formën dhe përmbajtjen e evidencës sipas paragrafit (1) të këtij neni, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

V. FINANCIMI I ARSIMIT TË TË RRITURVE

Neni 43

Mjetet për financimin dhe nxitjen e arsimit të të rriturve dhe për vlefshmërinë sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut, nga buxhetet e njësive të vetëqeverisjes lokale (në tekstin e mëtejmë: mjetet publike), nga pjesëmarrësit në arsimin e të rriturve dhe pjesëmarrësit në vlefshmëri dhe nga burime të tjera.

Neni 44

Nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut sigurohen mjete për:

- shpenzimet për realizimin e programeve për arsimin fillor të të rriturve,
- shpenzimet e zbatimit të programeve të arsimit të mesëm për të rriturit që kanë mbaruar vetëm arsimin fillor,
- mirëmbajtjen e vazhdueshme të institucioneve për arsimin e të rriturve, themelues i të cilave është shteti dhe
- shpenzimet e ndjekjes, avancimit dhe zhvillimit të arsimit të të rriturve.

Neni 45

(1) Nga buxhetet e njësive të vetëqeverisjes lokale sigurohen mjete për:

- shpenzimet që lidhen me realizimin e programeve në institucionet e arsimit të të rriturve, themeluese e të cilave është njësia e vetëqeverisjes lokale,
- mirëmbajtjen e vazhdueshme në institucionet e arsimit të të rriturve, themeluese e të cilave është njësia e vetëqeverisjes lokale dhe
- investimet në institucionet e arsimit të të rriturve, themeluese e të cilave është njësia e vetëqeverisjes lokale.

(2) Nga buxhetet e njësive të vetëqeverisjes lokale mund të sigurohen mjete për shpenzimet e realizimit të programeve për arsimin fillor të të rriturve.

Neni 46

Nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe nga buxhetet e njësive të vetëqeverisjes lokale mund të miratohen mjete financiare për:

- pajisjet e institucioneve për arsimin e të rriturve me mjete mësimore dhe mjete të tjera,
- shpenzimet e vlefshmërisë për fitimin e kualifikimit të nivelit I nga Korniza Maqedonase e Kualifikimeve (arsimi fillor),
- shpenzimet e kryerjes së programeve të veçanta dhe
- zhvillimin dhe zbatimin e programeve inovative për arsimin e të rriturve.

Neni 47

(1) Mjetet nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut, të përcaktuara në nenin 44, paragrafët 1, 2 dhe 3, dhe nenin 46, paragrafët 2 dhe 3 të këtij ligji, u ndahen institucioneve për arsimin e të rriturve, gjegjësisht për vlefshmëri bazuar në konkursin publik të shpallur nga Qendra në faqen e saj të internetit.

(2) Mjetet nga buxhetet e njësive të vetëqeverisjes lokale, të përcaktuara në nenin 45 paragrafi 1 dhe nenin 46, paragrafët 2 dhe 3 të këtij ligji, u ndahen institucioneve për arsimin e të rriturve, përkatësisht për vlefshmëri në bazë të konkursit publik të cilin e shpall njësia e vetëqeverisjes lokale.

(3) Për të rriturit, të cilët janë të papunë, të cilët kanë mbaruar së paku arsimin fillor dhe janë të regjistruar në Agjencinë e Punësimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut, mjetet nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut mund të ndahen për institucionet ku kryhet arsimi i të rriturve për marrjen e kualifikimeve që janë në interes të shtetit, nëpërmjet mekanizmave dhe fondeve të ndryshme.

(4) Mjetet sipas paragrafit (3) të këtij neni, u ndahen institucioneve për arsimin e të rriturve, në bazë të konkursit publik të shpallur nga Qendra në ueb-faqen e saj dhe sipas nevojave të përcaktuara më parë nga Agjencia e Punësimit e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

VI. QENDRA E ARSIMIT TË TË RRITURVE

Neni 48

(1) Qendra e Arsimit të të Rriturve është institucion publik për arsimin e të rriturve në Republikën e Maqedonisë së Veriut, me cilësinë e personit juridik.

(2) Qendra është themeluar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Kompetencat e qendrës

Neni 49

(1) Qendra i kryen punët si në vijim:

- e zhvillon dhe e ndjekë arsimin e të rriturve për të harmonizuar nevojat me zhvillimin modern teknologjik dhe social,
- e ndjekë zbatimin e Strategjisë për Arsimin e të Rriturve,
- e zhvillon dhe e ndjekë procesin e vlefshmërisë në mënyrë që të harmonizohet me nevojat për kuadrin e kualifikuar në tregun e punës dhe me nevojat e popullatës në kontekstin e të mësuarit të përjetshëm,
- mbështet partneritetin social në të gjitha nivelet dhe fazat në planifikimin, zhvillimin dhe zbatimin e arsimit të të rriturve,
- e lidh arsimin e të rriturve dhe punën në kontekstin e të mësuarit të përjetshëm,
- zhvillon orientim europian të arsimit të të rriturve,
- propozon hartimin e standardeve të profesioneve dhe standardeve të kualifikimeve,
- përgatit modele për programe të veçanta të arsimit të të rriturve,
- përgatit programe të veçanta për arsimin e të rriturve për nevojat e shtetit që janë në dispozicion të publikut,
- kryen verifikimin e programeve të veçanta,

- kryen akreditimin e institucioneve për arsimin joformal të të rriturve dhe për vlefshmërinë,
- publikon katalog të programeve të veçanta të verifikuara në faqen e saj të internetit,
- i propozon ministrit metodologjinë për procesin e vlefshmërisë për fitimin e kualifikimit,
- ofron mbështetje për arsimin e të rriturve përmes këshillimit, udhëzimit dhe mentorimit të të rriturve dhe stafit të vlefshmërisë,
- publikon katalogun e institucioneve të akredituara për arsimin e të rriturve në faqen e saj dhe në faqen e Ministrisë,
- publikon në faqen e internetit Regjistrin e ofruesve të akredituar të shërbimeve të vlefshmërisë,
- ndërmjetëson zhvillimin e karrierës dhe orientimin profesional të pjesëmarrësve në arsimin e të rriturve,
- e kryen trajnimin e këshilltarëve të vlefshmërisë dhe u lëshon certifikata,
- e realizon trajnimin e vlerësuesve të vlefshmërisë dhe u lëshon certifikata,
- publikon katalog të këshilltarëve të certifikuar të vlefshmërisë në faqen e internetit,
- publikon katalog të vlerësuesve të certifikuar të vlefshmërisë në faqen e internetit,
- e koordinon procesin e vlefshmërisë,
- propozon masa dhe aktivitete për të përmirësuar lidhjet ndërmjet arsimit formal dhe joformal,
- dorëzon raport vjetor në Ministri dhe Këshill për zbatimin e planeve vjetore të veprimit nga Strategjia e Arsimit të të Rriturve dhe
- dorëzon raport vjetor në Ministri për konkurset publike të shpallura për ndarjen e mjeteve për realizimin e programeve të arsimit të të rriturve.

Bashkëpunimi i Qendrës

Neni 50

(1) Qendra bashkëpunon me:
- Ministrinë e Arsimit dhe të Shkencës,
- Ministrinë e Politikës Sociale, të Demografisë dhe të Rinisë,
- Ministrinë e Ekonomisë dhe të Punës,
- Ministrinë e Vetëqeverisjes Lokale,
- Agjencinë e Punësimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- Agjencinë e Mbështetjes së Sipërmarrësisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- Entin Shtetëror të Statistikës,
- Odën Ekonomike të Maqedonisë së Veriut,
- Unionin e Odave Ekonomike të Maqedonisë,
- Odën Zejtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- sindikatat në Republikën e Maqedonisë së Veriut,
- Bashkësinë e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale,
- organizatën përfaqësuese të punëdhënësve,
- Byronë e Zhvillimit të Arsimit,
- Inspektoratin Shtetëror të Arsimit,
- Qendrën Shtetërore të Provimeve,
- Qendrën e Zhvillimit të Arsimit Profesional,
- ofruesit e shërbimeve të arsimit të të rriturve,
- ofruesit e shërbimeve të vlefshmërisë,
- institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Maqedonisë së Veriut,
- institucionet dhe organizatat ndërkombëtare në fushën e arsimit të të rriturve dhe vlefshmërisë dhe
- shoqatat në fushën e arsimit
- subjekte të tjera.

Menaxhimi dhe udhëheqja e Qendrës

Neni 51

(1) Qendra menaxhohet nga Bordi Drejtues.

(2) Bordi Drejtues përbëhet nga nëntë anëtarë, nga një anëtar nga: Ministria, Ministria e Ekonomisë dhe e Punës, Bashkësia e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale, Oda Ekonomike që plotësojnë kushtet sipas nenit 63 paragrafët 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 dhe 11 të Ligjit të Arsimit dhe të Trajnimit Profesional, organizata përfaqësuese e punëdhënësve dhe Oda Zejtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe tre anëtarë nga radhët e punëtorëve profesionistë të punësuar në Qendër.

(3) Anëtar i Bordit Drejtues emërohet personi i cili i plotëson kushtet në vijim:
- të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- të ketë arsim të lartë me të paktën nivel VIA nga KMK-ja, me së paku 240 SETK ose të mbaruar nivelin VII1 të arsimit dhe
- ë ketë të paktën pesë vjet përvojë pune në arsim. Nëse nuk ka person të punësuar i cili ka së paku pesë vjet përvojë pune në arsim, mund të zgjidhet personi i cili ka së paku pesë vjet përvojë pune në pozitë udhëheqëse në institucionet sipas paragrafit (2) të këtij neni nga i cili vjen.

(4) Bordi Drejtues nga radhët e tij zgjedh kryetar.

(5) Mandati i anëtarëve të Bordit Drejtues zgjat katër vjet, me mundësi edhe për një zgjedhje tjetër.

(6) Anëtarët e Bordit Drejtues emërohen dhe shkarkohen nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(7) Bordi Drejtues miraton rregullore për punën e tij. Bordi Drejtues punon në mbledhje që mbahen të paktën një herë në muaj.

(8) Kryetari dhe anëtarët e Bordit Drejtues kanë të drejtë në kompensim mujor për punën në Bordin Drejtues në shumë prej 30% për qind të rrogës mesatare neto të paguar në muajin paraprak në nivel të Republikës së Maqedonisë së Veriut, nëse mbahet mbledhja në muaj.

Bordi Drejtues i Qendrës

Neni 52

(1) Bordi Drejtues i Qendrës:
- e miraton Statutin e Qendrës,
- e miraton programin vjetor të punës së Qendrës,
- e miraton raportin për punën e Qendrës,
- e përcakton lartësinë e mjeteve për shpenzimet e verifikimit të programeve dhe për shpenzimet e kontrollit të përmbushjes së kushteve për akreditimin e ofruesit/ofruesve të përzgjedhur të shërbimeve të vlefshmërisë,
- e përcakton lartësinë e kompensimit për certifikatat dhe shtesat e certifikatave,
- e përcakton lartësinë për kompensimin e punës së anëtarëve të Komisionit për verifikimin e programeve të veçanta;
- e përcakton lartësinë e kompensimit të vlerësuesve të jashtëm për pjesëmarrjen e tyre në Komisionin vlerësues,
- e përcakton kompensimin monetar pas trajnimit të mbajtur të trajnuesve për trajnimet në procesin e verifikimit,
- e përcakton lartësinë e kompensimit për vlefshmërinë që çon në fitimin e kualifikimit profesional,
- vendos për ankesën e kandidatëve të pakënaqur kundër vendimit për moszgjedhjen e tyre për punësim,
- vendos për kundërshtimet dhe ankesat e punonjësve të Qendrës,

- i propozon Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut plan vjetor financiar dhe llogari përfundimtare,
- kryen punë të tjera të përcaktuara me ligj dhe statutin e Qendrës.

(2) Pëlqim për statutin e Qendrës jep Qeveria.

Drejtori dhe zëvendësdrejtori i Qendrës

Neni 53

(1) Qendrën e udhëheq drejtori.

(2) Drejtorin dhe zëvendësdrejtorin e Qendrës, me propozim të ministrit, i zgjedh dhe i shkarkon Qeveria.

(3) Për zgjedhjen e drejtorit, përkatësisht zëvendësdrejtorit të Qendrës, shpallet shpallje publike në tri gazeta ditore, të cilat botohen në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, nga të cilat njëra nga gazetat botohet në gjuhë që flasin së paku 20% e qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga maqedonishtja.

(4) Për drejtor mund të zgjidhet personi që i plotëson këto kushte:

- është shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe përdor në mënyrë aktive gjuhën maqedonase dhe shkrimin e saj cirilik,
- në momentin e zgjedhjes, me aktvendim gjyqësor të formës së prerë ndaj tij nuk është shqiptuar asnjë dënim ose sanksion kundërvajtës, ndalim për ushtrimin e profesionit, veprimtarisë ose detyrës.
- të ketë fituar së paku nivelin VI A nga MRK, të paktën 240 kredite ECTS ose të përfunduar shkallën VII/1,
- të jetë mësues me të paktën pesë vjet përvojë pune në arsim ose të jetë i punësuar së paku pesë vjet në një organ të administratës shtetërore në fushën e arsimit,
- të ketë një certifikatë ose certifikatë të dhënies së një provimi për njohjen e një prej katër gjuhëve më të përdorura të Bashkimit Europian (anglisht, frëngjisht, gjermanisht dhe italisht) në nivelin B2 të Kornizës Europiane të Referencës për Gjuhët, të lëshuar. nga një institucion ose institucion brenda ose jashtë vendit, i regjistruar si ofrues i këtij shërbimi, jo më shumë se pesë vjet, me përjashtim të mësuesve të lëndëve angleze, frënge, gjermane dhe italiane,
- të posedojë certifikatë të njohjes së programeve kompjuterike për punë zyre dhe
- të ketë përgatitur plan dhe program për punën dhe zhvillimin e Qendrës për një periudhë katërvjeçare.

(5) Për zëvendës drejtor të Qendrës mund të zgjidhet personi i cili i plotëson kushtet sipas paragrafit (4) të këtij neni, përveç kushtit sipas paragrafit (4) paragrafi (7) të këtij neni.

(6) Zëvendësdrejtori e zëvendëson drejtorin në rast të mungesës ose paaftësisë së tij me të gjitha kompetencat dhe përgjegjësitë e tij në punë dhe kryen punë të tjera që i janë besuar nga drejtori.

(7) Mandati i zëvendësdrejtorit të Qendrës zgjat katër vjet, me të drejtë edhe për një zgjedhje tjetër.

(8) Personit që është zgjedhur drejtor, përkatësisht zëvendësdrejtor i Qendrës, i ndërpritet marrëdhënia e punës gjatë ushtrimit të pozitës së drejtorit, përkatësisht zëvendësdrejtorit të Qendrës dhe ka të drejtë në afat prej pesë ditësh pas datës së ndërprerja e detyrës që ka kryer, për t'u rikthyer në punë në institucionin ose institucionin ku ka punuar përpara se të zgjidhej drejtor, pra zëvendësdrejtor, në një pozicion të paktën në të njëjtin nivel me atë të mëparshëm të zgjidhet drejtor, pra zëvendësdrejtor.

Procedura e zgjedhjes së drejtorit dhe zëvendësdrejtorit të Qendrës

Kompetencat e drejtorit

Neni 54

Drejtori i Qendrës:

- organizon dhe drejton punën e Qendrës,
- përgjigjet për ligjshmërinë e punës së Qendrës,
- kujdeset për shpenzimin ligjor të burimeve financiare të Qendrës,
- përfaqëson qendrën përpara palëve të treta,
- propozon programin vjetor të punës së Qendrës dhe planin financiar vjetor për fondet e nevojshme dhe burimet e tyre,
- përgatit një raport vjetor për zbatimin e programit vjetor të punës së Qendrës dhe ia paraqet bordit drejtues të Qendrës,
- miraton akte për organizimin e brendshëm dhe sistematizimin e vendeve të punës në Qendër dhe akte të tjera të Qendrës që i referohen marrëdhënieve të punës së punonjësve;
- miraton plane vjetore për punësimin e të punësuarve,
- vendos për të drejtat e punës së punonjësve të Qendrës,
- propozon akte dhe raporte të përgjithshme dhe të tjera të miratuara nga bordi drejtues i Qendrës,
- siguron transparencë në punën e Qendrës,
- merr pjesë në punën e bordit drejtues të Qendrës, pa të drejtë vote në vendimmarrje;
- zbaton vendimet e këshillit drejtues të Qendrës dhe
- kryen punë të tjera të përcaktuara me ligj dhe statutin e Qendrës.

Arsyet për ndërprerjen e mandatit, përkatësisht shkarkimin e drejtorit dhe zëvendësdrejtorit të Qendrës dhe emërimin e ushtruesit të detyrës së drejtorit të Qendrës

Neni 55

(1) Drejtorit të Qendrës i ndërpritet mandati, nëse:

- vetë kërkon,
- e humb përgjithmonë aftësinë për të ushtruar detyrën drejtor dhe
- i plotëson kushtet për pensionin e pleqërisë.

(2) Drejtori i Qendrës shkarkohet para skadimit të mandatit, nëse:

- i është shqiptuar ndalimi për ushtrimin e profesionit, veprimtarisë ose detyrës,
- me vendim të plotfuqishëm gjyqësor i është shqiptuar dënimi me burg në kohëzgjatje më shumë se gjashtë muaj,
- për faj të tij është shkaktuar dëm në Qendër dhe
- lejon pagesën e mjeteve që nuk janë përcaktuar në planin financiar vjetor të Qendrës.

(3) Bazat për ndërprerjen e mandatit të drejtorit para skadimit të periudhës për të cilën është zgjedhur sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, i referohen edhe ndërprerjes së mandatit para skadimit të periudhës për të cilën është zgjedhur edhe zëvendësdrejtor i Qendrës.

(4) Në rastet sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, deri në zgjedhjen e drejtorit të Qendrës, Qeveria e emëron ushtruesin e detyrës drejtor.

(5) Ushtruesi i detyrës së drejtorit i kryen detyrat deri në emërimin e drejtorit të ri, por jo më gjatë se gjashtë muaj nga dita e emërimit të tij.

Punonjësit në Qendër

Neni 56

(1) Për punonjësit në Qendër që kryejnë punë administrative zbatohen dispozitat e Ligjit të Nëpunësve Administrativë dhe Ligjit të të Punësuarve në Sektorin Publik, për punonjësit që kryejnë punë ndihmëse-teknike zbatohen dispozitat e Ligjit të të Punësuarve në Sektorin Publik dhe Ligjit të Marrëdhënieve të Punës.

(2) Për kryerjen e punëve profesionale në kompetencë të Qendrës, Qendra mund të sistemojë vendet e punës për ofruesit e shërbimeve publike në fushën e arsimit dhe për ta zbatohen dispozitat e këtij ligji, dispozitat e Ligjit të të Punësuarve në Sektorin Publik dhe rregullat e përgjithshme për marrëdhënie pune dhe këtë ligj.

(3) Vendet e punës së ofruesve të shërbimeve sistemohen me qëllim të ofrimit të mbështetjes së vazhdueshme dhe të përshtatshme profesionale dhe këshillëdhënëse të institucioneve për arsimin e të rriturve, mësuesve, trajnerëve, punëdhënësve dhe mbështetjes së sistemit dhe personelit për vlefshmërinë e arsimit joformal dhe mësimin informal nëpërmjet kryerjes së punëve profesionale të mëposhtme:

- organizimi i hulumtimeve dhe analizave për zhvillimin e arsimit të të rriturve,
- organizimi dhe zbatimi i aktiviteteve trajnuese për mësuesit, trajnerët dhe zbatuesit e tjerë të përfshirë në zbatimin e arsimit të të rriturve,
- organizimi dhe zbatimi i aktiviteteve trajnuese për këshilltarët, vlerësuesit dhe zbatuesit e tjerë të përfshirë në realizimin e vlefshmërisë së të mësuarit joformal dhe informal,
- kryerja e punës profesionale këshillëdhënëse për përmirësimin e cilësisë në institucionet për arsimin e të rriturve, duke përfshirë vetëvlerësimin dhe hartimin e planeve zhvillimore,
- pjesëmarrja në zhvillimin e kualifikimeve,
- pjesëmarrja në përgatitjen e programeve të arsimit të të rriturve sipas nenit 18, paragrafi (4) të këtij ligji,
- pjesëmarrja në projektet hulumtuese vendase dhe ndërkombëtare,
- mundësimi i mbështetjes për realizimin e arsimit të të rriturve dhe vlefshmëria e arsimit joformal dhe të të mësuarit informal,
- aktivitetet promovuese dhe bashkëpunimi me partnerët vendas, kombëtarë dhe ndërkombëtarë dhe
- mundësimi i mbështetjes dhe pjesëmarrjes në çështje të tjera në kompetencë të Qendrës.

Kategoritë e punonjësve në Qendër

Neni 57

(1) Në përputhje me përgjegjësinë, qëllimet, llojin dhe kompleksitetin e punës dhe detyrave në vendin e punës, vendet e punës së ofruesve të shërbimeve publike sipas nenit 58 paragrafi 2 të këtij ligji klasifikohen në dy kategori, përkatësisht:

- kategoria A - ofruesit udhëheqës të shërbimeve publike dhe
- kategoria B - ofruesit profesionistë të shërbimeve publike.

(2) Në kuadër të kategorisë A, sipas paragrafit (1) nënparagrafi (1) të këtij neni, përcaktohen nivelet e mëposhtme të vendeve të punës të ofruesve udhëheqës të shërbimeve publike:

- niveli A1 udhëheqës i shërbimit,
- niveli A2 koordinator i departamentit,

(3) Në kuadër të kategorisë B përcaktohen nivelet e mëposhtme të vendeve të punës së ofruesve profesionistë të shërbimeve publike:

- niveli B1 bashkëpunëtor i pavarur profesional dhe
- niveli B2 bashkëpunëtor profesional

(4) Për të plotësuar vendin e punës së ofruesit të shërbimeve publike, kandidati duhet të plotësojë kushtet e përgjithshme si në vijim:

- të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- të zotërojë në mënyrë aktive gjuhën maqedonase,
- të jetë në moshë madhore,
- të ketë aftësi të përgjithshme shëndetësore për vendin e punës dhe
- me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor nuk i është shqiptuar dënimi ndalimi i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës.

(5) Përveç kushteve të përgjithshme sipas paragrafit (4) të këtij neni, ofruesit e shërbimeve publike duhet t'i plotësojnë edhe kushtet e veçanta të përcaktuara me aktin për sistemimin e vendeve të punës të Qendrës.

Punësimi i ofruesve të shërbimeve publike në Qendër

Neni 58

(1) Punësimi i ofruesve të shërbimeve publike në Qendër bëhet në pajtim me Ligjin e të Punësuarve në Sektorin Publik, në bazë të planit vjetor të punësimit.

(2) Drejtori i Qendrës miraton vendim për nevojën e punësimit të ofruesve të shërbimeve publike, për plotësimin e vendit të lirë të punës në Qendër, pasi paraprakisht të ketë marrë njoftim me shkrim për mjetet e siguruara financiare nga Ministria e Financave.

(3) Me vendimin sipas paragrafit (2) të këtij neni, konstatohet nëse vendi i punës në Qendër plotësohet përmes punësimit të personit përmes shpalljes së konkursit publik, shpalljes së konkursit të brendshëm dhe lëvizshmërisë përmes vendosjes ose transferit në përputhje me dispozitat e Ligjit të të Punësuarve në Sektorin Publik.

(4) Në Qendër, nevoja për ofrues të shërbimeve publike sigurohet me shpalljen e konkursit publik në së paku dy gazeta ditore, prej të cilave së paku njëra nga gazetat e botuara në gjuhën maqedonase dhe në gazetat e botuara në gjuhën që e flasin së paku 20% (njëzet) për qind e qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

(5) Me përjashtim sipas paragrafit (4) të këtij neni, vendi i punës në Qendër mund të plotësohet me lidhjen e kontratës së punësimit me afat të caktuar në pajtim me Ligjin e të Punësuarve në Sektorin Publik.

(6) Në rastet kur plotësimi i vendit të lirë të punës bëhet përmes shpalljes së konkursit të brendshëm, ai publikohet në tabelën e shpalljeve të Qendrës dhe në faqen e internetit të Qendrës. Procedura e avancimit synon t'u mundësojë ofruesve të shërbimeve publike të avancohen në karrierë.

(7) Gjatë procedurës së avancimit respektohet parimi i përfaqësimit adekuat dhe të drejtë. Procedura e avancimit mund të fillojë pas marrjes së njoftimit për mjetet e siguruara financiare.

(8) Shpallja sipas paragrafit (4) të këtij neni përmban të dhëna për vendin e punës që duhet të plotësohet dhe për kushtet e nevojshme që duhet t'i plotësojë ofruesi i shërbimeve publike në pajtim me këtë ligj dhe aktin për organizimin e brendshëm dhe sistemimin e vendeve të punës së Qendrës dhe afatin për raportimin e konkursit të

brendshëm, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tri ditë pune nga dita e publikimit të tij. Afati i paraqitjes nuk mund të jetë më i shkurtër se tri, përkatësisht më i gjatë se 8 ditë nga publikimi i tij.

(9) Për konkursin e brendshëm mund të aplikojë ofruesi i shërbimeve i punësuar në Qendër, i cili i plotëson kushtet e përgjithshme dhe të veçanta të përcaktuara për nivelin përkatës në këtë ligj dhe në aktin e sistemimit, si dhe:

- të vlerësohet me notën "4" ose "5" gjatë vlerësimit të fundit,
- të ketë kaluar të paktën dy vjet në vendin aktual të punës dhe
- se nuk i është shqiptuar masë disiplinore në vitin e fundit para publikimit të konkursit të brendshëm.

(10) Kandidatët aplikojnë për konkursin e brendshëm duke parashtruar aplikacionin e plotësuar dhe dëshmitë e të dhënave që përmbahen në aplikacionin dhe e dorëzojnë përmes arkivit në njësinë organizative për menaxhimin e burimeve njerëzore ose te personi i ngarkuar për menaxhimin e burimeve njerëzore.

(11) Drejtori i Qendrës formon komision përzgjedhës për avancim, i përbërë nga tre anëtarë, njëri prej të cilëve është ofrues i shërbimeve publike, njëri prej të cilëve ka titull të njëjtë ose më të lartë si ofruesi i shërbimeve publike për të cilin është shpallur konkursi i brendshëm, njëri është punonjës nga njësia organizative e menaxhimit të burimeve njerëzore ose personi që kryen detyra të menaxhimit të burimeve njerëzore nëse nuk ka njësi organizative. Kryetari i komisionit është nga kategoria e udhëheqësit të ofruesit të shërbimeve publike në Qendër. Nëse nuk ka person udhëheqës, atëherë kryetari i komisionit është punonjës me titull më të lartë se ofruesi i shërbimeve publike për të cilin është publikuar konkursi i brendshëm.

(12) Procedura pas konkursit të brendshëm përbëhet nga dy faza: përzgjedhja administrative, e cila konsiston në kontrollimin e të dhënave të futura në aplikacion dhe dëshmive të bashkangjitura në aplikacion dhe intervistë.

(13) Për kandidatët për të cilët gjatë përzgjedhjes administrative do të konstatohet se nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në konkursin e brendshëm, procedura e përzgjedhjes përfundon. Për pjesën tjetër të kandidatëve, brenda pesë ditëve pune pas përfundimit të përzgjedhjes administrative, komisioni zbaton intervistë.

(14) Pas përfundimit të përzgjedhjes administrative dhe intervistës, komisioni përpilon rang-listë dhe ia propozon kandidatit të renditur të parë për drejtor. Brenda tri ditëve pune nga marrja e propozimit, drejtori është i detyruar të miratojë vendim për përzgjedhjen. Vendimi i përzgjedhjes, brenda pesë ditëve nga dita e miratimit, u dërgohet kandidatëve dhe publikohet në ueb-faqen e Qendrës.

(15) Drejtori në afat prej tri ditë pune nga përfundimi i përzgjedhjes administrative dhe intervistës, mund të miratojë vendim për moszgjedhje dhe është i detyruar t'i paraqesë arsyet për miratimin e tij. Kundër vendimit për përzgjedhjen ose jo të ofruesit të shërbimeve publike, kandidati i pakënaqur mund të paraqesë ankesë në Bordin Drejtues të Qendrës brenda tetë ditëve nga dita e miratimit të vendimit për përzgjedhjen, përkatësisht nga dita e publikimit në faqen e internetit ose tabelën e njoftimeve të vendimit për të mos bërë përzgjedhje.

(16) Për ankesën sipas paragrafit (15) të këtij neni, këshilli drejtues vendos në afat prej 15 ditësh nga dita e paraqitjes së ankesës.

Komisioni për seleksionim

Neni 59

(1) Drejtori i Qendrës, për punësimin e ofruesve të shërbimeve publike me shpallje publike, formon komision përzgjedhës të përbërë nga tre anëtarë dhe zëvendësit e tyre, një anëtar i të cilit është ofrues i shërbimeve publike nga kategoria drejtues të ofruesve të shërbimeve publike. një anëtar është ofrues i shërbimit publik me titull të njëjtë ose më të lartë si ofruesi i shërbimit publik për të cilin publikohet shpallja e brendshme dhe një anëtar është punonjës i njësisë organizative për menaxhimin e burimeve njerëzore ose personi që kryen detyrat e menaxhimin e burimeve njerëzore burimet njerëzore nëse nuk ka njësi organizative në Qendër.

(2) Procedura pas shpalljes publike përbëhet nga dy faza: përzgjedhja administrative, e cila konsiston në kontrollimin e të dhënave të futura në aplikacion dhe provave të bashkangjitura në kërkesë dhe intervistës.

(3) Për kandidatët për të cilët gjatë përzgjedhjes administrative konstatohet se nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në shpalljen publike, procedura e përzgjedhjes përfundon. Për pjesën tjetër të kandidatëve, brenda pesë ditëve nga përfundimi i përzgjedhjes administrative, komisioni zhvillon intervistën.

(4) Pas përfundimit të përzgjedhjes administrative dhe intervistës, komisioni përpilon ranglistë të cilën ia dorëzon drejtorit në afat prej pesë ditësh dhe ia propozon drejtorit kandidatin e renditur në vendin e parë.

(5) Drejtori merr vendim për përzgjedhjen ose moszgjedhjen e kandidatit, në afat prej tetë ditësh nga dita e marrjes së renditjes nga komisioni përzgjedhës, e cila publikohet në tabelën e shpalljeve të Qendrës dhe në ueb-faqen e Qendrës.

(6) Vendimi për përzgjedhjen ose moszgjedhjen e kandidatëve u dërgohet kandidatëve të cilët e kanë kaluar përzgjedhjen administrative, në afat prej pesë ditësh nga miratimi i tij.

(7) Kundër vendimit sipas paragrafit (6) të këtij neni, kandidatët e pakënaqur mund të parashtrojnë ankesë në bordin drejtues të Qendrës në afat prej tetë ditësh nga pranimi i tij. Pas përfundimit të vendimit për përzgjedhjen e kandidatit, drejtori lidh kontratën e punës me kandidatin e përzgjedhur.

(8) Për ankesën sipas paragrafit (7) të këtij neni, këshilli drejtues vendos në afat prej 15 ditësh nga dita e paraqitjes së ankesës.

Vlerësimi i ofruesve të shërbimeve publike

Neni 60

(1) Ofruesit e shërbimeve publike detyrimisht të vlerësohen një herë në vit, më së voni deri më 1 dhjetor për vitin aktual.

(2) Vlerësimin e ofruesit të shërbimeve publike e bën udhëheqësi i drejtpërdrejtë epror, e nëse nuk ka udhëheqës të drejtpërdrejtë, drejtori i Qendrës (në tekstin e mëtejmë: vlerësuesi).

(3) Vlerësuesi me notën "1", "2", "3", "4" ose "5" vlerëson punën e ofruesit të shërbimeve publike për sa i përket cilësisë, efektivitetit dhe efikasitetit të punës, respektimit të afateve dhe nivelit të përmbushjes së qëllimeve dhe detyrave të përcaktuara të punës, shkallës së përfshirjes dhe angazhimit në punë, kontributit në zbatimin e programit të punës së Qendrës, zbatimit të planit

individual për përsosje profesionale dhe sjelljes së ofruesit të shërbimeve publike, si dhe merr parasysh raportin nga intervista gjashtëmujore.

(4) Vlerësimi vjetor i ofruesit të shërbimeve publike merret në bazë të vlerësimit të vlerësuesit, me faktor peshimi 60%, si dhe nga vlerësimi mesatar i dy ofruesve të tjerë të shërbimeve publike në Qendër me të cilët vlerësuesi punon drejtpërdrejt (në tekstin e mëtejmë: vlerësuesit e tjerë), me faktor peshimi 40%.

(5) Vlerësuesit e tjerë zgjidhen nga ofruesi i shërbimeve publike në marrëveshje me vlerësuesin e tij dhe vlerësojnë kompetencat e përgjithshme të punës së ofruesit të shërbimeve publik me notat "1", "2", "3", "4" ose "5" dhe të propozojnë mënyra për të përmirësuar punën e ofruesit të shërbimeve publike.

(6) Vlerësuesit sipas paragrafit (5) të këtij neni janë të obliguar të bëjnë vlerësimin e ofruesve të shërbimeve publike në formë të përcaktuar në koordinim me drejtorin e Qendrës dhe formularët e vlerësimit t'ia dorëzojnë atij më së voni deri më 1 nëntor.

(7) Për zbatimin e vlerësimit nga vlerësuesit tjerë, drejtori i Qendrës, më së voni deri më 1 tetor, është i detyruar të miratojë vendim me të cilin do të caktojë kohën dhe vendin e realizimit të vlerësimit dhe do të formojë Komision për Zbatimin e Vlerësimit.

(8) Pas përfundimit të vlerësimit, kopja e formularit të vlerësimit, përveç pjesës që ka të bëjë me vlerësimet individuale të vlerësuesve të tjerë, i dorëzohet edhe ofruesit të shërbimeve publike.

(9) Kundër vlerësimit të efektit, ofruesi i pakënaqur i shërbimeve publike ka të drejtë të parashtrojë ankesë në Bordin Drejtues të Qendrës, në afat prej tetë ditë nga marrja e kopjes së formularit të vlerësimit.

(10) Për ankesën sipas paragrafit (9) të këtij neni, këshilli drejtues vendos në afat prej 15 ditësh nga dita e paraqitjes së ankesës.

(11) Mënyrën e realizimit të intervistës gjashtëmujore dhe vlerësimit të ofruesve të shërbimeve publike në Qendër, si dhe formularin e raportit për intervistën gjashtëmujore dhe formularin e vlerësimit, i përcakton ministri, me propozimin e Qendrës.

Neni 61

(1) Ofruesi i shërbimeve publike i cili gjatë vitit për të cilin bëhet vlerësimi ka munguar në punë më shumë se gjashtë muaj (pushimi mjekësor, pushimi pa pagesë, etj.), si dhe ofruesi i shërbimeve publike i cili ka qenë i punësuar në Qendër për herë të parë dhe ka punuar më pak se gjashtë muaj në periudhën e vlerësimit, nuk do të vlerësohet.

(2) Vlerësimin e ofruesit të shërbimeve publike, i cili gjatë vitit për të cilin bëhet vlerësimi, përmes procedurës së lëvizshmërisë është sistemmuar, gjegjësisht është transferuar në vend tjetër pune, e bën vlerësuesi i ri, në bazë të raportit me shkrim nga vlerësuesi i mëparshëm.

(3) Nëse vlerësuesi gjatë vitit për të cilin bëhet vlerësimi e ndryshon vendin e punës ose i pushon marrëdhënia e punës, vlerësimin e ofruesit të shërbimeve publike që ai drejton e bën vlerësuesi i ri, në bazë të raportit me shkrim nga vlerësuesi i mëparshëm.

Rroga e ofruesve të shërbimeve publike

Neni 62

(1) Rroga e ofruesve të shërbimeve publike sipas nenit 58 paragrafi (2) të këtij ligji përbëhet nga komponentët si në vijim:

- komponenti bazë dhe
- komponenti i jashtëzakonshëm.

(2) Komponenti bazë i rrogës përbëhet nga:

- rroga minimale,
- një pjesë e rrogës për shkallën e arsimit,
- një pjesë e rrogës për nivelin dhe
- një pjesë e rrogës për stazh.

(3) Rroga minimale sipas paragrafit (2) të këtij neni është ajo që ministri i Punës dhe Punës Sociale e publikon në Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(4)Pjesa e rrogës për nivelin e arsimit që është minimumi ligjor për nivelin përkatës të vendit të punës vlerësohet në këtë mënyrë:

- Niveli i kualifikimit VI A, 240 kredi sipas SETK ose shkalla e mbaruar VII/1 – 56 pikë dhe
- Niveli i kualifikimit VI B ose 180 kredi sipas SETK – 31 pikë.

(5) Pjesa e rrogës për nivelin në të cilin është caktuar ofruesi i shërbimeve publike vlerësohet si në vijim:

- niveli A1 - 323 pikë,
- niveli A2 - 172 pikë,
- niveli B1 - 106 pikë dhe
- niveli B2 - 25 pikë.

(6) Pjesa e rrogës për përvojën e punës së nëpunësit administrativ vlerësohet në shumën prej 0,5% të shumës së rrogës minimale, pjesa e rrogës për shkallën e arsimit dhe pjesa e rrogës për nivel, për çdo vit të kryer përvojë pune, dhe maksimumi deri në 20%.

(7) Vlera e pikës për llogaritjen e rrogave të ofruesve të shërbimeve publike sipas nenit 58 paragrafi (2) të këtij ligji caktohet çdo vit me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut me propozim të ministrit të Arsimit dhe Shkencës, i cili miratohet në afat prej dhjetë ditë nga dita e miratimit të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut, në kuadër të buxhetit të paraparë të Qendrës.

(8) Vlera e pikës sipas paragrafit (7) të këtij neni nuk mund të jetë më e vogël se vlera e pikës për llogaritjen e rrogave të nëpunësve shtetërorë, e cila përcaktohet çdo vit me vendim të Qeverisë.

Shtesat e rrogës

Neni 63

(1) Ofruesi i shërbimeve publike sipas nenit 58, paragrafi (2) të këtij ligji ka të drejtë në shtesë të rrogës për:

- punën gjatë pushimit javor,
- punën gjatë festave të përcaktuara me ligj dhe
- punën më gjatë se orari i plotë i punës.

(2) Shtesat e rrogës sipas paragrafit (1) paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni duhet të parashihen me aktin për sistemimin e vendeve të punës në institucion.

(3) Shtesa e rrogës për punën e natës për orë vlerësohet në shumën 35% të shumës së rrogës bazë për orë.

(4) Shtesa e rrogës për punë me ndërrime për orë vlerësohet në shumën 5% të shumës së rrogës bazë të llogaritur për orë.

(5) Ofruesi i shërbimeve publike sipas nenit 58, paragrafi (2) të këtij ligji, i cili është punësuar të punojë në pajtim me kushtet sipas paragrafit (1), nënparagrafët 3, 4 dhe 5 të këtij neni, ka të drejtë për aq orë të lira, përkatësisht ditë sa ishte angazhuar për punë jashtë orarit të rregullt të punës.

(6) Ofruesi i shërbimeve publike i shfrytëzon orët e lira, përkatësisht ditët e muajit aktual, deri në fund të muajit vijues, pas muajit në të cilin është angazhuar.

(7) Nëse ofruesit të shërbimeve publike nuk i sigurohet shfrytëzimi i orëve, përkatësisht ditëve të lira në pajtim me paragrafin (6) të këtij neni, atij i paguhet shtesë e rrogës në shumën 35% të shumës së rrogës bazë të llogaritur për orë.

(8) Nuk përjashtohen shtesat e rrogës sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(9) Ofruesi i shërbimeve publike sipas nenit 58 paragrafi (2) të këtij ligji ka të drejtë të kompensimit të rrogës dhe kompensimeve tjera në pajtim me këtë ligj dhe rregullat e përgjithshme për marrëdhënie pune, përkatësisht për:

- shpenzimet e udhëtimit, ditore dhe të tjera për udhëtime zyrtare jashtë vendit,
- shpenzimet për udhëtime zyrtare në vend,
- shpenzimet për jetesë të ndarë nga familja,
- shpenzimet e shpërnguljes,
- shpenzimet për punën në terren,
- shpenzimet e varrimit në rast të vdekjes së ofruesit të shërbimeve publike ose të anëtarit të familjes së tij të ngushtë (bashkëshorti/bashkëshortja dhe fëmijët e lindur në martesë ose jashtë martese, njerkat, fëmijët e birësuar dhe fëmijët e marrë për mbajtje),
- dëmtimet gjatë fatkeqësive natyrore dhe
- shpenzimet e pushimit të zgjatur mjekësor të ofruesit të shërbimeve publike.

(10) Lartësia e kompensimeve sipas paragrafit (1) të këtij neni është përcaktuar me Ligjin e Realizimit të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Financimi i punës së Qendrës

Neni 64

Mjetet për realizimin e veprimtarisë së Qendrës sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe nga të hyrat personale nga shërbimet e kryera, si dhe nga dhuratat dhe donacionet.

VII. GARANTIMI DHE SIGURIMI I CILËSISË

Neni 65

(1) Mbështetja këshillëdhënëse - konsultative dhe mentoruese - udhëzuese dhe inspektimi profesional për realizimin e programeve për arsimin formal të të rriturve realizohen nga Byroja dhe Qendra e Zhvillimit të Arsimit Profesional.

(2) Të dhënat nga inspektimi profesional sipas paragrafit (1) të këtij neni i dorëzohen Qendrës.

(3) Mbikëqyrjen mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe të rregullave të miratuara në bazë të këtij ligji e kryen Ministria.

(4) Mbikëqyrjen profesionale mbi punën e ofruesve të shërbimeve të arsimit të të rriturve dhe ofruesve të shërbimeve të vlefshmërisë e kryen Qendra.

(5) Mënyrën e kryerjes së inspektimit profesional sipas paragrafit (1) të këtij neni dhe mbikëqyrjen profesionale sipas paragrafit (4) të këtij neni, e përcakton ministri, me propozim të Byrosë, Qendrës së Zhvillimit të Arsimit Profesional dhe Qendrës.

(6) Mbikëqyrjen inspektuese dhe mbikëqyrjen e cilësisë së punës së ofruesve të shërbimeve të arsimit të të rriturve dhe ofruesve të shërbimeve të vlefshmërisë e kryen Inspektorati Shtetëror i Arsimit.

(7) Procedura e mbikëqyrjes sipas paragrafit (6) të këtij neni, inicohet dhe mbahet sipas dispozitave të këtij ligji, Ligjit të Inspeksionin Arsimor dhe Ligjit të Mbikëqyrjes Inspektuese.

Neni 66

(1) Qendra dhe Qendra e Zhvillimit të Arsimit dhe të Trajnimit Profesional kryejnë mbështetje këshillëdhënëse - konsultative dhe mentoruese - udhëzuese për realizimin e programeve për arsimin joformal të të rriturve.

(2) Mbikëqyrjen profesionale mbi realizimin e arsimit joformal të të rriturve e kryen Qendra.

(3) Mënyrën e kryerjes së inspektimit profesional dhe mbikëqyrjes profesionale sipas paragrafëve (2) dhe (3) të këtij neni, e përcakton ministri, me propozim të Qendrës së Zhvillimit të Arsimit dhe të Trajnimit Profesional dhe të Qendrës.

Neni 67

(1) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori shtetëror i arsimit konstaton mangësi, me aktvendim shqipton vërejtje dhe cakton afat në të cilin institucioni për arsimin e të rriturve, është i obliguar t'i largojë parregullsitë dhe mangësitë, të përcaktuara me procesverbal.

(2) Nëse parregullsitë sipas paragrafit (1) të këtij neni nuk hiqen brenda afatit të caktuar, e gjithë procedura vazhdon sipas Ligjit të Mbikëqyrjes Inspektuese.

VIII. DISPOZITAT E KUNDËRVAJTJES

Neni 68

(1) Gjobë në shumë prej 150 deri në 250 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit për arsim të të rriturve, nëse:

- mban evidencë dhe dokumentacion në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji (nenet 28, 41 dhe 42 të këtij ligji) dhe
- nuk ka dorëzuar të dhëna të parapara në nenet 15, paragrafi 3, 29 paragrafi 1 dhe 34, paragrafi 3 të këtij ligji.

(2) Për kundërvajtjet sipas paragrafit (1) të këtij neni, do t'i shqiptohet gjobë edhe personit përgjegjës në institucion.

(3) Gjobë në shumë prej 250 deri në 350 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit për arsim të të rriturve, nëse:

- nuk ka lidhur kontratë me pjesëmarrësin në arsimin e të rriturve (nenet 16 paragrafi 1 dhe 37 paragrafi 1 të këtij ligji) dhe
- pjesëmarrësit i arkëton shpenzime, ndërsa ato sigurohen nga mjetet publike.

(4) Për kundërvajtjet sipas paragrafit (3) të këtij neni do t'i shqiptohet gjobë edhe personit përgjegjës në institucion.

(5) Gjobë në shumë prej 350 deri në 500 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit, përkatësisht institucionit për arsimim të të rriturve, nëse lëshon vërtetim për program të veçantë të realizuar për pjesëmarrësit para miratimit të Vendimi për verifikimin e programit të veçantë (neni 22, paragrafi (11) të këtij ligji) dhe para marrjes së vendimit për akreditimin e themelimit ose institucionit (neni 23, paragrafi (3) dhe 24, paragrafi (5) të këtij ligji) ..

(6) Për kundërvajtjet sipas paragrafit (5) të këtij neni do t'i shqiptohet gjobë edhe personit përgjegjës në institucion.

(7) Gjobë në shumë prej 70 deri në 100 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje zyrtarit të autorizuar nga Qendra që udhëheq procedurën, nëse nuk vendos për kërkesën në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës. (nenet 22 paragrafi (11), 23 paragrafi (3) dhe 24 paragrafi (5) të këtij ligji).

Neni 69

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 70 të këtij ligji, inspektori shtetëror i arsimit është i obliguar që kryesit të kundërvajtjes t'i lëshojë urdhërpagesë të kundërvajtjes në pajtim me Ligjin e Kundërvajtjes.

(2) Nëse kryerësi e merr urdhërpagesën e kundërvajtjes, duhet ta nënshkruajë atë. Pranimi i urdhërpagesës së kundërvajtjes nga kryerësi i kundërvajtjes shënohet në procesverbal.

(3) Në procesverbalin sipas paragrafit (2) të këtij neni, përcaktohet mënyra se si do të mënjanohen pasojat e dëmshme të kundërvajtjes, si dhe mënyra e tejkalimit të pasojave të kundërvajtjes së kryer.

(4) Inspektori shtetëror i arsimit është i obliguar të mbajë evidencë për urdhërpagesat e lëshuara të kundërvajtjes dhe rezultatin e procedurave të inicuara.

(5) Në evidencën sipas paragrafit (4) të këtij neni mblidhen, përpunohen dhe ruhen të dhënat si në vijim: emri dhe mbiemri, përkatësisht emërtimi i kryerësit të kundërvajtjes, vendbanimi, gjegjësisht vendqëndrimi, lloji i kundërvajtjes, numri i urdhërpagesës së kundërvajtjes që i është lëshuar edhe rezultati i procedurës.

(6) Të dhënat personale sipas paragrafit (5) të këtij neni mbahen pesë vjet nga dita e regjistrimit në evidencë, në pajtim me rregullat në fushën e Ligjit të Mbrojtjes së të Dhënave Personale.

(7) Formën dhe përmbajtjen e urdhërpagesës së kundërvajtjes e përcakton ministri.

Neni 70

Për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë ligj, procedurë të kundërvajtjes mban dhe sanksione të kundërvajtjes shqipton gjykata kompetente.

IX. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 71

Në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, Qendra e Arsimit të të Rriturve vazhdon punën si Qendër e Arsimit të të Rriturve, në përputhje me përcaktimet e këtij ligji.

Neni 72

(1) Brenda një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të zgjidhet drejtori i Qendrës së Arsimit të të Rriturve, në pajtim me këtë ligj.

(2) Drejtori aktual i Qendrës së Arsimit të të Rriturve do të vazhdojë t'i kryejë detyrat deri në zgjedhjen e drejtorit të ri, në pajtim me këtë ligj.

(3) Në afat prej një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të zgjidhet kryetari dhe do të emërohen anëtarët e Bordit Drejtues të Qendrës së Arsimit të të Rriturve, në pajtim me këtë ligj.

(4) Kryetari aktual dhe anëtarët e Bordit Drejtues të Qendrës së Arsimit të të Rriturve do të vazhdojnë t'i kryejnë detyrat deri në zgjedhjen e kryetarit të ri dhe anëtarëve të Bordit Drejtues, në pajtim me këtë ligj.

Neni 73

(1) Brenda një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të themelohet Këshilli për Arsimin e të Rriturve, në pajtim me këtë ligj.

(2) Kryetari aktual dhe anëtarët e Këshillit për Arsimin e të Rriturve do të vazhdojnë t'i kryejnë detyrat deri në zgjedhjen e kryetarit të ri dhe anëtarëve të Këshillit për Arsimin e të Rriturve, në pajtim me këtë ligj.

Neni 74

Institucionet në të cilat realizohet arsimi i të rriturve, brenda një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të harmonizojnë organizimin, punën, statutet dhe aktet e tjera të përgjithshme me dispozitat e këtij ligji.

Neni 75

Aktet nënligjore të parashikuara nga ky ligj do të miratohen brenda gjashtë muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 76

Programet e veçanta të verifikuara për arsimin e të rriturve vazhdojnë të vlejnë për periudhën për të cilën janë verifikuar në përputhje me Ligjin e Arsimit të të Rriturve (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 7/08, 17/11, 51/11, 74/12, 41/14, 144/14, 146/15, 30/16 dhe 64/18).

Neni 77

(1) Procedurat e filluara për verifikimin e programeve të veçanta për arsimin e të rriturve dhe procedurat e filluara për verifikimin e institucioneve për arsimin e të rriturve deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të përfundojnë në pajtim me Ligjin e Arsimit të të Rriturve (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 7/08, 17/11, 51/11, 74/12, 41/14, 144/14, 146/15, 30/16 dhe 64/18).

rriturve (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 7/08, 17/11, 51/11, 74/12, 41/14, 144/14, 146/15, 30/16 dhe 64/18).

Neni 78

(1) Dispozitat nga Kapitulli IV të këtij ligji, të cilat i referohen procedurës së vlefshmërisë që shpie në fitimin e kualifikimit profesional, do të fillojnë të zbatohen brenda nëntë muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Dispozitat nga Kapitulli IV të këtij ligji, të cilat i referohen procedurës së vlefshmërisë që shpie në fitimin e kualifikimit të nivelit të parë (arsimi fillor), do të fillojnë të zbatohen brenda një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 79

Në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, shfuqizohet Ligji i Arsimit të të Rriturve (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 7/08, 17/11, 51/11, 74/12, 41/14, 144/14, 146/15, 30/16 dhe 64/18).

Neni 80

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga botimi i tij në Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК
на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk contact@slvesnik.com.mk

Издавач: **ЈП Службен весник на Република Северна Македонија**, ц.о. – Скопје
бул. „Партизански одреди" бр. 29, поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник – м-р Владимир Кроневски
телефон: +389-2-55 12 400
телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2025 година изнесува 16.650 денари.
„Службен весник на Република Северна Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.
Печат: Печатница Серафимовски ДОО Скопје.

ISSN 0354-1622

Цената на овој број е 380 денари.